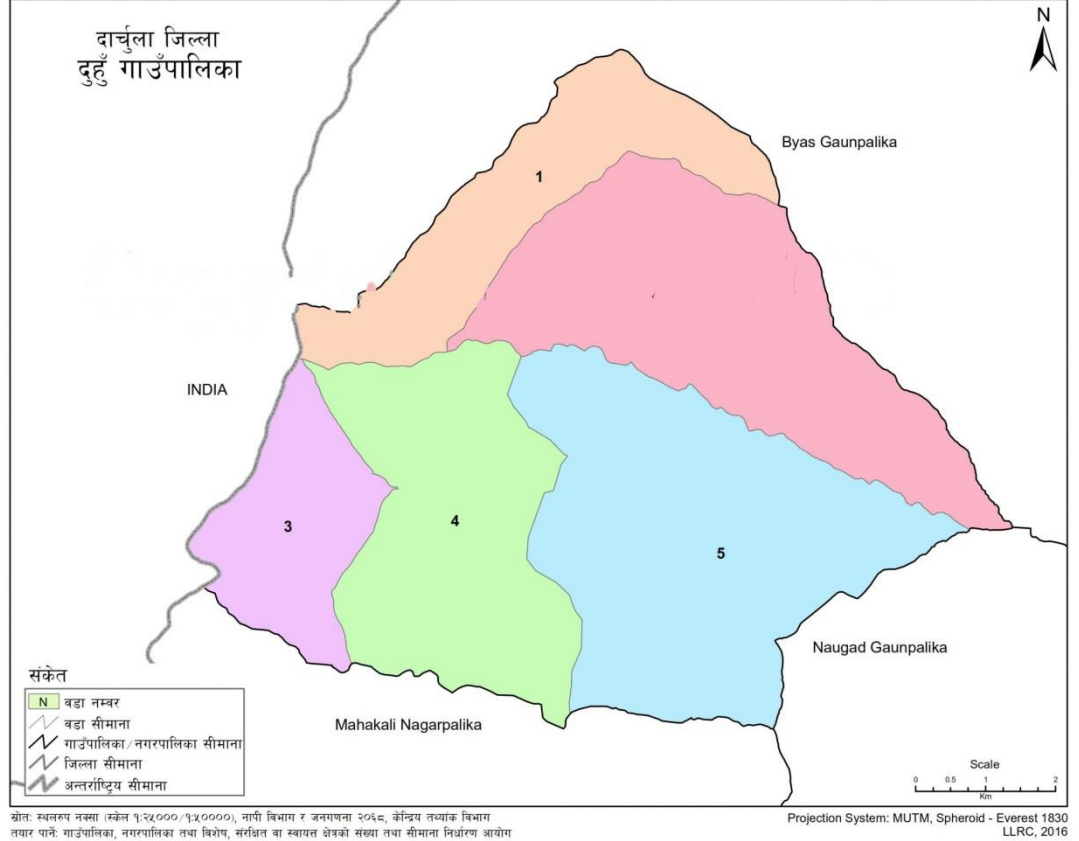

दुहुँ गाउँपालिकाको क्षमता विकास योजना

(आ.व.२०८०/८१-२०८२/८३)

दुहुँ गाउँपालिका
गाउँकार्यपालिकाको कार्यालय
हिकिला, दार्चुला
सुदूरपश्चिम प्रदेश, नेपाल

कृतज्ञता ज्ञापन

दुहुँ गाउँपालिकाको क्षमता विकास योजना (आ.व.२०८०/०८१-०८२/८३) तर्जुमा कार्यलाई सफल बनाउन सहयोग पुऱ्याउनु हुने गाउँपालिकाका अध्यक्ष श्री नरेन्द्र बहादुर सिंह बडाल प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत श्री वीरसिंह धामी एवम् सम्पूर्ण कर्मचारीहरूको उल्लेख्य योगदान छ । त्यसका लागि प्राविधिक सहयोग टोली सम्पूर्णमा धन्यवाद ज्ञापन गर्दछ ।

धनिराम पाण्डे
टोली संयोजक
एम.एच.इन्जिनियरिंग कन्सलटेन्सी एण्ड कन्सट्रक्सन

दुई शब्द

लोकतन्त्र नेपाली जनताको अथक प्रयासको परिणाम हो । एकात्मक राज्य व्यवस्थाले अंगिकार गर्दै आएको एउटै भाषा, एउटै धर्म तथा एउटै जातजातिको नीतिले नेपाललाई निकै पछि धकेलेको महसुस गरी नेपालमा १० वर्षे जनयुद्धबाट नेपाललाई संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रात्मक मुलुकको रूपमा घोषणा गरिएको हो । नेपालको नयाँ संविधान २०७२ लाई पूर्ण रूपमा कार्यान्वयन गर्ने क्रममा सम्पन्न स्थानीय तहको दास्रो चरणको निर्वाचनबाट जनताले पुनः जनप्रतिनिधिहरू चयन गरेको छ । यस पालिकाको जटिल भूवनावट, वाढी पहिरोको चरम संवेदनशीलता, दक्ष जनशक्तिको अभावको बीच पनि गाउँपालिकाले थुप्रैविकास निर्माणका कामहरू गर्ने अठोट गाउँपालिकाले लिएको छ । विकासको गतिलाई अघि वढाउँदै जाँदा नेतृत्वलाई यो महसुस हुनु स्वभाविक हो कि भौतिक विकास मात्र सवै थोक होइन रहेछ । विकासका लागि सवै भन्दा महत्वपूर्ण कुरा भनेको पद्धति, संस्कृति र सहकार्यको वातावरण श्रृजना गर्नु पर्ने रहेछ । पद्धतिको विकास गर्न सकियो भने विकास र समृद्धिको पाटो स्वयं अगाडि वढ्दो रहेछ । यिनै विषयहरूलाई मध्यनजर गरी गाउँपालिकाले थुप्रै ऐन नियमहरू संसोधन र निर्माण गर्नु पर्ने देखिन्छ । हामीले बनाएका ऐन नियमहरूलाई यदि साँच्चै योजना तथा वजेटमा रूपान्तरण गर्न सक्ने हो भने हामीले निर्माण गरेका वाटो हुँदै हामी टनका टन तरकारी, फलफूल, जडिवुटी, खाद्यान्न तथा कच्चा पदार्थ देशका ठूला शहरहरूमा पुऱ्याउन सक्छौं । तर यसो गर्नका लागि हामीले जनताको मनलाई पर्याप्त ईच्छाशक्तिले भर्न जरुरी देखिन्छ । उनीहरूमा नयाँ काम गर्ने ईच्छा र जिज्ञाशा भर्नका लागि उनीहरूको क्षमता विकास गर्न जरुरी रहेछ । उनीहरूको क्षमता विकाससंग संगै गाउँपालिकाका हरेक शाखाका कर्मचारीहरूको क्षमता विकास गर्न जरुरी रहेछ भन्ने सिकाईलाई मध्यनजर गरी यो क्षमता विकास योजना बनेको हो । यो क्षमता विकास योजना तयार गर्नका लागि अहोरात्र लाग्नु हुने अपि सैपाल विकास मञ्च परिवार तथा क्षमता विकास योजना तर्जुमा टोलीका संयोजक एवं गोकुलेश्वर बहुमुखी क्याम्पसका उपप्राध्यापक श्री रमेश चन्द्र जोशी र यस गाउँपालिकाका सवै कर्मचारी साथीहरूलाई म धन्यवाद दिन चाहान्छु । क्षमता विकास योजनाको मर्म र भावना बमोजिम कार्यसम्पादन गरी यो गाउँपालिकालाई सुःखी र समृद्ध बनाउनका लागि यहाँहरूको सहयोगको अपेक्षा गरेको छु ।

नरेन्द्र बहादुर सिंह बडाल

अध्यक्ष
दुहुँ गाउँपालिका

दुई शब्द

दुहुँ गाउँपालिका संभाव नै सम्भानाको खानी हो । गाउँपालिकाको वक्षस्थल हुँदै वने कुकुरेगाडखोला र कालागाड पर्यटन विकासको आधारको रूपमा समेत रहेको छ । जलविद्युत उत्पादनमा यो खोलाले देशलाई नै महत्वपूर्ण योगदान गरेको छ । गाउँपालिका तरकारी तथा फलफूल उत्पादनको हिसावले पनि उर्वरभूमिको रूपमा रहेको छ । विकासको अन्तिम उद्देश्य मानवीय खुशी हो । मानिसभित्र थप काम गर्ने सीप र जांगर भरी थोरै पूँजीवाट धेरै भन्दा धेरै प्रतिफल ल्याउन सक्ने वनाउन जरुरी छ । अक्सर हरेक मानिसलाई आफूले गरेको व्यापार, व्यवसाय गाहे र झन्झटिलो लाग्छ । मानिसलाई उसले गर्दै आएको व्यापार, व्यवसाय तथा पेशालाई थप सहज वनाउन अनि सो पेशाप्रतिको उसको निष्ठा वढाउन उसको क्षमता विकास गर्न जरुरी छ । अहिले पनि हामीले अपनाउँदै आएको कृषि पेशामा आधुनिकताको रंग हामीले भर्न सकेका छैनौं । यसलाई थप व्यवसायिक र प्रतिष्पर्धी वनाउनका लागि किसानहरूमा सीप तथा चेतना भर्न जरुरी छ ॥ सामाजिक एकता त्यति बेला संभव रहेछ जति बेला मानिसहरूमा साझा गन्तव्यको आभास गराउन सकिन्छ । अहिले पनि हाम्रो गाउँका दाजुभाई दिदीवहिनीहरू साँध सीमानाको विषयमा, अंश वण्डाको विषयमा, छुवाछुत तथा लैङ्गिक विभेदको कारण लडिरहेका छन । शान्तिका अग्रदुत गौतमबुद्धको जन्मस्थान नेपालका शान्तिका सेनानीहरूको वीचको विवाद, विरोधभासको अन्त्य त्यति बेला संभव हुन्छ जति बेला हामी एउटै मानव हौं भन्ने महसुस हुन्छ । यो महसुस गराउने काम केवल क्षमता विकासवाट मात्र संभव छ । क्षमता विकासका कार्यक्रमहरूमा पैसै चाहिन्छ भन्ने पनि छैन । यसका लागि तपाईं हामी सवैको सहयोगको जरुरी छ । दोगडाकेदार गाउँपालिकाको क्षमता विकास योजना वनाउन सहयोग गर्ने सम्पूर्ण गाउँपालिकाका कर्मचारीहरूलाई तथा प्राविधिक विज्ञ टीमलाई धन्यवाद दिन चाहान्छु । साथै यसको कार्यान्वयनमा तपाईंहरूको सहयोगको अपेक्षा गर्दछु ।

.....
उपाध्यक्ष
दुहुँ गाउँपालिका

दुई शब्द

गाउँपालिकाको संस्थागत स्वमूल्याङ्कन लेखाजोखा, जेण्डर अडिट, राजस्व परिचालन योजना, क्षमता विकासको खाडल पहिचान आदि आधारमा गाउँपालिकाको क्षमता विकास योजना तयार पार्ने प्रयास विज्ञ टोली सहित गाउँपालिकाले गरेको छ । विकासलाई प्रभावकारी रूपमा अघि वढाउन गाउँपालिकाको आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली प्रभावकारी हुन जरुरी छ । क्षमता विकास योजनाले गाउँपालिकाको आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली जस्तै आन्तरिक लेखा परीक्षण शाखा तथा अन्य शाखाहरूको संस्थागत विकासमा जोड दिन्छ । गाउँपालिकाको शासकीय प्रवन्ध, संगठन तथा प्रशासन, वार्षिक वजेट तथा योजना व्यवस्थापन, वित्तिय एवं आर्थिक व्यवस्थापन, सार्वजनिक सेवा प्रवाह, न्यायिक कार्यसम्पादन, भौतिक पूर्वाधार, सामाजिक समावेशीकरण, वातावरण संरक्षण तथा विपद व्यवस्थापन र सहकार्य एवं समन्वयलाई विकासका १० प्रमुख आधारस्तम्भको रूपमा मानी ती क्षेत्रमा पहिचान भएको क्षमताका खाडलहरूलाई क्षमता विकास योजनाको रूपमा अघि वढाइएको छ । यो ३ वर्षे क्षमता विकास योजना वनाउनका लागि अहोरात्र लाग्नु हुने सम्पूर्ण कर्मचारी साथीहरू र विज्ञ टोलीलाई धन्यवाद दिन चाहान्छु । साथै क्षमता विकास योजनामा भएका क्रियाकलापहरूलाई गाउँपालिकाको वार्षिक योजनामा समावेश गरी कार्यक्रमको कार्यान्वयनमा जोड दिनु हुन सवैलाई अनुरोध छ ।

.....
वीरसिंह धामी
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत
दुहुँ गाउँपालिका

शब्द संक्षेप

आ.व.	:	आर्थिक वर्ष
कि.मि.	:	किलोमिटर
गा.वि.स.	:	गाउँ विकास समिति
गा.पा.	:	गाउँपालिका
गै.स.स.	:	गैरसरकारी संस्था
न.पा.	:	नगरपालिका
मि.	:	मिटर
वि.सं.	:	विक्रम सम्वत
रु.	:	नेपाली रुपैयाँ
CBS	:	Central Bureau of Statistics
NPSAS	:	Nepal Public Sector Accounting Standard
SuTRA	:	Sub-national Treasury Regulatory Application

विषयसूची

कृतज्ञता ज्ञापनi

दुई शब्द.....	i i
दुई शब्द.....	i i i
दुई शब्द.....	i v
शब्द संक्षेप	v
विषयसूची	v
भाग १ : परिचय	१
१.१ पृष्ठभूमि.....	१
१.२ क्षमता विकास योजनाको लक्ष्य.....	२
१.३ उद्देश्य:.....	२
१.४ महत्व.....	३
१.५ क्षमता विकास योजनाको औचित्य.....	६
१.६ क्षमता विकास योजना तर्जुमामा अपनाइएको विधि.....	७
१.७ योजना तर्जुमाका सिमाहरु	८
भाग २ : दुहुँ गाउँपालिकाको संक्षिप्त परिचय	१०
२.१ गाउँपालिकाको परिचय	१०
२.२ भौगोलिक सिमाना	११
२.३ मुख्य खोलानाला तथा नदी.....	११
२.४ भुउपयोगको अवस्था.....	११
२.५ जनसंख्या सम्बन्धि विवरण.....	११
भाग ३ : क्षमता विकास योजना.....	१३

३.१ क्षमता विकास योजनाको परिचय	१३
३.२ क्षमता विकास कार्यक्रमको उद्देश्यहरु	१३
३.३ संघ, प्रदेश र गाउँपालिकाको क्षमता विकास योजनाहरुको अन्तरसम्बन्ध	१४
३.४ योजना तर्जुमाको चरण र प्रकृया	१४
३.५ क्षमता विकास समन्वय समिति गठन	१५
३.६ वर्तमान क्षमताको लेखाजोखा/ विश्लेषण	१६
३.७ दुहुँ गाउँपालिकाको संस्थागत क्षमता विकास लेखाजोखा	१६
३.८ गाउँपालिकाको वर्तमान सांगठनिक अवस्था	१९
३.९ सङ्गठन स्वरूप	१९
३.१० जनशक्ति विवरण	२१
३.११ मानव, संस्थागत र पुर्वाधार संशाधनको क्षमता विकास लेखाजोखा	२४
१. मानव संशाधन अवस्था विश्लेषण	२९
२. संस्थागत विश्लेषण	३५
३. पुर्वाधार विश्लेषण	३७
४. समिति उपसमितिहरुको अवस्था विश्लेषण	४३
३.१२ गाउँपालिका क्षमता विकासका रणनीतिहरु	४६
भाग ४ : क्षमता विकास योजनाका क्रियाकलापहरु	४८
भाग ५ : निचोड, अनुगमन तथा मुल्यांकन व्यवस्था	५७
५.१. निचोड	५७
५.२. अनुगमन	५७

५.३ अनुगमन तथा मुल्यांकन संयन्त्र	५८
भाग ६ : दोगडाकेदार गाउँपालिकाको सवल र कमजोर पक्षको विश्लेषण	६०
(क) सवल पक्ष (Strength).....	६०
(ख) कमजोर पक्ष (Weakness)	६१
(ग) अवसर (Opportunity)	६२
(घ) चुनौती (Threats)	p६३
सन्दर्भ सामग्री.....	६४

भाग १ : परिचय

१.१ पृष्ठभूमि

नेपालको संविधानले राज्यशक्तिको वाडफाड र प्रयोग संघ, प्रदेश र स्थानीय गरी तीन तहको सरकारको संरचनाबाट हुने व्यवस्था गरेको छ । यसका साथै तिनै तहका सरकारका लागी एकल तथा साभ्ता अधिकारहरूको सुची स्पष्ट संग निर्धारण गरेको छ । त्यसैगरी संविधानले तिनै तहका सरकारलाइ शक्ति र स्रोतमाथि नागरिकको पहुँच स्थापित गर्ने दायीत्व प्रदान गरेको छ । समानुपातिक विकास तथा गुणस्तरिय सेवा प्रवाहमा स्थानीयवासीहरूको सहभागिता र स्वामित्व कायम गर्ने जिम्मेवारि स्थानीय सरकारको हो । स्थानीय तहहरूको आन्तरिक र वाह्य श्रोतको आकार बढदै गएको परिप्रेक्ष्यमा यसको कार्य सम्पादन, सेवा प्रवाह लगायत समग्र क्षमतामा अपेक्षित सुधार गर्न जरुरी भएको छ । वर्तमानमा भएका साधन श्रोतको सहि परिचालन गरि विकासको गतिलाइ अपेक्षित उपलब्धीहरू एवं नतिजा प्राप्त गर्न तिव्र गतिमा लैजानु जरुरी छ । स्थानीय सरकार संचालन ऐन २०७४ ले स्थानीय तहहरूको सुदुढीकरण तथा क्षमता विकास गर्न विशेष कार्यक्रम तर्जुमा गरी लागू गर्न सक्ने व्यवस्था गरेको छ । स्थानीय तहहरूको क्षमता विकासको लागि संघिय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयबाट गाउँ/नगरपालिकाको क्षमता विकास योजना तर्जुमा सम्बन्धी दिग्दर्शन २०७६ जारी गरिएको छ । संस्थागत रुपमा स्थानीय तहहरूबाट क्षमता विकासका क्षेत्रमा आफ्नै प्रयासबाट र विभिन्न साभ्केदारहरूको सहयोगमा सामान्य प्रयासहरू हुँदै आएका भए पनि खासै प्रभावकारी हुन नसकेको र अपेक्षित उपलब्धी र नतिजा समेत हासिल हुन नसकेको अवस्था रहेको छ । दुहु गाउँपालिकाले विभिन्न क्षेत्रगत ऐन तथा नीतिहरू स्वीकृत गरेको र सो नीतिहरूको कार्यान्वयनका लागि क्षेत्रगत कार्यक्रम तर्जुमा, कार्यान्वयनका लागि मानव संसाधनको व्यवस्था र उनीहरूको क्षमता विकास आवश्यक रहेको छ । क्षमता विकास कार्यक्रम मानव संसाधन विकासको मूल आधार हो । यसै कुरालाइ दृष्टिगत गरी दुहुँ गाउँपालिकाको ३ वर्षे (२०८०/८१-२०८२/८३) क्षमता विकास योजना तर्जुमा गरिएको छ ।

संघिय व्यवस्थालाई स्थानीयकरण गर्न र स्थानीय सरकारहरूको समावेशि सेवाका प्राविधिकहरूलाई थप सुदुढ गर्न स्थानीय सरकारको संस्थागत क्षमताको स्वमुल्याङ्कन र विश्लेषणका आधारमा कार्ययोजना तयार पारी सोको कार्यान्वयन गर्ने कार्यमा सघाउन स्थानीय सरकारको क्षमता अधिवृद्धि लागि विषयगत क्षेत्रहरूको पहिचान गरिएको छ ।

जस अनुसार शासकीय प्रबन्ध, संगठन तथा प्रशासन वार्षिक बजेट तथा योजना व्यवस्थापन वित्तीय तथा आर्थिक व्यवस्थापन सेवा प्रवाह न्यायिक कार्य सम्पादन भौतिक पूर्वाधार सामाजिक समावेशिकरण वातावरण संरक्षण तथा विपद व्यवस्थापन सहकार्य र समन्वय रहेका छनायसरि पहिचान गरिएका विषयगत क्षेत्रहरूका १०० वडा सूचकहरू तय गरी गाउँपालिकाको क्षमता विकास योजना विश्लेषण गरिएको छ। यसरी तथ्याङ्क संकलन र विश्लेषण गर्दा यस गाउँपालिकाका जनप्रतिनिधिहरू प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत शाखा प्रमुखहरू तथा अन्य कर्मचारीहरूको सामुहिक उपस्थिति र अर्थपूर्ण सहभागिता रहेको थियो ।

नेपालको संविधान २०७२ले स्थानीय तहलाई २२ वटा एकल अधिकार र १५ वटा साझा अधिकारहरूको व्यवस्था गर्नुका साथै खर्चको जिम्मेवारी र राजश्वका स्रोतहरू समेत प्रदान गरेको छ । यस्ता अधिकारहरू उपलब्ध भए पनि स्थानिय तहहरूको कार्यक्षमता मध्यम र कमजोर देखिन्छ । विशेष गरि सेवा पुर्याउने, योजना बनाउने, अनुगमन गर्ने र शासन प्रणालीको काम गर्ने सम्बन्धी नीतिगत उल्लेखनीय छन् । गाउँपालिकाबाट प्रदान गरिने सेवा प्रवाहलाई जनउत्तरदायी, सहज र प्रभावकारी बनाउनमा स्थानीय सरकारका निर्वाचित जनप्रतिनिधिहरूको ठुलो भुमिका रहेको हुन्छ । यसका लागि हरेक स्थानीयतहरूले आफ्नो कार्यसम्पादनको अवस्थाको पहिचान गर्न जरुरी हुन्छ । स्थानीय तह स्वात्त भएकोले आफ्नो क्षमताको मूल्याङ्कन आफ्नै नेतृत्वमा गर्न सक्छन् ।

उपरोक्त विषयलाई मध्यनजर गरी स्थानिय तहका कर्मचारी तथा निर्वाचित प्रतिनिधिहरूको क्षमता विकार र कार्य सम्पादन सुधार लगायतका सस्थागत सुकारका दुहुँ गाउँपालिकाको ३ वर्षे क्षमता विकास योजना तयार गर्न लागिएको हो ।

१.२ क्षमता विकास योजनाको लक्ष्य

- गाउँपालिकामा रहेका मानवीय, आर्थिक, सामाजिक, पूँजीगत श्रोत साधनहरूको उच्चतम प्रयोगवाट दुहुँवासी जनताको जीवनमा गुणस्तरीय परिवर्तन ल्याउने ।

१.३ उद्देश्य:

- दुहुँवासी जनताकाले संविधान र प्रचलित कानुनहरूबाट प्राप्त अधिकार अनुरूप उत्तरदायीपूर्ण तवरबाट कार्य सम्पादनका लागि आफ्ना सबल एवं कमजोर पक्षको पहिचान गर्ने ।

- गाउँपालिकामा कार्यरत कर्मचारी, शाखा तथा विभिन्न समितिहरूको आवश्यकता पहिचान गर्ने ।
- गाउँपालिकाको संस्थागत विकासका लागि लगानी गर्नुपर्ने क्षेत्रहरूको पहिचान गर्ने ।
- दुहुँ गाउँपालिकाले गरेका राम्रा अभ्यास प्रयास सिकाई र उपब्धिहरूलाई उजागर गर्दै प्रतिस्पर्धी गाउँपालिकाको स्थापनामा सघाउ पुर्याउने ।
- गाउँपालिकामा कार्यरत कर्मचारीहरू, शाखा तथा विभिन्न समितिहरूको कार्यसम्पादनमा सुधार ल्याउने ।
- गाउँपालिकाको वित्तीय साधनहरूको उपयोग मितव्ययी एवं दक्षतापूर्ण रूपमा गर्न रणनीतिगत कार्ययोजना तयार गरी कार्यान्वयन गर्ने ।
- गाउँपालिकाले निर्माण तथा कार्यान्वयन गर्ने योजना, आयोजनाहरूमा दीगोपन ल्याउनका लागि सहयोग गर्ने ।
- गाउँपालिका र समुदाय बीचको अन्तर्सम्बन्ध सुदृढ गर्न सहयोग गर्ने ।

१.४ महत्व

विकास प्रशासनका नवीनतम आयाम, प्रविधि र मान्यता अनुसार गाउँपालिकालाई क्रमिक रूपमा प्रविधियुक्त बनाउदै नागरिकहरूको आशा र अपेक्षा अनुसार काम गर्न सक्ने गरी गाउँपालिकाको संस्थागत क्षमता विकास गर्न आवश्यक मानिन्छ । संविधानप्रदत अधिकार र जिम्मेवारीहरूलाई कुशल रूपमा सम्पादन गरी नागरिकहरूलाई छिटो, छरितो, कम भन्झटिलो, पारदर्शी र गुणात्मक सेवा प्रवाह गर्ने जिम्मेवारी र दायित्व गाउँपालिकाको क्षेत्रभित्र रहेको हुन्छ । गाउँपालिकाका अधिकार र जिम्मेवारीहरू कुशल रूपमा सम्पादन गर्न विभिन्न पदीय जिम्मेवारीमा रहेका जननिर्वाचित प्रतिनिधिहरू र कर्मचारीहरूको क्षमता विकास गर्न आवश्यक रहेको छ । आर्पूतीका साथै मागमा आधारित क्षमता विकास कार्यक्रम सञ्चालन गरी आवश्यकताबोध गरेका क्षेत्रमा ज्ञान, सीप र धारणा विकास तथा जनउत्तरदायी शासन प्रणाली स्थापित गर्न आवश्यक गरेको छ । कुनै पनि संस्था समयानुकूल हुन तथा राम्रो कार्यसम्पादन गर्नका लागि सबै भन्दा पहिला सो संस्थाले संस्थागत विकासलाई आत्मसात गरेको हुनु पर्छ । संस्थाभित्र कुन कुन शाखाहरू छन्, शाखामा के कस्ता जनशक्तिहरू छन्, संस्थालाई सुदृढ बनाउनका लागि कार्यालयले के कस्ता नीति, नियमहरू बनाएको छ र ती नीतिहरूको सही रूपमा पालना भएको छ कि छैन जस्ता प्रश्नहरूको खोजी गरिनु जरुरी छ । संस्थाभित्र भएका विभिन्न संरचनाहरूको भूमिका स्पष्ट रूपमा व्याख्या गरिएको छ वा

छैन । संस्थामा कार्यरत कर्मचारी, पदाधिकारी, समितिका सदस्यहरूले तालिम पाएका छैन कि छैन । कार्यालयभित्र तथा बाहिर रहेका एजेन्सीहरूसंगको सम्बन्ध के कस्तो छ, भन्ने विषयले पनि संस्थाको कार्यसम्पादन जोडिन्छ । संस्थाको संस्थागत कार्यसम्पादन अभिवृद्धि गर्नका लागि पनि क्षमता विकास योजनाको आवश्यकता भएको हो । सामान्यतया स्थानीय तहलाई एउटा जटिल संस्थाको रूपमा लिने गरिएको छ । समय समयमा परिवर्तन हुने नीति नियम, बहुसरोकारका क्षेत्रहरूको मुद्दाहरूसंग यसको अन्तर्सम्बन्ध, कर्मचारी तथा जनप्रतिनिधिहरूको अनौठो संगमवाट सञ्चालित कार्यालय, स्थानीय तहमा हुने विभिन्न राजनैतिक प्रभाव, स्थानीय तहप्रति धेरै व्यक्ति तथा संस्थाहरूको अन्तर्निहित स्वार्थ, एकल राज्य व्यवस्थावाट गणतन्त्रात्मक व्यवस्थामा भएको पर्दापण आदि कारणले स्थानीय तहलाई जटिल बनाएको छ । त्यसमा पनि दोगडाकेदार गाउँपालिकाको जातिगत, धार्मिक, सांस्कृतिक तथा भौगोलिक विविधताले पनि यसलाई सुन्दर मात्र बनाएको छ, यसलाई अर्को कोणवाट जटिल पनि बनाएको छ । स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ तथा नेपालको संविधान २०७२ ले गाउँपालिकालाई २२ वटा एकल अधिकार प्रदान गरेको छ भने १५ वटा साभा अधिकारहरू प्रदान गरेको छ । यसले एकातर्फ १५ वटा अधिकारहरूका लागि संघ तथा प्रदेशसंग समन्वय, सहकार्य, सहमति गर्नु पर्ने देखिन्छ भने संविधानले प्रदान गरेका २२ वटा एकल अधिकारहरूलाई जनताको जीवनमा साँचो परिवर्तन आउने गरी बहुसरोकारवालाहरूको सहमति र सहकार्य अनुरूप कार्यान्वयनमा ल्याउन जरुरी छ । यसरी विभिन्न संवैधानिक, कानूनी, प्रशासनिक आदि जटिलताहरूसंग जुध्दै आफ्ना दैनिक कार्यहरूलाई प्रभावकारी रूपमा अघि वढाउन आवश्यक छ । जटिलताहरूको बीच पनि सरलताको खोजी गर्ने कार्यको अर्को नाम हो क्षमता विकास योजना । हरेक संस्थाले आफूलाई आफ्नो सन्दर्भ अनुसार ढाली समयानुकुल परिवर्तन गर्न जरुरी छ । परिवर्तन सजिलो प्रक्रिया होइन । परिवर्तन उकाली चढे जस्तो हो । परिवर्तन समयानुकुल, सामाजिक, आर्थिक, सांस्कृतिक, पर्यावरणीय अवस्था अनुकूल हुनु पर्छ । यी सबै जटिलता, चुनौतिहरूको बीचमा पनि यदि परिवर्तनको स्पष्ट खाका हुन सक्थ्यो भने यसले गाउँपालिकालाई स्पष्ट दिसाबोध गर्छ अनि परिवर्तनका लागि उत्प्रेरित गरिरहन्छ । गाउँपालिकाभित्र भएका शाखा, शाखामा कार्यरत कर्मचारी, कर्मचारी कर्मचारी बीचको सहकार्य, असल सम्बन्ध, उनीहरूको कार्यसम्पादन, विषयगत अन्तर्सम्बन्धका लागि समन्वय आदि कुराहरूले गाउँपालिकाको क्षमतामा असर पार्छ । हेर्दा कर्मचारी बैठक, समीक्षा बैठक केही होइन जस्तो लाग्छ तर यसलाई प्रभावकारी अनि सहभागितात्मक रूपमा प्रयोग गर्न सक्ने हो भने क्षमता विकासको यो एउटा ठूलो औजार बन्न सक्छ । गाउँपालिकाले गर्ने हरेक कामको समय सीमा हुन्छ । समय सीमाभित्र काम

सिद्धाउनका लागि हरेक शाखा सुसंगठित हुन जरुरी छ । एउटा युद्धमा जाने सिपाहीले आफूलाई चाहिने सबै उपकरण साथमा लिएर गए जस्तै गाउँपालिकामा काम गर्ने हरेक शाखा, उपशाखाहरूले समयमा कार्ययोजना बनाई काम गर्नु पर्ने हुन्छ । तर सो काम गर्नका लागि उनीहरूलाई उनीहरूको सो कामका लागि चाहिने ज्ञान, सीप, सूचना, उपकरण आदिले बाधा पुऱ्याएको हुन सक्छ । यसरी समयमा कार्यसम्पादन गर्न बाधा पुऱ्याउने बाधक तत्वहरू पहिचान गरी त्यसलाई हटाउनका लागि पनि क्षमता विकास योजना चाहिएको हो । गाउँपालिकाले गर्ने सबै कामहरू छोटो प्रकृतिका हुँदैनन् । केही कामहरू दीर्घ प्रकृतिका हुन्छन् । यस्ता दीर्घ प्रकृतिका कामहरू गर्न गाउँपालिकाले आफ्नो मात्र संस्थागत विकास नगरी समुदायको पनि संस्थागत विकास गर्न जरुरी हुन्छ । भनिन्छ, अरुको विकासमा काम गर्नेहरूले, अरुलाई परिवर्तन गर्नेहरूले पहिला आफूलाई परिवर्तन गर्न जरुरी हुन्छ । आफूले आफैवाट सिक्ने, नजिकका छिमेकी गाउँपालिका वा वडा कार्यालयहरूबाट भएका राम्रा कामहरूबाट सिक्नका लागि हामीमा सिक्ने वानीको जरुरी हुन्छ । क्षमता विकास योजनाले स्वसिकाईको प्रवर्द्धनमा जोड दिन्छ । साथसाथै गाउँपालिकामा भएका विलक्षण प्रतिभा तथा क्षमता भएका कर्मचारीहरूको क्षमतालाई आत्मसात गरी उनीहरूलाई कामका लागि थप उत्प्रेरित गर्नका लागि पनि क्षमता विकास योजनाको आवश्यकता पर्दछ । यदि संस्थालाई थप बलियो र जनसेवामैत्री, प्रतिफलमूलक बनाउने हो भने क्षमता विकास योजनाको आवश्यकता छ । अर्को सत्य के हो भने जति गाउँपालिका कर्मचारी तथा जनप्रतिनिधिहरू यहाँको विकासका लागि सहयोगी बन्न सक्छन् त्यति नै उनीहरू बाधक पनि बन्न सक्छन् । उनीहरूलाई विकासको बाधक भन्दा पनि सहयोगी, सहजकर्ता बनाएर लान जरुरी छ । उनीहरूलाई सहजकर्ता बनाएर लान सकियो भने यसले स्थानीय स्वामित्व बढाउन पनि सहयोग गर्छ । वास्तवमा कर्मचारीका अतिरिक्त सरोकारवालाहरूको क्षमता विकासमा पनि हामीहरूले जोड दिनु पर्छ । क्षमता विकास भन्ना साथ हामीकहाँ तालिम गोष्ठी मात्र भनेर बुझ्ने चलन छ । क्षमता विकास भनेको एउटा फाँट र अर्को फाँटको बीचमा सुमधुर सम्बन्ध कायम गर्न, अन्तर समन्वय र साभेदारी बढाउनका लागि गरिने कार्य पनि क्षमता विकासमा पर्दछ । कर्मचारी, जनप्रतिनिधि तथा सरोकारवालाहरूको कामका लागि प्रतिबद्धताको तह बढाउनका लागि पनि क्षमता विकास कार्यक्रमको आवश्यकता छ । अर्को हामी सोच्छौं क्षमता विकासका लागि पैसा नै चाहिन्छ, भन्ने छैन । गाउँपालिकाभित्र भएका कतिपय समस्याहरू पैसा विना पनि समाधान गर्न सकिन्छ । गाउँपालिकामा कार्यरत शाखा, गाउँपालिकाका वडा कार्यालय, जनप्रतिनिधि, सरोकारवालाहरूको कार्यसम्पादन जति बढ्छ उति नै बढी गाउँपालिकाको कार्यसम्पादन बढ्छ । क्षमता

विकास कार्यक्रमहरूले मानिसहरूलाई कामका लागि उत्प्रेरित गर्छ । जब एउटा काम राम्ररी सम्पादन हुन्छ त्यसको बहुगुणात्मक प्रभाव हुन्छ । अर्थात एउटा राम्रो कामले अरु धेरै राम्रा कामहरूका लागि मार्ग प्रशस्त गर्छ । कार्य सम्पादनलाई विभिन्न तहहरूबाट मूल्याङ्कन गर्न जरुरी छ । कार्यसम्पादनलाई व्यक्तिगत, संस्थागत तथा सामुदायिक विकास आदि तहबाट हेर्न जरुरी छ ।

१.५ क्षमता विकास योजनाको औचित्य

यस गाउँपालिकामा पारदर्शी, समावेशी, जवाफदेही, जनउत्तरदायी शासनको प्रवर्द्धन र स्थानीयस्तरमा सेवा र सुविधाको प्रवाहलाई सुदृढ गर्न जरुरी छ । यसका लागि गाउँपालिकाका सेवा प्रवाह तथा विकास कार्यमा प्रत्यक्ष रूपमा संलग्न कार्यरत कर्मचारीहरूको क्षमता विकासमा जोड दिन आवश्यक छ । यसर्थ हाल कार्यान्वयनमा आइरहेको रणनीति र कार्यक्रमहरूको समीक्षा गरी परिष्कृत रणनीति, कार्यक्रम तथा प्रक्रिया र योजनाको तर्जुमा गरी प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्नु यस क्षमता विकास कार्यक्रमको मूल औचित्य रहेको छ । हाल गाउँपालिकाले स्थानीय विकास, सेवा प्रवाह र सुशासनका लागि सञ्चालित तथा सञ्चालनमा रहेको कार्यक्रमहरूबाट क्षमता विकासका लागि थुप्रै राम्रा प्रयासहरू गरेको तर त्यसको अपेक्षित उपलब्धि पुग्न रूपमा प्राप्त नभएको स्थिति देखिन्छ । यसका साथै स्थानीय तहमा आर्थिक अनुदानको परिमाण बढ्दै गएको र राष्ट्रिय प्राकृतिक श्रोत तथा वित्त आयोगद्वारा र स्थानीय तह संस्थागत क्षमता विकास स्वमूल्याङ्कन (LISA)ले पनि गाउँपालिकाको प्रभावकारी कार्य सम्पादन मापनका आधारमा स्थानीय तहहरूलाई अनुदान दिने व्यवस्था गरेको अवस्थामा स्थानीय तहहरूको क्षमता विकासमा जोड दिन अति आवश्यक देखिएको छ । साथै स्थानीय तहको संस्थागत क्षमता स्वमूल्याङ्कन(LISA)बाट प्राप्त सुझावहरूलाई कार्यान्वयनका लागि पनि यो क्षमता विकास योजना तयार गरी कार्यान्वयन गर्न लागेको छ । यस क्षमता विकास योजनाका अन्य औचित्य देहाय वमोजिम रहेका छन् ।

- ✓ संविधानप्रदत्त अधिकार र जिम्मेवारीहरूलाई कुशल रूपमा सम्पादन गरी नागरिकहरूलाई छिटो, छरितो, कम भ्रन्कटिलो, पारदर्शी र गुणात्मक सेवा प्रवाह प्रवाह गर्ने जिम्मेवारी र दायित्व स्थानीय सरकारको कार्यक्षेत्रमा रहेको,
- ✓ स्थानीय सरकारबाट सञ्चालन गरिने सामाजिक, आर्थिक, वातावरणीय गतिविधि तथा पूर्वाधार विकास निर्माणका कार्यहरूलाई दिगो र परिणाममुखी बनाउनु पर्ने कानुनी र नैतिक दायित्व रहेको,

- ✓ स्थानीय सरकारका अधिकार र जिम्मेवारीहरू कुशल रूपमा सम्पादन गर्न विभिन्न पदीय जिम्मेवारीमा रहेका जननिर्वाचित प्रतिनिधिहरू र कर्मचारीहरूको क्षमता विकास गर्न आवश्यक रहेको,
- ✓ विकास प्रशासनका विभिन्न नवीनतम आयाम, प्रविधि र मान्यता अनुसार स्थानीय सरकारलाई क्रमिक रूपमा प्रविधियुक्त बनाउदै नागरिकहरूको आशा र अपेक्षा अनुसार काम गर्न सक्ने गरी स्थानीय सरकारको संस्थागत क्षमता विकास गर्न आवश्यक रहेको,
- ✓ आपूर्तिका साथै मागमा आधारित क्षमता विकास कार्यक्रम सञ्चालन गरी आवश्यकता बोध गरेका क्षेत्रमा ज्ञान, सीप र धारणा विकास गर्न आवश्यक रहेको ।

१.६ क्षमता विकास योजना तर्जुमामा अपनाइएको विधि

दुहुँ गाउँपालिकाको क्षमता विकास योजना तर्जुमा आवश्यकता पहिचान, अभिमुखिकरण, तथा समुहगत छलफल र अन्तरक्रियाको आधारमा तयार पारिएको छ । यस दुहुँ गाउँपालिकामा विगतमा सामान्य क्षमता विकासका कार्यक्रम सन्चालन भएतापनि योजनावद्ध ढंगले क्षमता विकासकालागी कुनै पनि योजना निर्माण भइ कार्यान्वयन नभएको सन्दर्भमा विगतमा सम्पादन गरिएका कार्यक्रमको समीक्षा, यस गाउँपालिकाको संस्थागत क्षमता स्वमुल्याङ्कनबाट औँल्याइएका आवश्यकता र कार्ययोजना, गाउँपालिका अन्तरगतका विषयगत शाखाबाट क्षमता विकासको लागि गरिएको सर्वेक्षण नै क्षमता विकास योजना निर्माणका आधारहरू हुन्। क्षमता विकासको स्थिति लेखाजोखा तथा सम्भावित क्षमता विकासका क्रियाकलापहरूको पहिचानका आधारमा “क्षमता विकास योजना” तयार पारिएकोछ । यसका अतिरिक्त यो योजना तयार गर्दा देहायका विधिहरु अवलम्बन गरिएको थियो ।

(क) क्षमता विकास योजनासँग सम्बन्धित दस्तावेज, नेपालको संविधान, स्थानीय सरकार सञ्चाल ऐन, संघ तथा प्रदेश सरकारको निति तथा बजेट, गाउँपालिकाको वार्षिक प्रगति समिक्षा प्रतिवेदन, गाउँपालिकाको संगठनात्मक संरचनाको अध्ययन, गाउँपालिकाको विगत ३ वर्षको नीति, कार्यक्रम तथा बजेट, गाउँपालिकाको कर्मचारी दरबन्दी तथा पदपूर्तिको अवस्था, गाउँपालिकाको भवन, मेसिन, उपकरण तथा भौतिक स्रोत साधनहरू, गाउँपालिकाले पारित गरेका ऐन, नियम, कार्यविधिहरू आदि को अध्ययन र छलफल गरिएको थियो ।

- (ख) प्राप्त दस्तावेज अध्ययन र छलफल पश्चात क्षमता विकास योजनालेसमेट्नु पर्ने विषय वस्तु, सूचना र तयार गर्ने प्रकृया बारे गाउँपालिकाका निर्वाचित पदाधिकारी, कर्मचारी, सङ्घ, संस्था लगायत सरोकारवाला बिच प्रस्तुतीकरण तथा छलफल कार्यक्रम संचालन गरिएको थियो ।
- (ग) गाउँपालिका तथा सम्बन्धित निकायहरुको वर्तमान संस्थागत र मानव संशाधनको क्षमताको लेखाजोखा गर्नको लागि गाउँपालिकाको क्षमता विकास योजना तर्जुमा दिग्दर्शनको अनुसूची २, ३, ५, ६, ८ र ९ अनुसारको फारमहरुको प्रयोग गरी आवश्यक सुचना संकलन गरिएको थियो ।
- (घ) सुचना संकलन वाट प्राप्त सुचनाहरुको प्रस्तुतीकरण तथा अन्तरक्रियाको क्रममा उठेका जिज्ञासामा छलफल अन्तरकृयाको क्रममा प्राप्त सुभावहरुबारे छलफल गरी क्षमता विकास योजनामा समेट्नु पर्ने विषयवस्तु, सहभागिता र श्रोत साधन बारेमा छलफल गरि योजना लाइ अन्तिम रुप दिने सहमती गरिएको थियो।
- (ङ) सोही अनुरूप अन्त्यमा सुभावहरुलाई समेटी, त्रुटीहरुलाई सच्याउने, छुट भएका विषयवस्तु र क्रियाकलाप समावेश गरी क्षमता विकास योजनालाई अन्तिम दिइएको छ ।

१.७ योजना तर्जुमाका सिमाहरु

गाउँपालिकाको समग्र क्षमता विकास योजना तर्जुमा जस्तो गहन क्षेत्रको अध्ययनबाट अपेक्षा गरिए अनुसारका नतीजा प्राप्त गर्न विभिन्न चरणमा भौतिक, वित्तीय एवं जनशक्तिका सीमितताबाट यो योजना पनि अछुतो रहेको छैन । गाउँपालिकाको क्षमता विकास सम्बन्धी योजना तयारीका क्रममा रहेका प्रमुख सीमाहरु निम्न अनुसार रहेको छ ।

- (क) गाउँपालिकाको क्षमता विकास योजना गाउँपालिकामा कार्यरत जनप्रतिनिधि, कर्मचारी, विषयगत शाखा, सङ्घ, संस्थासँगको छलफल र अन्तरकृयाबाट तयार पारिएकोले समूहगत चासोले प्रभाव पारेको हुन सक्ने र सबै सेवाग्राही को भावना नसमेटिएको हुन सक्छ ।
- (ख) विद्यमान स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, गाउँपालिकाका अन्य ऐन, नियम, कार्यविधि र स्थानीय तह सेवा संचालन तथा व्यवस्थापन सम्बन्धी आदेशका आधारमा तयार गरिएको तर कतिपय कानूनहरु नयाँ बन्ने क्रममा पनि रहको हुँदा अन्य धेरै महत्वपूर्ण विषय छुटेका हुन सक्छन् ।

- (ग) गाउँपालिकाको क्षमता विकास योजनालाई कार्यान्वयन गर्न सङ्घ, प्रदेश एवम् विकास साभेदारबाट आर्थिक, प्राविधिक सहयोगको अपेक्षा गरिएको छ जुन अपेक्षा गरे अनुरूप प्राप्त नहुन सक्छ ।
- (घ) योजना कार्यान्वयनका लागि श्रोत साधनको आंशिक मात्रामा यथार्थ यकिन भएको अवस्थामा योजना तयार गरिएको हुँदा कार्यान्वयनमा श्रोत साधनको उपलब्धता र खर्च व्यवस्थापनमा जोखीम रहन सक्छ ।
- (ङ) नयाँ प्रस्तावित कार्य विभाजन नियमावलीलाई आधार मानी शाखागत कार्य विवरण तयार गरिने हुँदा विद्यमान शाखागत कार्य क्षेत्रमा भिन्नता देखिन सक्छ ।
- (च) प्रादेशिक सुशान केन्द्र पुन्ना डोटीले योजना तर्जुमाका लागि आर्थिक तथा प्राविधिक सहयोग गर्न सम्भौता ढिलो भइ समय अभावका कारण सहजरूपले आवश्यकता अनुसार पालिकामा समावेशीमूलक तरिकाले सहभागीहरुका विचमा अन्तरक्रियात्मक छलफल गर्न कठिनाइ हुदा सानो समुहमा छलफल गर्नुपर्ने बाध्यात्मक अवस्था रहि छलफलको दायरा घटेको छ ।

भाग २ : दुहुँ गाउँपालिकाको संक्षिप्त परिचय

२.१ गाउँपालिकाको परिचय

लोकतन्त्रका लाभहरुको समानुपातिक, समावेशी र न्योचित वितरण गरी कानूनी राज्य र दिगो विकासको अवधारणा अनुरूप समाजवाद उन्मुख सङ्घीय लोकतान्त्रीक गणतन्त्रात्मक शासन प्रणालीलाई स्थानीय तहदेखि नै सुदृढिकरण गर्ने उद्देश्यले दुहुँ गाउँपालिकाको स्थापना भएको हो । देशमा परिवर्तित राजनैतिक परिस्थिति पछि मुलुक एकात्मक शासन प्रणालीबाट संघियतामा गइ गठन भएका देशभरका ७५३ स्थानीय तहहरु मध्ये दुहुँ गाउँपालिका एक हो । यो गाउँपालिका देशको सुदूरपश्चिम प्रदेश अन्तरगत दार्चुला जिल्लाको उत्तरी भागमा अवस्थित रहेको छ । साविकका पिपलचौरी,हिकिला,धारी र ब्रह्मदेव गा.वि.स. लाई मिलाएर बनेको यो गाउँपालिकाको पूर्वमा नौगाड गाउँपालिका, पश्चिममा भारतको सिमाना, उत्तरमा व्याँस गाउँपालिका र दक्षिणमा महाकाली नगरपालिका रहेको छ । ६५.३५ वर्ग किलोमिटर क्षेत्रफलमा फैलिएको यस गाउँपालिका अन्तर्गत ५ वटा वडाहरु रहेका छन । दुहुँ गाउँपालिकाको डिजिटल भिलेज प्रोफाइल अनुसार यस गाउँपालिका अन्तरगत २३४१ घरधुरी रहेका छन भनेकुल जनसङ्ख्या १३४६५ रहेको छ जसमध्ये ६८६७ पुरुष छन भने ६५९८ महिला रहेका छन । प्राय जसो समसितोष्ण हावापानी रहेकोदुहुँ गाउँपालिकाको प्रमुख पेशा कृषि रहेको छ । पर्याप्त वन जंगल र प्राकृतिक साधन श्रोतको धनी यस गाउँपालिकामा ब्रह्म मन्दिर, मालिकार्जुन मन्दिर, छिपला केदार मन्दिर,शिद्धटोपी ब्रह्मदह क्षेत्र, विभिन्न कोटहरु (जैतिकोट, बस्कोट, दाम्दाकोट), विभिन्न गुफाहरु (भाडी गुफा, जैतिकोट गुफा), दहहरु (ब्रह्म दह, पासा दह, फारा दह) श्रीवगड तातोपानी धाम जस्ता धार्मिक पर्यटकीय स्थानहरु का अतिरिक्त विभिन्न देवल तथा ऐतिहासिक स्थलहरु पनि रहेका छन ।

यस दुहुँ गाउँपालिकामा विभिन्न जातजातिहरु रहेका छन् । जसमा जोशी, भट्ट, बम, धामी, बडाल, डडाल, कुवर, ठगुन्ना, टमटा, पार्की, दमाइ, लुहार, कामी, भुल, कार्की, महारा, लोथ्याल, आदी जातजातीहरु यस दोगडाकेदार गाँउपालिकामा बसोबास गर्दै आएका छन् ।

दुहुँ गाउँपालिका जननिर्वाचित जनप्रतिनिधिले नेतृत्व गर्ने स्थानीय सरकार र सोको कार्यालय हो । गाउँपालिका भित्रका मतदाताहरुले निर्वाचित गरेको गाउँपालिका अध्यक्षको अध्यक्षतामा गाउँ कार्यपालिका गठन हुन्छ । गाउँपालिकाको अध्यक्ष, उपाध्यक्ष, प्रत्येक वडाका आ-आफ्नो वडामा निर्वाचित गरेका वडा अध्यक्ष र गाउँ सभाका सदस्यहरुले आफु मध्येवाट निर्वाचित गरेका चार जना महिला सदस्य र दलित वा अल्पसंख्यक मध्येवाट दुई जना समेत गरीजम्मा ६ जना निर्वाचित सदस्य समेत गरि जम्मा १३ जना पदाधिकारी गाउँ कार्यपालिकामा सदस्य रहने प्रावधान छ । नेपालकोसंविधानको धारा २१५ र २२२ मा गाउँ कार्यपालिका र गाउँसभाको व्यवस्था भई स्थानीयसरकार संचालन ऐन, २०७४ को दफा ११ ले गाउँपालिकाले गर्ने कार्य निर्दिष्ट गरेको छ । संघीय संरचना अनुसार गाउँपालिका जनताको सबैभन्दा नजिकको घरदैलोको सरकार हो ।

२.२ भौगोलिक सिमाना

दुहुँ गाउँपालिका दार्चुला जिल्लाको उत्तरी दार्चुला जिल्लाको उत्तरी भागमा अवस्थित रहेको छ । साविकका पिपलचौरी,हिकिला,धारी र ब्रह्मदेव गा.वि.स. लाई मिलाएर बनेको यो गाउँपालिकाको पुर्वमा नौगाड गाउँपालिका, पश्चिममा भारतको सिमाना, उत्तरमा व्याँस गाउँपालिका र दक्षिणमा महाकाली नगरपालिका रहेको छ । ६५.३५ वर्ग किलोमिटर क्षेत्रफलमा फैलिएको यस गाउँपालिका अन्तर्गत ५ वटा वडाहरू रहेका छन ।

२.३ मुख्य खोलानाला तथा नदी

यस गाउँपालिका भरी अग्ला र होचा पर्वतमालाहरूले भरिपुर्ण रहेको छ । अग्ला, होचा पहाड लाई छिचोल्दै बग्ने खोलाहरू(गाडले पहाडका फेदमावगरहरू बनाई मलिला र उर्वर खेतहरूका फाँटहरू अवस्थित छन्। पहाडको अधिकांश भू भाग वन जंगल र झाडीहरूले ढाकेको छ बस्तीको सेरोफेरोकाे भुभागहरू खेती योग्य जमिनको रूपमा उपयोग गरीएको पाईन्छ ।

२.४ भुउपयोगको अवस्था

यस दुहुँ गाउँपालिका ६५.३५ वर्ग कि.मी. क्षेत्रमा फैलिएको छ ।यस गाउँपालिकाको मुख्य कार्य कृषि क्षेत्रले ओगटेको छ । पहाडि भुवनावटले गर्दा अधिकांश जमिन भिरालो छ । यहाँको मुख्य वाली मकै, गहुँ हुन भने समथर जमिन बेशीमा केहि धान खेती पनि हुन्छ । प्रयाप्त सिँचाइको व्यवस्था नहुनु, किसानका लागि समयमा उन्नत बिउँ मलको व्यवस्था नहुनु र परम्परागत खेती प्रणलीमा प्रायः जनता निर्भर रहनाले सबै जग्गा जमिनको उचित प्रयोग हुन सकिरहेको छैन ।

२.५ जनसंख्या सम्बन्धि विवरण

२०७८ सालको जनगणना अनुसार यस गाउँपालिका अन्तरगत २३४१ घरधुरी रहेका छन भनेकुल जनसङ्ख्या ९८४२ रहेको छ जसमध्ये ४५४७ पुरुष छन भने ५२९५ महिला रहेका छन । जुन ४६।७ प्रतिशत पुरुष छन भने ५३।३ प्रतिशत महिलाको जनसंख्याले ओगटेको छ । गाउँपालिकाका ५ ओटा वडाहरू मध्ये सबै भन्दा बढि जनसंख्या वडा नं २ मा रहेको छ भने सबै भन्दा कम जनसंख्या वडा नं. ८ मा रहेको छ र पुरुषको अनुपातको आधारमा जनसंख्या हेर्दा महिलाको जनसंख्या पुरुषको भन्दा बढी रहेको छ ।

वडा नं.	महिला		पुरुष		अन्य		जम्मा	
	संख्या	%	संख्या	%	संख्या	%	संख्या	%
१	८९५	५३।०८	७९१	४६।९२	०	०	१६८६	१००
२	१३८३	५३।४८	१२०३	४६।५२	०	०	२५८६	१००
३	९०४	५५।४६	७२६	४४।५४	०	०	१६३०	१००
४	११४४	५४।७६	९४५	४५।२४	०	०	२०८९	१००
५	९६९	५२।३५	८८२	४७।६५	०	०	१८५१	१००
जम्मा	५२९५	५३।८३	४५४७	४९।८	०	०	९,८४२	१००

श्रोत :जनगणना २०७८

भाग ३ : क्षमता विकास योजना

३.१ क्षमता विकास योजनाको परिचय

दुहुँ गाउँपालिकाले क्षमता विकास योजना (आ.व. (२०८०/८१-२०८२/८३)) तयार पारिएको छ । यस गाउँपालिकाले ३ वर्षे क्षमता विकास योजना तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गर्न स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४, अन्तर-सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४, राष्ट्रिय प्राकृतिक श्रोत तथा वित्त आयोग ऐन २०७४ र स्थानीय सरकारको संस्थागत स्वमुल्याङ्कन कार्ययोजनाबाट गाउँपालिकालाई प्राप्त जिम्मेवारीहरू पूरा गर्न आवश्यक पर्ने क्षमता विकासका लागि यो दस्तावेजले मार्गदर्शन गर्नेछ । यो योजना सहभागितामूलक ढङ्गबाट तयार पारिएको छ ।

३.२ क्षमता विकास कार्यक्रमको उद्देश्यहरू

यस गाउँपालिकाको क्षमता विकास योजना तर्जुमा गर्नुको मुख्य उद्देश्य गाउँपालिका र सहयोगी सरोकारवालाको संस्थागत तथा मानव संसाधन क्षमता अभिवृद्धि गरि विकास व्यवस्थापन तथा सार्वजनिक सेवा प्रवाहलाई प्रभावकारी, गुणस्तरीय र पारदर्शी र जवाफदेही बनाउनु रहेको छ भने यसका विशिष्ट उद्देश्यहरू निम्नानुसार रहेका छन्:

- स्थानीय तहमा कार्यरत कर्मचारी तथा पदाधिकारीहरूको समग्र क्षमता अभिवृद्धिका लागि विस्तृत कार्ययोजना तयार भै कार्यान्वयनका लागि ठोस नीति तय हुने ।
- स्थानीय तहको समग्र संस्थागत क्षमता विकासका लागि SWOT विश्लेषण भइ प्रभावकारी सेवा प्रवाहका लागि आवश्यक सुधारका क्षेत्रहरूको पहिचान भइ ठोस कार्य योजना तयार हुने
- गाउँपालिकाको क्षमता विकास योजना तर्जुमा भई सोको कार्यान्वयनबाट गाउँपालिका तथा सहयोगी निकायहरूको कार्यसम्पादन स्तरमा सुधार गर्ने,
- क्षमता विकास योजना कार्यान्वयनका लागि आवश्यक स्रोत तथा साधनहरूको एकीन भई सोको परिपूर्तिका लागि सरोकारवालहरूलाई मार्ग दर्शन गर्ने,
- स्थानीय विकास प्रक्रिया, सेवा एवं सुविधामा अल्पसंख्यक तथा सीमान्तीकृत समुदाय र पिछडिएको तथा आर्थिक रूपले विपन्न वर्गको पहुँच वृद्धि गर्न सहयोग गर्ने ।

३.३ संघ, प्रदेश र गाउँपालिकाको क्षमता विकास योजनाहरुको अन्तरसम्बन्ध

नेपालका संघ, प्रदेश र स्थानिय तहको समन्वयात्मक सहकार्य वाट मात्रै समग्र विकास सम्भव छ । नेपालको संविधानले उल्लेख गरेको तिनै तहका सरकारको शासन प्रणाली समन्वयात्मक र सुदृढ भएमा मात्रै विकास को नतिजा र प्रतिफल प्रभावकारी हुन्छ । यसरी तिनै तहका सरकारका विच विकास निर्माण,निति तथा कानुन निर्माण र योजना निर्माणमा तादात्म्यता हुन जरुरी छ । नेपालको संविधानले स्थानिय तहहरुले आफ्नो कानुन,निति र योजना निर्माण गर्दा संघ र प्रदेश सरकार संग नवाभिने गरी निर्माण गर्न अनुसुचिहरुमा एकल अधिकार र साभा अधिकारको व्यवस्था गरेको छ । यो क्षमता विकास योजना पनि त्यहि मर्मलाइ आत्मसात गरी तयार गरिएको छ ।

३.४ योजना तर्जुमाको चरण र प्रकृया

क्षमता विकास योजना निर्माण को विषय महत्वपूर्ण विषय हो । त्यसैले यसको तयारी पनि विभिन्न चरण पुरा गर्नु पर्छ । गाउँपालिकाले संस्थागत क्षमता विकास योजना सम्बन्धित सबै पक्षहरुलाई समेटेी सहभागीतात्मक विधिबाट तयार गरिएको छ । संस्थागत क्षमता विकास योजनाका साथै कार्यसम्पादनका चरणहरु र सोका लागि आवश्यक औजारहरु देहाय अनुसार रहेका थिए ।

१. क्षमता विकासको योजना तथा नीति प्रक्रियाबारे अभिमुखीकरण : गाउँपालिकाको क्षमता विकास योजना विषयमा जानकारी गराउन अभिमुखीकरण कार्यक्रम सञ्चालन गरिएको थियो ।

२. मागमा आधारित संस्थागत क्षमता विकास आवश्यकताको लेखाजोखा : क्षमता विकास योजनाको पाँच वटा विषयगत क्षेत्रमा सम्बन्धित शाखा एकाईका प्रमुखहरु र अन्य सरोकारपक्षलाई सहभागी गराई स्वमुल्याकन विधिबाट संस्थागत क्षमता लेखाजोखाका लागि विवरण संकलन गरिएको थियो ।

३. नेतृत्व तहको क्षमता विकास आवश्यकताको लेखाजोखा : गाउँपालिका अध्यक्ष, उपाध्यक्ष, वडा अध्यक्ष, कार्यपालिका सदस्य र गठित समिति, उपसमितिका संयोजकहरुसँग विवरण संकलन गरिएको थियो ।

४. **आपूर्तिमा आधारित क्षमता विकास आवश्यकताको लेखाजोखा** : गाउँपालिकाका कर्मचारी तथा पदाधिकारीहरूले स्पष्ट रूपमा पहिचान गर्न नसकेका तर कार्यसम्पादनका लागि महत्वपूर्ण कार्य तथा क्रियाकलापहरूको पहिचान आपूर्तिमा आधारित क्षमता विकास आवश्यकताको लेखाजोखाको माध्यमबाट गरिएको थियो । आपूर्तिमा आधारित क्षमता विकाससम्बन्धी क्रियाकलापहरूको पहिचानका लागि राष्ट्रिय महत्वका नीति, रणनीति, कार्यविधि तथा कार्यक्रमहरूको अध्ययन गरिएको थियो ।

- कार्य सम्पादन अवस्थाको अवलोकन
- सम्पादन गरेका कार्यहरूको समीक्षा
- सेवाग्राही नागरिकहरूको अभिमत
- सानो समूह अन्तर्वाता, व्यक्तिगत अन्तर्वाता
- स्थानीय सरकारको संस्थागत स्वमूल्यांकनको नतिजा
- गाउँपालिकाको प्रकाशित, अप्रकाशित अन्य दस्तावेजहरूको अध्ययन

५. **सूचना संकलन तथा विश्लेषण** : गाउँपालिकाको क्षमताको वर्तमान अवस्थाको स्वमूल्यांकन विधिबाट संकलन भएका सूचनाहरू र आपूर्तिमा आधारित क्षमता विकास आवश्यकताको लेखाजोखा अध्ययन तथा विश्लेषण गरिएको थियो ।

६. **क्षमता विकाससँग सम्बन्धित स्रोत व्यक्ति र सरोकारपक्षहरूको** : पहिचान माथि उल्लेखित चरणहरूबाट पहिचान गरिएका क्षमता विकासका कार्यहरूमा योगदान दिनसक्ने स्रोत व्यक्ति तथा सरोकारवाला पक्षहरूको पहिचान गरी निजहरूसँग हुन सक्ने सहकार्यका क्षेत्रहरू तथा प्राप्त हुन सक्ने सेवा तथा सहयोगको आँकलन गरिएको छ ।

७. **क्षमता विकास योजनाको मस्यौदा** : यसरी प्राथमिकीकरणको समेतको आधारमा आगामी घ वर्षमा सञ्चालन गर्नुपर्ने क्रियाकलापहरूको निर्धारण र सोका लागि लाग्ने बजेटको अनुमान गरिएको छ ।

३.५ क्षमता विकास समन्वय समिति गठन

क्षमता विकास योजना तयारी दिग्दर्शन २०७६ ले निर्दिष्ट गरेका जिम्मेवारीहरूका क्षमता विकास समन्वय समिति गठन गरिएको थियो । सो समितिको नामावली निम्न अनुसार छ । गाउँपालिकाले आवश्यकता अनुसार समितिको पुर्नगठन गर्ने छ ।

क्षमता विकास समन्वय समिति को नामावली

क्र.सं.	नम	पद	समितिको पद
१.	श्री नरेन्द्र बहादुर सिंह बडाल	अध्यक्ष	संयोजक
२.	श्री शान्ति देवि बम	उपाध्यक्ष	सदस्य
३.	श्री जित बहादुर बम	आर्थिक विकास समिति संयोजक	सदस्य
४.	श्री देव बहादुर बम	सामाजिक विकास समिति संयोजक	सदस्य
५.	श्री वीरसिंह धामी	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	सदस्य सचिव

३.६ वर्तमान क्षमताको लेखाजोखा/ विश्लेषण

दुहुँ गाउँपालिकाको सम्भाव्यता र अवसर र चुनौतीलाई विश्लेषण गर्दा यस दुहुँ गाउँपालिकाको विभिन्न क्षेत्रमा हेर्दा कृषि पेशा अंगाल्ने घर परिवारको संख्या उच्च रहेको छ। गाउँपालिकामा रहेको खेती योग्य जमिनमा खाद्यान्नको साथै अन्य नगदे बाली, फलफूल, मसला तथा जडीबुटी र पशुजन्य उत्पादन वृद्धि गर्न सकिने प्रशस्त सम्भावनाहरू रहेको छ। आवश्यक प्रविधि, मल, बीउ विजनको उपलब्धतामा सरलीकरण गरेर कृषि तथा पशुजन्य उत्पादनमा वृद्धि ल्याई आर्थिक स्थितिमा सुधार ल्याउन सकिने प्रशस्त सम्भावनाहरू रहेको छ। गाउँपालिकाको ग्रामीण क्षेत्रमा दुग्ध उत्पादन तथा पशुपञ्छी उत्पादनको प्रशस्त सम्भावना रहेको हुँदा यो व्यवसायलाई विस्तार गर्नुको साथै यातायात सेवालार्इ सर्वसुलभ तरिकाले कृषकहरूको पहुँचसम्म विस्तार गर्न सकेको खण्डमा दुग्धजन्य, मासुजन्य उद्योगहरूको विकास गर्न सकिनेछ। जसबाट रोजगारीश्रृजना गरी समग्र गाउँपालिका आयमा वृद्धि गर्न सकिने प्रशस्त सम्भावना देखिन्छ। यस गाउँपालिकामा भएका प्राकृतिक श्रोत र साधनलाई व्यवस्थित तथा वातावरणमैत्री प्रविधि अपनाएर उचित प्रयोग गर्न सकेमा रोजगारीको स्थिति श्रृजना गर्न सकिन्छ।

३.७ दुहुँ गाउँपालिकाको संस्थागत क्षमता विकास लेखाजोखा

यस क्षमता विकास योजना निर्माण गर्दा क्षमता “विकास योजना तर्जुमा दिग्दर्शन २०७६” को अनुसूचि २ को फाराम को आधारमा दुहुँ गाउँपालिकाको ५ वटै विषयगत क्षेत्रको संस्थागत क्षमता (सञ्चालन व्यवस्थापन) लेखाजोखा गरिएको थियो। यस पालिकाको आफ्नै कार्यालय भवन रहे भएता पनि संघको आर्थिक सहयोगमा सुविधा सम्पन्न आधुनिक भवन निर्माण भै रहेको छ। गाउँपालिकाको आफ्नै सभाहल रहेको छ भने ५ वटै वडा कार्यालयहरूले आफ्नै भवन वाट सेवा दिइरहेका छन्। त्यसैगरी प्रदेश

स्तरिय केही कार्यालयहरु पनि व्यवस्थित हुदैछन । गाउँपालिकाले स्वास्थ्यको क्षेत्रमा स्वास्थ्य चौकी विभिन्न ठाउँमा रहेका छन। अब गाउँपालिकाले गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवा प्रवाहमा ध्यान दिन जरुरी छ । गाउँपालिकाले गाउँ शिक्षा योजना निर्माण गरि कार्यान्वयनमा ल्याएको छ, भने अब यसलाई अध्यावधिक गर्ने र अरु क्षेत्रगत योजना निर्माण गर्न जरुरी छ । यसै गरि गाउँपालिकाले रोजगार सृजना गर्ने योजना निर्माण गरि कार्यान्वयन गर्न आवश्यक छ । लक्षित वर्गको सशक्तिकरणकालागीविभिन्न आर्थिक वर्षमा कार्यक्रम सञ्चालन आएतापनि अबै पर्याप्त हुन सकेको छैन । यसका लागी अबै पर्याप्त कानुन बनाउन आवश्यक छ । गाउँपालिकाले वातावरण, विपद व्यवस्थापन र जलवायु परिवर्तनका लागी कार्य गरिरहेको भएतापनि योजना निर्माण गरी योजनावद्ध ढंगले पुर्व तयारीका कार्य भने कमै भएको पाइन्छ । गाउँपालिकाको वार्षिक योजना तर्जुमा प्रक्रिया चरणवद्ध रुपमा भएपनि योजना प्राथमिकिकरण भने वैज्ञानिक विधिको प्रयोग गरी गर्ने गरेको कमै मात्र पाउन सकिन्छ । गाउँपालिकाले दिगो विकासका लक्ष्यहरुलाई स्थानीयीकरण गरि दिगो विकासको लक्ष्य हासील हुनेगरी योजना तर्जुमाको परिपाटी विकास गर्न जरुरी छ । दोगडाकेदार गाउँपालिकाले उपभोक्ता समिति हरुको क्षमता विकास गर्न पनि आवश्यक देखिन्छ । त्यसैगरी दिगो वातावरणीय विकासमा ध्यान दिइ फोहरमैलाको उचित व्यवस्थापन र डम्पिङसाइट को निर्माण गर्न जरुरी छ । गाउँपालिकाले राजस्वको क्षेत्र र दायरा विस्तार गरि आन्तरिक आय वृद्धि गर्नुपर्ने देखिन्छ । यसका अतिरिक्त अनुगमन प्रणाली लाइ नतिजामुखि र संघ, प्रदेश र अन्तरपालिका संगको सहकार्य र समन्वय विस्तार गर्न पनि आवश्यक छ । गाउँपालिकाले संगठन संरचना अनुसारको कर्मचारीको व्यवस्था तथा शाखाहरुमा आवश्यक कर्मचारीहरुको प्रवन्ध गर्न जरुरी छ । त्यसैगरी कर्मचारिको आचारसहिता र कार्यसम्पादन संभौता अनुसार सेवा प्रवाहको परिपाटी विकास गर्न पनि आवश्यक छ । गाउँपालिकाले वित्तिय व्यवस्थापनका लागी आम्दानी र खर्च प्रणाली लाइ व्यवस्थित गरि वित्तिय सन्तुलन कायम र खरिद प्रणालिलाइ योजना निर्माण गरि व्यवस्थित गर्न आवश्यक देखिन्छ । त्यसैगरि अभिलेख व्यवस्थापन प्रणालीलाइ थप प्रभावकारी बनाउनु पर्ने देखिन्छ । स्थानीय सरकारको संस्थागत क्षमता (नेतृत्व तह) लेखाजोखा फाराम ३ को आधारमा लेखाजोखा गर्दा यस गाउँपालिकामा सभा सञ्चालन र कार्यपालिका बैठक सञ्चालन कार्यविधि अनुरूप भएतापनि सभा संचालनका लागि आवश्यक, विधि , र प्रक्रियालाइ अबै सुदृढ गर्नुपर्ने देखिन्छ । गाउँपालिकाले न्यायीक समितिका पदाधिकारी र कर्मचारीलाई क्षमता अभिवृद्धि, कानुनी जनशक्ति थप तथा व्यवस्थापन गर्नु आवश्यक रहेको छ । विषयगत समिति तथा पदाधिकारीहरुको क्षमता विकास, समितिको क्षेत्राधिकार वारे क्षमता विकास

वडा कार्यालयमा आवश्यक स्रोत र साधनको व्यवस्था गरि सेवा प्रवाहलाई भरपर्दो र थप गुणस्तरिय बनाउनु पर्दछ । गाउँपालिकामा गुनासो सुन्ने संयन्त्र निर्माण तथा व्यवस्थित गर्ने गुनासो सुन्ने अधिकारी तोक्ने कार्यलाई अबै प्रभावकारी बनाउन जरुरी छ । दिग्दर्शन कोअनुसुची ५ को आपूर्तिमा आधारित क्षमता विकास आवश्यकता पहिचानका लागि प्रयोगमा ल्याउने फारामको आधारमा गाउँपालिकाको लेखाजोखा गर्दा संविधानको अनुसुची ८ ले दिएको एकल अधिकार को क्षेत्र अन्तरगत प्रायजसो सबै अधिकार को उपयोग भएको देखिन्छ । यस अन्तरगतका अधिकांस अधिकारहरुको पुर्ण उपयोग र जनशक्ति भएको पाइएको छ । तर स्थानीय सेवा व्यवस्थापन, स्थानीय तथ्यांक र अभिलेख व्यवस्थापन,स्थानीय बजार व्यवस्थापन, वातावरण संरक्षण र जैविक विविधता, जग्गाधनी दर्ता प्रमाणपुर्जा वितरण,कृषि तथा पशुपालन, कृषि उत्पादन व्यवस्थापन, पशु स्वास्थ्य, सहकारी,ज्येष्ठ नागरिक, अपाङ्गता भएका व्यक्ति र अशक्तहरुको व्यवस्थापन कृषि प्रसारको व्यवस्थापन, सञ्चालन र नियन्त्रण खानेपानी, साना जलविद्युत्आयोजना, वैकल्पिक ऊर्जा, जलाधार, वन्यजन्तु, खानी तथा खनिज पदार्थको संरक्षण भाषा, संस्कृति र ललितकलाको संरक्षण र विकास को क्षेत्रमा आंशिक उपयोग जनशक्ति कम भएको देखिन्छ । संविधानको अनुसुची ९ अनुसारको साभ्ना अधिकार अन्तरगत अरु सबै अधिकारकोउपयोग भएतापनि सवारी साधन अनुमति ,भूमि व्यवस्थापन र यातायात सेवाको क्षेत्रमा उपयोग र जनशक्ति नभएको देखिन्छ भने विद्युत्, खानेपानी तथा सिंचाइ जस्ता सेवाहरू , वन, जंगल, वन्यजन्तु, चराचुरूङ्गी, जल उपयोग, वातावरण, पर्यावरण तथा जैविक विविधता, स्थानीय स्तरमा पुरातत्व, प्राचीन स्मारक र संग्रहालय संरक्षण, संवर्द्धन र पुनर्निमाण सम्बन्धमा आंशिक उपयोग भएको र जनशक्ति नभएको देखिन्छ । ऐन, नियम, विधि र प्रणालीको स्थापनाको अवस्थाको लेखाजोखा गर्दा संघिय मामला तथा स्थानिय मन्त्रालयले पठाएको नमुना कानून अनुसार एकल अधिकार क्षेत्रकास्थानिय तथ्यांक र अभिलेख व्यवस्थापन कार्यविधि व्यवसाय कर सम्बन्धी कार्यविधि,घरवहाल कर व्यवस्थापन, आधारभूत स्वास्थ्य र सरसफाइ ,स्थानीय सडक, ग्रामीण सडक, कृषि सडक र सिंचाइ, भाषा, संस्कृति र ललितकलाको संरक्षण र विकास र साभ्ना अधिकार क्षेत्रका सामाजिक सुरक्षा र गरीबी निवारण, कार्यविभाजन र कार्य सम्पादन अन्तरगतस्थानीय सरकारको प्रशासकीय कार्यविधि नियमित गर्ने ऐन, भवन निर्माण तथा सडक सम्बन्धी व्यवस्था र आकस्मिक कोष वाहेक अरु कानून वनेका छन । यी विषय संग सम्बन्धित ऐन ,कानून तथा कार्यविधि तयार गरि लागु गर्नुपर्नेदेखिन्छ । कर्मचारी तथा पूर्वाधार अवस्थाको विश्लेषण गर्दा गाउँपालिकाको आफ्नै भवन,सभाहल, विद्यालयहरु तथा स्वास्थ्य कोन्द्रहरु रहेका छन । संगठन संरचना अनुसार पूर्ण कर्मचारी नभएपनि उपलब्ध

कर्मचारीवाटै सेवा प्रवाह भइरहेको छ । गाउँपालिकामा सडक लगायतका पुर्वाधार निर्माण र निर्माणधिन हुने क्रम चलिरहेकै छ । शाखाहरु तथा वडाहरुमा मा अत्यावश्यक फर्निचर तथा उपकरणको व्यवस्था भएपनि पर्याप्त छैन । गाउँपालिकामा सवारी साधनमा मो.सा. र एम्बुलेन्स लगायत सामग्रीहरु रहेका छन भने चार पाग्रे सवारी साधनको अभाव रहेको छ । गाउँपालिकाले राजश्व सुधार योजना निर्माण गरेको छैन भने क्षेत्रगत योजना निर्माण तथा गुरुयोजनहरु समयानुकूल अद्यावधिक गर्नुपर्ने देखिन्छ । प्रभावकारी अनुगमनका लागि अनुगमन सुचक निर्माण गर्नुपर्ने, सूचना प्रविधिको एकिकृत प्रणाली निर्माण गर्नुपर्ने, ल्यानफिल्ड साईटको निर्माण गर्नुपर्ने र फोहोरमैला व्यवस्थापनका लागि उपकरण खरिद गर्नुपर्ने देखिन्छ ।

३.८ गाउँपालिकाको वर्तमान सांगठनिक अवस्था

दुहुँ गाउँपालिकाको वर्तमान अवस्थाको अध्ययन गर्ने सन्दर्भमा यसको विद्यमान साङ्गठनिक संरचनाको समेत विश्लेषण गरिएको थियो । गाउँपालिकालाई प्रचलित कानुनले तोकेको कार्य जिम्मेवारी पूरा गर्न तथा हासिल गर्न खोजेका दीर्घकालीन लक्ष्यहरु एवम् यसबाट गाउँपालिकाबासीहरुले राखेका अपेक्षाहरु पूरा गर्न सक्ने गर्न गराउनकालागी गाउँपालिकाको साङ्गठनिक सुदृढीकरण सम्बन्धी सुधारात्मक क्रियाकलापहरुको पहिचान गरीएको थियो । क्षमता विकास योजना तयार गर्दा यसको विद्यमान सङ्गठन स्वरूप, दरबन्दी, कार्यबोभ, जनशक्ति विकासको अवस्था र आन्तरिक स्रोत परिचालनको अवस्थालाई सहभागितात्मक पद्धतिबाट पुनरावलोकन गरिएको थियो । यसका लागि कार्यशालाका सहभागिहरु तथा कार्यालयले उपलब्ध गराएको सूचनालाई मुख्य आधारको रूपमा लिइएको छ ।

३.९ सङ्गठन स्वरूप

सङ्गठन संरचनाकै आधारमा कर्मचारीहरु परिचालन हुने र कर्मचारीहरु मार्फत नै सङ्गठनले सेवा प्रवाह गर्ने हुँदा गाउँपालिकाको साङ्गठनिक क्रियाकलापहरुलाई दिशा निर्देशन गर्न यसको सङ्गठन संरचनाले निकै महत्वपूर्ण भूमिका खेलेको हुन्छ । दोगडाकेदार गाउँपालिकाले आफ्ना क्रियाकलापहरुलाई व्यवस्थित गर्न तथा गुणस्तरिय सेवा प्रवाह का लागि सङ्गठन स्वरूप स्वीकृत गरी सेवा संचालन गर्दै आएको छ । गाउँपालिकाको सङ्गठन संरचनामा समयानुकूल सुधार र परिमार्जन गर्दै आइरहेको छ । गाउँपालिकामा सङ्गठन भित्रका प्रत्येक शाखा, उपशाखा तथा इकाईहरुको स्पष्ट कार्य विवरण तयार गरी लागू गर्नु पर्ने देखिन्छ । गाउँपालिकाको विद्यमान सङ्गठन स्वरूपलाई यस प्रकार छ ।

गाउँपालिकाकाका जनप्रतिनिधिहरु

सि.नं.	नाम थर	वडा नं.	पद	सम्पर्क नं.
१	नरेन्द्र बहादुर सिंहबडाल	गाउँपालिका	गा.पा अध्यक्ष	९८६९९१५१२७
२	शान्ति देवी बम	गाउँपालिका	गा.पा. उपाध्यक्ष	९८६८७२४०५२
३	जित बहादुर बम	वडा नं१ .	१ नं. वडाअध्यक्ष	९८४१६८३३६३
४	बिमला बम	वडा नं१ .	१ नं. वडा महिलासदस्य	९८४२२५२६७२
५	नारायणी देवी लुहार	वडा नं१ .	१ नं. वडा दलितमहिला सदस्य	९८६८७१२४९४
६	पूर्णा नन्द भट्ट	वडा नं१ .	१ नं. वडा सदस्य	९८६४६१९२५१
७	धौले महर	वडा नं१ .	१ नं. वडा सदस्य	९८६५७६१६५४
८	गोविन्द सिंह डडाल	वडा नं२ .	२ नं. वडाअध्यक्ष	९८४८८९६१७०
९	पार्वती देवी धामी	वडा नं२ .	२ नं. वडा महिलासदस्य	९८६५८२३४४८
१०	यसोदा लुहार	वडा नं२ .	२ नं. वडा दलितमहिला सदस्य	९८४७५७९९६९
११	दान सिंह बडाल	वडा नं२ .	२ नं. वडा सदस्य	९८६५६५११३३
१२	मोहन सिंह डडाल	वडा नं२ .	२ नं. वडा सदस्य	९८४८७०७६८५
१३	देव बहादुर बम	वडा नं३ .	३ नं. वडाअध्यक्ष	९८४८८७५००२
१४	पार्वती जोशी	वडा नं३ .	३ नं. वडा महिलासदस्य	९८६८५०९६२४
१५	आन्ती देवी लुहार	वडा नं३ .	३ नं. वडा दलितमहिला सदस्य	९८६४७६१२४४
१६	धन सिंह बोहरा	वडा नं३ .	३ नं. वडा सदस्य	९८६८७९००१०
१७	खडक सिंह कार्की	वडा नं३ .	३ नं. वडा सदस्य	९८६६२८०३९६
१८	कृष्ण सिंह लोथ्याल	वडा नं४ .	४ नं. वडाअध्यक्ष	९८६५८१२०९१
१९	जानकी कुवर	वडा नं४ .	४ नं. वडा महिलासदस्य	९७६२२९५२०१
२०	लक्ष्मीलुहार	वडा नं४ .	४ नं. वडा दलितमहिला सदस्य	९८४८४१४७८०
२१	धन बहादुर बम	वडा नं४ .	४ नं. वडा सदस्य	९८४८८७५८५७
२२	शेर सिंह कार्की	वडा नं४ .	४ नं. वडा सदस्य	९८४७५४४८६९
२३	मनोरथ भट्ट	वडा नं५ .	५ नं. वडाअध्यक्ष	९८६३११२७५६
२४	श्रीमती जानकी डडाल	वडा नं५ .	५ नं. वडा महिलासदस्य	९८४०६८००३६
२५	जित सिंह महर	वडा नं५ .	५ नं. वडा सदस्य	९८४११२९२४२
२६	लाल सिंह महर	वडा नं५ .	५ नं. वडा सदस्य	९८४४६९३८६६
२७	विराराम पार्की	वडा नं१ .	मनोनित कार्यपालिका सदस्य	९७४१७८१६६०
२८	विमला पार्की	वडा नं५ .	मनोनित कार्यपालिका सदस्य	९८४८७१२०३१

३.१० जनशक्ति विवरण

दुहुँ गाउँपालिकाको कर्मचारी दरबन्दी सङ्घीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयबाट गरिएको संगठन तथा व्यवस्थापन सर्वेक्षण अनुरूप हरेक वर्ष गाउँ सभाबाट स्वीकृत गराउनु पर्ने कानूनी प्रावधान अनुरूप यस गाउँपालिकाको विद्यमान कर्मचारी दरबन्दी निम्नानुसार रहको छ ।

गाउँपालिकाको जनशक्ति विवरण

गाउँपालिकाको कार्यालयमा कार्यरत स्थायी कर्मचारी विवरण :

क्रस.	पद	श्रेणी	दरबन्दी	पदपुर्ती (जेठ मसान्तको स्थिति)			रिक्त
				स्थायी	करार	जम्मा	
१	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	८औ	१	१	०	१	०
२	ईन्जिनियर	७।८औ	१	०	१	१	१
३	अधिकृत	७।८औ	१	०	०	०	१
४	अधिकृत	७।८औ	१	०	०	०	१
५	अधिकृत	६।५औ	२	२	०	२	०
६	आन्तरिकलेखा परिक्षक	५ औ	१	०	०	०	१
७	सहायक	५ औ	४	१	०	१	३
८	कम्प्युटरअपरेटर	५ औ	१	०	१	१	१
९	लेखासहायक	५ औ	१	१	०	१	०
१०	प्रास	५ औ	१	०	०	०	१
११	हेअ	५।६औ	१	१	०	१	०
१२	सबईन्जिनियर	५ औ	१	१	०	१	०
१३	अ सबईन्जिनियर	चौथो	१	१	०	१	०
१४	समहिला विकास निरिक्षक	चौथो	१	१	०	१	०
१५	खा.पा.स.टे.	चौथो	१	१	०	१	०
कार्यालयतर्फजम्मा			१९	१०	२	१२	७
वडा कार्यालयपढटा							
१	सहायक	५ औ	२	१	०	१	१
२	सबईन्जिनियर	५ औ	२	०	१	१	२
३	सहायक	चौथो	३	३	०	३	०
४	अ सबईन्जिनियर	चौथो	३	२	१	०	१
वडाकार्यालयतर्फजम्मा			१०	६	२	६	४

क्र.सं.	पद	तह	दरबन्दीविवरण			कैफियत
			स्वीकृत	पदपूर्ति	रिक्त	
१	सूचना प्रविधि अधिकृत	अधिकृतछैठौं	१	१		कार्यक्रम करार
२	रोजगारसंयोजक	अधिकृतछैठौं	१	१		कार्यक्रम करार
३	प्राविधिकसहायक	सहायकपाचौं	१	१		कार्यक्रम करार
४	एम. आईएस. अपरेटर	सहायकपाचौं	१	१		कार्यक्रम करार
५	रोजगार सहायक	सहायकपाचौं	१	१		कार्यक्रम करार
६	आयुर्वेद वैद्य	सहायकचौथो	१	१		पालिका करार
७	सामाजिक परिचालक	सहायकचौथो	५	४		साविक करार
८	फिल्डसहायक	सहायकचौथो	१	१		कार्यक्रम करार
९	उद्यम विकास सहजकर्ता	सहायकचौथो	२	२		कार्यक्रम करार
१०	सामाजिक परिचालक	सहायकचौथो	१	१		गरिब सगँ विश्वेश्वर
११	पशु सेवा प्राविधिक	सहायकचौथो	२	२		OVOT
१२	कृषि सेवा प्राविधिक	सहायकचौथो	१	१		OVOT
१३	पशु सेवा प्राविधिक	सहायकचौथो	०	४		पालिका करार
१४	कृषि सेवा प्राविधिक	सहायकचौथो	०	८		पालिका करार
१५	पोषण स्वयमसेवक	सहायकचौथो	१	१		कार्यक्रम करार
१६	का.स.	श्रेणिविहिन	०	३		पालिका करार
१७	हलुका सवारि चालक	श्रेणिविहिन	०	१		पालिका करार
१८	इलेक्ट्रिसियन	श्रेणिविहिन	०	१		पालिका करार

स्वास्थ्य चौकीमा कार्यरत स्थायी कर्मचारी विवरण :

सि.नं	स्वास्थ्य संस्थाको नाम र ठेगाना	कार्यरत कर्मचारी विवरण				
		पद	श्रेणी र तह	स्वीकृत दरबन्दी	पदपूर्ति	रिक्त दरबन्दी
१	पिपलचौरी स्वास्थ्य	हेअ/सिअहेव	छैठौं / पाचौं	१	१	०

	चौकी १	अहेव /सि. अहेव	चौथो / पाचौ	२	१	१	
		अनमी / सि अनमी	चौथो / पाचौ	२	१	१	
		का.स	का.स	१	०	१	
२	हिकिला स्वास्थ्य चौकी २	हेअ/सिअहेव	छैटौ / पाचौ	१	१	०	
		अहेव /सि. अहेव	चौथो / पाचौ	२	२	०	
		अनमी / सि अनमी	चौथो / पाचौ	२	२	०	
		का.स	का.स	१	०	१	
३	ब्रहदेव स्वास्थ्य चौकी ३	हेअ/सिअहेव	छैटौ / पाचौ	१	१	०	
		अहेव /सि. अहेव	चौथो / पाचौ	२	१	१	
		अनमी / सि अनमी	चौथो / पाचौ	२	०	२	
		का.स	का.स	१	१	०	
४	धारी स्वास्थ्य चौकी ५	हेअ/सिअहेव	छैटौ / पाचौ	१	१	०	
		अहेव /सि. अहेव	चौथो / पाचौ	२	२	०	
		अनमी / सि अनमी	चौथो / पाचौ	२	०	२	
		का.स	का.स	१	०	१	
जम्मा :				२४	१४	१०	

सि.नं.	नाम	पद	कार्यरत कार्यालय	सम्पर्क नं.
१	वीरसिंह धामी	प्रमुख प्रशाकीय अधिकृत	दुहुँगाउँकार्यपालिकाको कार्यालय	९८४२२३१९००
२	भागा बडाल	पशु विकाश अधिकृत	दुहुँगाउँकार्यपालिकाको कार्यालय	९८४८९७३९३३
३	नन्दा भट्ट	सि अ न मि छैठौँ	दुहुँगाउँकार्यपालिकाको कार्यालय	९८६८८६६०४७
४	बिरेन्द्र राजजोशी	सूचना प्रविधिअधिकृत	दुहुँगाउँकार्यपालिकाको कार्यालय	९७४६२४४४९६
५	करन सिंह बडाल	रोजगार संयोजक	दुहुँगाउँकार्यपालिकाको कार्यालय	९८६४६३५२४
६	लोकेन्द्र बहादुर बम	शिक्षा अधिकृत	दुहुँगाउँकार्यपालिकाको कार्यालय	९८६३२९९४००
७	बिरेन्द्रसिंह महारा	विपद व्यवस्थापनअधिकृत	दुहुँगाउँकार्यपालिकाको कार्यालय	९८५१३१२२९४
८	लोकेन्द्रसिंह लोथ्याल	इन्जिनियर	दुहुँगाउँकार्यपालिकाको कार्यालय	९८४३०५९७०६
९	ईश्वरी दत्त भट्ट	सि अ हे व छैठौँ	पिपलचौरी स्वास्थ्यचौकी	९७४९५२२५१०
१०	दिलिप सिंह महारा	सि अ हे व छैठौँ	दुहुँगाउँकार्यपालिकाको कार्यालय	९८६१४१२९२३
११	गणेश दत्त भट्ट	लेखा सहायक	दुहुँगाउँकार्यपालिकाको कार्यालय	९८६५५५९३८१
१२	सरीता बडाल	प्रशासन सहायकपाँचौ	दुहुँगाउँकार्यपालिकाको कार्यालय	९८४७५३७९०९
१३	गणेशदत्त जोशी	प्रशासन सहायक पाँचौ	वडा ४ को कार्यालय	९८४८७६१७०६
१४	बिरेन्द्र सिंह बडाल	कम्प्युटर अपरेटर	दुहुँगाउँकार्यपालिकाको कार्यालय	९८४३१५१९६३
१५	प्रेम सिंह धामी	सि अ हे व पाचौँ	दुहुँगाउँकार्यपालिकाको कार्यालय	९८६८८६६२६२
१६	भिम बहादुर साह	सि अ हे व पाचौँ	ब्रहमदेव स्वास्थ्यचौकी	९८४४४४४४४७
१७	इन्दा देवी कार्की	सि अ न मि पाचौँ	धारी स्वास्थ्य चौकी	९७४९५२१२१५
१८	भागा बडाल	सि अ न मि पाचौँ	हिकिला स्वास्थ्य चौकी	९८४४६९२३७४
१९	नन्दा महर	सि अ न मि पाचौँ	पिपलचौरी स्वास्थ्यचौकी	९७४९५२०४२६
२०	कलावती जोशी	सि अ न मि पाचौँ	ब्रहमदेव स्वास्थ्यचौकी	९८४८८७७४००
२१	मोहन सिंह धामी	ज स्वा नि छैठौँ	हिकिला स्वास्थ्य चौकी	९८४२२४९१७०
२२	प्रेम सिंह महारा	हे अ पाचौँ	ब्रहमदेव स्वास्थ्यचौकी	९८६२४८८६५६
२३	नरेन्द्र बडाल	हे अ पाचौँ	आधारभूत स्वास्थ्यकेन्द्र गरमोरा	९८४४१०८०६०
२४	मान सिंह बडाल	सव इन्जिनियर	दुहुँगाउँकार्यपालिकाको कार्यालय	९८४८७८९३६३
२५	माना ठगुन्ना	एम आइ एस अपरेटर	दुहुँगाउँकार्यपालिकाको कार्यालय	९८४८७७५९२६
२६	राजेश बडाल	रोजगार सहायक	दुहुँगाउँकार्यपालिकाको कार्यालय	९८६८३५३१५६
२७	ईश्वरी बडाल	स म वि नि	दुहुँगाउँकार्यपालिकाको कार्यालय	९८६८७०४२२७
२८	इन्दिरा देवि बम	प्रशासन सहायकचौथो	३ नं वडा कार्यालय .	९७४९५२०११२
२९	दिपक राज जोशी	प्रशासन सहायक चौथो	५ नं वडा कार्यालय .	९८६८७१७२४०
३०	इश्वरी बम	प्रशासन सहायक चौथो	२ नं वडा कार्यालय .	९८४८७०९२५४
३१	राम सिंह धामी	प्रशासन सहायक चौथो	१ नं वडा कार्यालय .	९७४९५२०५०२

३२	अमर बहादुर बम	असिस्टेन्ट सवइन्जिनियर	४ नंवा कार्यालय .	९८४९७३१०५
३३	लाल सिंह बडाल	असिस्टेन्ट सवइन्जिनियर	५ नंवा कार्यालय .	९८६९५७४३२४
३४	कमला बम	पोषण स्वयंसेवक	दुहुँगाउँकार्यपालिकाको कार्यालय	९८६५६३५३३९
३५	लक्ष्मी जोशी	असिस्टेन्ट सवइन्जिनियर	३ नंवा कार्यालय .	९८४७५४३०८८
३६	पुजा कुँवर	असिस्टेन्ट सवइन्जिनियर	५ नंवा कार्यालय .	९८६४७५९५५९
३७	राकेश सिंह कार्की	असिस्टेन्ट सवइन्जिनियर	१ नंवा कार्यालय .	९८६४६४५३६१
३८	जितेन्द्रसिंह कुवर	सहायक कम्प्युटरअपरेटर	दुहुँगाउँकार्यपालिकाको कार्यालय	९७४९९६२२९९
३९	दुर्गादत्त जोशी	कविराज	ब्रहमदेव आयुर्वेदऔषधालय	९८४८८७७७२६
४०	मदन सिंह कार्की	खा पा स टे	३ नंवा कार्यालय .	९८४९७४०९८७
४१	पार्वती बडाल	सि अ हे व पाचौँ	हिकिला स्वास्थ्य चौकी	९८४८७०९५८२
४२	डम्बर सिंह कार्की	सि अ हे व पाचौँ	पिपलचौरी स्वास्थ्यचौकी	९८४००४६७८१
४३	जनक राज जोशी	अ हे व चौथो	धारी स्वास्थ्य चौकी	९८४८७०३९६५
४४	लोकेन्द्र बहादुर बम	अ हे व चौथो	सामुदायिक स्वास्थ्यइकाई केन्द्र खर्पा	९८६८७०७२२८
४५	दिनेश सिंह बडाल	अ हे व चौथो	आधारभूत स्वास्थ्यकेन्द्र गरमोरा	९८४७५५४५४४
४६	पुष्कर सिंह धामी	सि अ हे व चौथो	सामुदायिक स्वास्थ्यइकाई केन्द्र सल्ली	९८६६१०३०६६
४७	कविन्द्र सिंह कुवर	अ हे व चौथो	सामुदायिक स्वास्थ्यइकाई केन्द्र फारा	९८६८४८८४०१
४८	धुमा बडाल साहु	अ हे व चौथो	सामुदायिक स्वास्थ्यइकाई केन्द्र सुतखोला	९८६४३२५६००
४९	सरस्वती मिश्र	अ हे व चौथो	सामुदायिक स्वास्थ्यइकाई केन्द्र कम्दा	९८६०७२३६००
५०	चन्द्रा बडाल महारा	अ हे व चौथो	धारी स्वास्थ्य चौकी	
५१	मीना धामी महारा	अ हे व चौथो	आधारभूत स्वास्थ्यकेन्द्र गरमोरा	९८४८७९७९०८
५२	पार्वती महारा	सि अ न मी पाचौँ	पिपलचौरी स्वास्थ्यचौकी	९८४९५३११९३
५३	गोबिन्दी लोथ्याल	अ न मी चौथो	ब्रहमदेव स्वास्थ्यचौकी	९८४८७२७९२१
५४	निर्मला धामी	अ न मी चौथो	धारी स्वास्थ्य चौकी	९८६५८९८४७४
५५	दिपिका बडाल	अ न मी चौथो	सामुदायिक स्वास्थ्यइकाई खर्पा	९८६५८७६८१०
५६	लालमती बडाल	अ न मी चौथो	सामुदायिक स्वास्थ्यइकाई केन्द्र सुतखोला	९८६५६२२६८७
५७	मन्जु बडाल	अ न मी चौथो	धारी स्वास्थ्य चौकी	९७४५५८५०५२
५८	ललिता धामी	अ न मी चौथो	पिपलचौरी स्वास्थ्यचौकी	९७६९६४१२६०
५९	हिमानी बडाल	अ न मी चौथो	सामुदायिक स्वास्थ्यइकाई केन्द्र सल्ली	
६०	विमला विष्ट	अ न मी चौथो	आधारभूत स्वास्थ्यकेन्द्र गरमोरा	९८६५७१५४१४
६१	हरिना जोशी	फिल्ड सहायक	दुहुँगाउँकार्यपालिकाको कार्यालय	९८६३३३१५१३
६२	सन्तोष सिंह ठगुन्ना	ना.प्रा.से.प.	४ नंवा कार्यालय .	९८६५९६३६३१
६३	सुरेन्द्र सिंह बडाल	ना.प्रा.से.प.	दुहुँगाउँकार्यपालिकाको कार्यालय	९८४७५५२५७८

६४	निर्मला बम	ना.प्रा.से.प.	१ नंवाडा कार्यालय .	९८६५९६३६३१
६५	भरत बम	ना.प्रा.से.प.	३ नंवाडा कार्यालय .	९८६५९८७६३९
६६	पशुपती धामी	ना.प्रा.से.प.	५ नंवाडा कार्यालय .	
६७	धिरक सिंह बोहरा	ना.स.प्रा.	दुहुँगाउँकार्यपालिकाको कार्यालय	९८६४६३५२४
६८	धिरेन्द्र सिंह धामी	ना.प्रा.से.प.	२ नंवाडा कार्यालय .	९८६४६४७९४९
६९	लक्ष्मी कार्की महारा	ना.स.प्रा.	५ नंवाडा कार्यालय .	
७०	सन्तोष बहादुर बम	ना.स.प्रा.	३ नंवाडा कार्यालय .	९८६८७३६२२४
७१	गोविन्द सिंह महर	ना.स.प्रा.	१ नंवाडा कार्यालय .	९८६४३२७०३०
७२	निर्मला धामी	ना.स.प्रा.	दुहुँगाउँकार्यपालिकाको कार्यालय	९८६४६६४८७६
७३	नविन सिंह बडाल	ना.स.प्रा.	२ नंवाडा कार्यालय .	९८६९९२३११
७४	धरम सिंह धामी	ना.स.प्रा.	२ नंवाडा कार्यालय .	९८६५७६१५८४
७५	नारन्ती कार्की	ना.स.प्रा.	३ नंवाडा कार्यालय .	
७६	डम्पर बडाल	ल्याब असिस्टेन्ट	हिकिला स्वास्थ्य चौकी	९८४८७१५२६३
७७	सावित्री कार्की	अ न मी चौथो	हिकिला स्वास्थ्य चौकी	९८४८८२५३३
७८	मन्जु बडाल	अ न मी चौथो	हिकिला स्वास्थ्य चौकी	९८६८५८०५१४
७९	लालमती बडाल	अ न मी चौथो	सामुदायिक स्वास्थ्यइकाइ केन्द्र सुत्खोला	९८६५६२२७८६
८०	मन्दोदरी बडाल	अ न मी चौथो	ब्रहमदेव स्वास्थ्यचौकी	९८४१४२४६८८
८१	निर्मला धामी	सि अ न मी पाचौँ	हिकिला स्वास्थ्य चौकी	९८६२५६३६८४
८२	पशुपती धामी	ल्याब असिस्टेन्ट	धारी स्वास्थ्य चौकी	९८४३२६०३९२
८३	उपेन्द्र बहादुर बम	ल्याब असिस्टेन्ट	पिपलचौरी स्वास्थ्यचौकी	९८६४५९९८२
८४	नारद प्रकाश टमटा	उद्यम विकास सहजकर्ता	दुहुँगाउँकार्यपालिकाको कार्यालय	९८४४२३३३८४
८५	अनिता जोशी	उद्यम विकास सहजकर्ता	दुहुँगाउँकार्यपालिकाको कार्यालय	९८६५७५८३९८
८६	नितु धामी	सामाजिक परिचालक	२ नंवाडा कार्यालय .	९८६५७३९७१३
८७	यशोदा बोहरा	सामाजिक परिचालक	३ नंवाडा कार्यालय .	९८४८८८३०३०
८८	धनीराम लुहार	सामाजिक परिचालक	५ नंवाडा कार्यालय .	९८४२२३३२७३
८९	जय बहादुर कुवँर	सामाजिक परिचालक	१ नंवाडा कार्यालय .	९८६८५०६३३८
९०	कलावती फराल (कार्की)	सामाजिक परिचालक	४ नंवाडा कार्यालय .	९८६५८१०८५३
९१	भुवनराज ओझा	हेभी सवारी चालक	दुहुँगाउँकार्यपालिकाको कार्यालय	
९२	राजेन्द्र सिंह महर	हेभी सवारी चालक	दुहुँगाउँकार्यपालिकाको कार्यालय	
९३	मोहन दत्त बडु	हेल्पर	३ नंवाडा कार्यालय .	९८४८९९२८८८
९४	अमर सिंह कार्की	कार्यालय सहयोगी	४ नंवाडा कार्यालय .	९८४८४१४५९२
९५	कल्याण सिंह बडाल	कार्यालय सहयोगी	२ नंवाडा कार्यालय .	९८६४३२५६०५

९६	दल्लिप सिंह महर	कार्यालय सहयोगी	हिकिला स्वास्थ्य चौकी	९८४४६९५१३७
९७	पदमराज जोशी	कार्यालय सहयोगी	दुहुँगाउँकार्यपालिकाको कार्यालय	९८४४६९३५७८
९८	राम सिंह धामी	कार्यालय सहयोगी	३ नं वडा कार्यालय .	९८६८८९७१४६
९९	दिल्लिप सिंह धामी	कार्यालय सहयोगी	ब्रह्मदेव स्वास्थ्यचौकी	९८६४७५९८५८
१००	दामा महर	कार्यालय सहयोगी	५ नं वडा .कार्यालय	९८४८४९५२०७
१०१	किशोर कुँवर	कार्यालय सहयोगी	सामुदायिक स्वास्थ्यईकाइ फारा	९८६५९७१७१७
१०२	राज सिंह महरा	कार्यालय सहयोगी	आधारभूत स्वास्थ्यकेन्द्र गरमोरा	९८४२२४७७५३
१०३	दिपक सिंह डडाल	कार्यालय सहयोगी	सामुदायिक स्वास्थ्यईकाई केन्द्र सुत्खोला	९८४८७६८४९७
१०४	रोशन कार्की	कार्यालय सहयोगी	धारी स्वास्थ्य चौकी	९८४९०२८३५७
१०५	जानकी बोहरा	स्वीपर	ब्रह्मदेव स्वास्थ्यचौकी	
१०६	बिरमा कुँवर	स्विपर	पिपलचौरी स्वास्थ्यचौकी	९८४२८९६४४६
१०७	नारा देवी कार्की	स्वीपर	धारी स्वास्थ्य चौकी	९७४८८५८०७७
१०८	काली भूल	स्विपर	हिकिला स्वास्थ्य चौकी	९८६०८३३८५७

३.११ मानव, संस्थागत र पुर्वाधार संशाधनको क्षमता विकास लेखाजोखा

यस क्षमता विकास योजना तयार गर्ने क्रममा क्षमता विकास योजना तर्जुमा दिग्दर्शन २०७६ को अनुसूचि ८, र ९ अनुसार दुहुँ गाउँपालिकाको वर्तमान मानव संशाधनको शाखागत रूपमा क्षमता लेखाजोखा गरिएको थियो । यसरी लेखाजोखा गर्दा शाखाहरुले कार्य विवरण अनुसार सम्पादन गर्नुपर्ने कामहरु सञ्चालन भैरहेको भएतापनि पर्याप्त जनशक्ति र आवश्यक क्षमता विकासका संग सम्बन्धित विद्यमान ज्ञान ,सिप र दक्षताको स्तर मध्यम रहेको पाइएको थियो भने कार्यक्रमहरुको कमीले गर्दा सेवा प्रवाह अपेक्षा अनुरूप हुन सकेको छैन । गाउँपालिकाले कर्मचारीहरुको ज्ञान,सीप र दक्षता वृद्धिकालागी समग्र कर्मचारीका लागि उपयुक्तहुने र शाखाहरुकालागी छुट्टै आवश्यक पर्ने विषयगत दक्षताकालागी क्षमता विकासका कार्यक्रम सञ्चालन गर्नुपर्ने देखिन्छ । त्यसैगरि गाउँपालिकाको विद्यमान मानव संशाधनको क्षमता लेखाजोखा गर्दा क्षमता विकासका क्षेत्र र त्यस अन्तरगत गरिनु पर्ने प्रशिक्षण/ अभिमुखीकरण, अन्तरक्रिया तथा अन्य क्षमता विकासका क्रियाकलाप हरुको पहिचान गरिएको थियो । क्रियाकलाप पहिचान पश्चात कार्यक्रम किन आवश्यक परेको हो ? र कसका लागि तय गर्ने भन्नेवारे पनि

छलफल गरिएको थियो । यसरी छलफल गर्दा अपेक्षित उपलब्धि, समय सिमा पनि निर्धारण गरिएको थियो जसको विस्तृत विवरण तलका तालिकाहरुमा राखिएको छ ।

१. मानव संशाधन अवस्था विश्लेषण

पदीय जिम्मेवारी वा पद	सम्पादन गर्नु पर्ने प्रमुख कार्य	कार्य सम्पादनको विद्यमान अवस्था (ज्ञान, सीप, क्षमता)	कार्य सम्पादनमा देखिएको अन्तराल (GAP)	कार्य सम्पादन सुधारका लागि आवश्यक क्षमता विकास कार्यक्रम (ज्ञान, सीप, क्षमता)	क्षमता विकासको क्षेत्र (मानव संशाधन वा संस्थागत वा प्रणालीगत)
अध्यक्ष	सभाको कार्य सूची, बैठक आह्वान र निर्णय कार्यान्वयन गर्ने गराउने	<ul style="list-style-type: none"> प्रत्येक महिनामा कम्तिमा पनि २ पटक गाउँ कार्यपालिकाको बैठक बस्ने गरेको वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रम समयमै पेश गरेको जस्तै-आ.व. २०७९/८० को बजेट असार १० गते पेश भएर पारित भएका 	<ul style="list-style-type: none"> आन्तरिक आयको हिस्सा बढ्न नसकेको योजना प्रगति समिक्षाको लागि स्थानीय विकास समस्या समाधान समिति गठन नभएको । 	बजेट तर्जुमा र प्रगति समीक्षा सम्बन्धी क्षमता अभिवृद्धि कार्यक्रम	मानव संशाधन
	कानून निर्माण सम्बन्धी	<ul style="list-style-type: none"> गाउँपालिकाको सुसञ्चालनको लागि करिब ४० वटा ऐन लगायत निर्देशिका, नियमावली, कार्यविधिसमेत गरी ७३ वटा नमूना कानून जारी गर्नु पर्नेमा हालसम्म ऐन, नियम, निर्देशिका र कार्यविधि जारी भएको 	<ul style="list-style-type: none"> सेवा प्रवाह तथा स्थानीय विकास सम्बन्धमा बाँकी कानून निर्माण नभएको कानून तर्जुमा गर्न विज्ञ जनशक्ति नभएको 	कानून निर्माण सम्बन्धी प्रशिक्षण	मानव संशाधन संस्थागत
	प्रशासकीय तथा आर्थिक व्यवस्था सम्बन्धी	<ul style="list-style-type: none"> गाउँपालिका, वडा समितिहरु आदिको दैनिक कार्यको रेखदेख पालिकाबाट गर्नुपर्ने सिफारिसहरु भएको सार्वजनिक सेवा प्रवाह सम्बन्धी गुनासो व्यवस्थापन सम्बन्धमा नगर प्रमुखबाट प्रचलित कानून बमोजिम कार्य भइरहेका 		सुशासन, नेतृत्व विकासलगायत व्यवस्थापनका नविनतम् आयाम सम्बन्धी प्रशिक्षण	मानव संशाधन

पदीय जिम्मेवारी वा पद	सम्पादन गर्नु पर्ने प्रमुख कार्य	कार्य सम्पादनको विद्यमान अवस्था (ज्ञान, सीप, क्षमता)	कार्य सम्पादनमा देखिएको अन्तराल (GAP)	कार्य सम्पादन सुधारका लागि आवश्यक क्षमता विकास कार्यक्रम (ज्ञान, सीप, क्षमता)	क्षमता विकासको क्षेत्र (मानव संशाधन वा संस्थागत वा प्रणालीगत)
उपाध्यक्ष	<ul style="list-style-type: none"> विभिन्न समितिको संयोजक भई काम गर्ने अनुगमन समितिको संयोजक भई काम गर्ने 	<ul style="list-style-type: none"> न्यायीक समितिको संयोजक भई काम गरेको । न्यायीक समितिको प्रतिवेदन समय भित्रै पेश भएको राजस्व परामर्श समितिको संयोजक भइ काम गरेको बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा समितिको संयोजक भइ काम गरेको 	सबै योजनको अनुगमन हन नसकेको	<ul style="list-style-type: none"> विकास आयोजनाको अनुगमन तथा मुल्यांकनका विषयक सीपमलूक क्षमता विकास कार्यक्रम समन्वय तथा निर्णय प्रकृया सम्बन्धी कार्यविधि 	मानव संशाधन प्रणालीगत
वडा अध्यक्ष	<ul style="list-style-type: none"> वडा समितिको समन्वयकर्ता भई काम गर्ने स्वीकृत योजना तथा कार्यक्रमको कार्यान्वयन, अनुगमन र समीक्षा ग सफारिस तथा प्रमाणित गर्ने 	<ul style="list-style-type: none"> वडाको हकमा मासिक २ वटा बैठक बस्ने गरेको वडा सचिवको अभावमा अन्य शाखाका कर्मचारीलाई वडा सचिवको जिम्मेवारी दिइएको नागरिक वडापत्रमा उल्लेख भए बमोजिमको सिफारिस तथा प्रमाणित गर्ने कार्य निरन्तर भइरहेको 	<ul style="list-style-type: none"> दक्ष कर्मचारीको अभावमा गुणस्तरीय कार्यमा बाधा पुगेको योजना कार्यान्वयन, अनुगमन र समीक्षाको कार्य दक्षतामा कमी भएको 	योजना कार्यान्वयनमा गुणस्तरीयता अभिवृद्धि सम्बन्धी आधारभूत तालिम	मानव संशाधन
कार्यपालिका सदस्य	<ul style="list-style-type: none"> विषयगत क्षेत्रको संयोजक रहने 			संयोजनको अवधारणा र संयोजकको भूमिका	मानव संशाधन

	<ul style="list-style-type: none"> सम्बन्धी कार्यपालिकाले तोकेको कार्य सम्बन्धी 			सम्बन्धमा सीपमुलक ताली	
पदीय जिम्मेवारी वा पद	सम्पादन गर्नु पर्ने प्रमुख कार्य	कार्य सम्पादनको विद्यमान अवस्था (ज्ञान, सीप, क्षमता)	कार्य सम्पादनमा देखिएको अन्तराल (GAP)	कार्य सम्पादन सुधारका लागि आवश्यक क्षमता विकास कार्यक्रम (ज्ञान, सीप, क्षमता)	क्षमता विकासको क्षेत्र (मानव संशाधन वा संस्थागत वा प्रणालीगत)
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	<ul style="list-style-type: none"> निर्णय कार्यान्वयन सम्बन्धी योजना, सार्वजनिक खरिद, आर्थिक प्रशासन तथा लेखा परीक्षण सम्बन्धी अनुगमन, मुल्यांकन सम्बन्धी 	<ul style="list-style-type: none"> सबै प्रकारका बैठकहरु समयमै बोलाइ संचालन गर्ने गरेको गाउँसभा सम्पन्न गरेको, खर्च गर्ने अख्तियारी प्राप्त गरी बजेट कार्यान्वयन गरेको, आर्थिक कारोवारको अभिलेख राख्न लगाएको, कार्यपालिकाको प्रतिनिधित्व गरी अन्तर सरकारी निकायको बैठकमा भाग लिने गरेको 	<ul style="list-style-type: none"> आर्थिक विवरणको तयारीमा NPSAS को प्रयोग नगरेको आलेप तथा मलेपका बेरुजुहरु लक्ष्य निर्धारण गरी फछ्यौट नगराएको खरिदको गुरुयोजना तथा योजना नबनाएको 	<p>NPSAS सम्बन्धी सीप विकास तालिम</p> <p>लेखापरीक्षण तथा बेरुजु फछ्यौट सम्बन्धी उत्प्रेरणात्मक प्रशिक्षण</p> <p>सार्वजनिक खरिदसम्बन्धी आधारभूत तालीम</p>	मानव संशाधन मानव संशाधन
२. विषयगत शाखाहरु					
क) प्रशासन, योजना तथा अनुगमन शाखा	<ul style="list-style-type: none"> आवधिक योजना तयार गर्ने सार्वजनिक सुनुवाईको व्यवस्था गर्ने सामाजिक परिक्षण गर्ने O & M Survey गरी 	<ul style="list-style-type: none"> आवधिक योजना तयार नभएको सेवाग्राही सन्तुष्टि सर्भेक्षण विगत १ वर्षमा नभएको पालिकाको कूल स्वीकृत दरबन्दी मध्ये पदहरु रिक्त रहेको कर्मचारीको हकमा संघीयता निजामती आचार संहिता लागु भएको 	<ul style="list-style-type: none"> सार्वजनिक सुनुवाई, सामाजिक परिक्षण र सार्वजनिक परिक्षण निर्धारित समयमा नभएको पदाधिकारीको आचार संहिता नबनेको हु योजना तथा बजेट तर्जुमा दिग्दर्शन तयार नभएको मध्यमकालिन खर्च संरचना तयार नभएको O & M Survey नभएको 	<ul style="list-style-type: none"> आवधिक योजना र मध्यमकालिन खर्च संरचना सम्बन्धी प्रशिक्षण सार्वजनिक सुनुवाई, सामाजिक परिक्षण र सार्वजनिक परिक्षणको ढाँचा निर्धारण पदाधिकारीको आचार 	मानव संशाधन मानव संशाधन प्रणालीगत

	गाउँपालिकाको संरचना चुस्त दुरुस्त बनाउने ● कर्मचारीको कार्यविवरण तयार गर्ने			संहिताको तर्जुमा	
पदीय जिम्मेवारी वा पद	सम्पादन गर्नु पर्ने प्रमुख कार्य	कार्य सम्पादनको विद्यमान अवस्था (ज्ञान, सीप, क्षमता)	कार्य सम्पादनमा देखिएको अन्तराल (GAP)	कार्य सम्पादन सुधारका लागि आवश्यक क्षमता विकास कार्यक्रम (ज्ञान, सीप, क्षमता)	क्षमता विकासको क्षेत्र (मानव संशाधन वा संस्थागत वा प्रणालीगत)
ख) पुर्वाधार विकास तथा वातावरण व्यवस्थापन शाखा	● भवन सम्बन्धी मापदण्डको तर्जुमा, कार्यान्वयन र नियमन ● वातावरण, सरसफाई तथा विपद् व्यवस्थापन	● एकीकृत बस्ती विकास योजना तयार नभएको ● बिपद जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन, २०७६ कार्यान्वयनमा आएको ● निर्माण व्यवसायी इजाजत सम्बन्धी कार्यविधि, २०७६ कार्यान्वयनमा नल्याएको ।	● नक्सा पास कार्यविधि नभएको ● सार्वजनिक नीजि साभेदारी नीति तयार नभएको ● घरेलु सौर्य उर्जा प्रणाली अनुदान कार्यविधि नभएको	● सार्वजनिक नीजि साभेदारी नीतिको तयारी ● एकीकृत बस्ती विकास कार्यविधिको तयारी	संस्थागत संस्थागत
ग) स्वास्थ्य तथा सामाजिक विकास शाखा	● वैदेशिक रोजगारीमा जाने श्रमिकहरुको लागि वित्तिय साक्षरता र सीपमुलक तालिम संचालन गर्ने ● बेरोजगारीको तथ्यांक संकलन गर्ने	● स्थानीय स्वास्थ्य तथा सरसफाई ऐन कार्यान्वयनमा रहेको ● सुर्तिजन्य पदार्थ नियन्त्रण र नियमन गर्ने ऐन कार्यान्वयनमा रहेका ● एम्बुलेन्स संचालनमा आएको	● एम्बुलेन्स संचालन सम्बन्धी कार्यविधि नभएको ● गैरसरकारी संस्थासंग साभेदारी तथा सहकार्य नभएको ● अस्पताल निर्माण नभएको	● सरसफाई र गुणस्तरीय कार्य सम्बन्धी चेतानमूलक अभिमुखीकरण कार्यक्रम ● गैरसरकारी स्वास्थ्य संस्थासंग साभेदारी तथा सहकार्य सम्बन्धी कार्यविधि	मानव संशाधन प्रणालीगत
घ) शिक्षा, युवा तथा	● बालविकास,	● शिक्षक दरबन्दी मर्ज तथा मिलान	● सामुदायिक विद्यालय तथा	- अतिरिक्त शैक्षिक क्रियाकलापको संचालन	प्रणालीगत

खेलकूद शाखा	आधारभूत शिक्षा, अनौपचारिक शिक्षा, विशेष शिक्षा सम्बन्धी ● विद्यालयहरूको जग्गा तथा सम्पत्ति व्यवस्था अभिलेख	नगरेको ● सामुदायिक विद्यालयको शिक्षक दरबन्दी मिलान नगरेको ● सामुदायिक विद्यालयमा जाने अनुदान तथा बजेटको व्यवस्थापन, लेखा अनुशासन, अनुगमन र नियमन गर्ने गरेको	बालविकास केन्द्रहरूलाई प्रदान गरिने अनुदान सम्बन्धी कार्यविधि नभएको ● पालिकामा कृषि, पशु, होटल व्यवस्थापन तथा इन्जिनियरिङ्ग विषयको शिक्षणको आवश्यकता	सम्बन्धी अभिमुखीकरण कार्यक्रम -प्रधानाध्यापकहरूका लागि नेतृत्व विकास, सार्वजनिक खरिद एवम् लेखापालन सम्बन्धी प्रशिक्षण	मानव संशाधन
पदीय जिम्मेवारी वा पद	सम्पादन गर्नु पर्ने प्रमुख कार्य	कार्य सम्पादनको विद्यमान अवस्था (ज्ञान, सीप, क्षमता)	कार्य सम्पादनमा देखिएको अन्तराल (GAP)	कार्य सम्पादन सुधारका लागि आवश्यक क्षमता विकास कार्यक्रम (ज्ञान, सीप, क्षमता)	क्षमता विकासको क्षेत्र (मानव संशाधन वा संस्थागत वा प्रणालीगत)
ड) आर्थिक प्रशासन शाखा	● आय व्ययको सार्वजनिकीकरण गर्ने ● अन्तिम लेखा परीक्षणको प्रतिवेदन ● एकिकृत आर्थिक विवरणको तयारी	● मासिक रूपमा आय व्ययको सार्वजनिकीकरण गर्ने गरेको ● एकिकृत सम्पत्ति विवरणको लागि सफ्टवेयर तयार भएको ● राजस्व सुधार कार्ययोजना नबनेको	● बेरुजु फल्ट्युअट एवं फरफारक सन्तोषजनक नभएको ● आर्थिक विवरणको तयारीमा NPSAS को प्रयोग नगरेको	● बेरुजु फल्ट्युअट कार्य योजना तथा तालिकाबद्ध कार्यको तर्जुमा ● लेखा समिति कार्य सञ्चालन नियमावलीको तर्जुमा	प्रणालीगत प्रणालीगत
च) कृषि/पुश विकास शाखा	● बीउ विजन, मलखादको आपूर्ति र नियमन ● कृषकहरूको क्षमता अभिवृद्धि ● प्रांगारिक खेती तथा मलको प्रवर्द्धन एवं प्रचारप्रसार		● कृषि कार्यक्रम संचालन तथा अनुदान सम्बन्धी कार्यविधि नभएको ● बीउ विजन, मलखाद, रसायन तथा औषधी र नियमन सम्बन्धी कार्यविधि नभएको	● प्रांगारिक खेती तथा मलसम्बन्धी सीपमुलक तालिम ● बीउ विजन, मलखाद तथा औषधीसम्बन्धी नियमन कार्यविधिको तर्जुमा	मानव संशाधन प्रणालीगत

छ) आन्तरिक लेखा परीक्षण ईकाई	<ul style="list-style-type: none"> गाउँपालिकाको आर्थिक कारोवारको आन्तरिक लेखा परीक्षण गर्ने अन्तिम लेखा परीक्षणको लागि लेखा श्रेस्तालाई दुरुस्तराख्न लगाउने । 	<ul style="list-style-type: none"> आन्तरिक लेखा परीक्षणको लागि छुट्टै कर्मचारी व्यवस्था भएको 	<ul style="list-style-type: none"> आन्तरिक लेखा परीक्षण दिग्दर्शन नभएको 	<ul style="list-style-type: none"> आन्तरिक लेखा परीक्षण दिग्दर्शनको तयारी आन्तरिक लेखा परीक्षण सम्बन्धित कर्मचारीहरुको पेशागत विकास कार्यक्रम 	प्रणालीगत मानव संसाधन
अन्य कार्य					
स्थानीय अभिलेख व्यवस्थापन	<ul style="list-style-type: none"> व्यक्तिगत घटना (जन्म, मृत्यु, विवाह, सम्बन्ध विच्छेद, बसाई सराईको अभिलेख 	<ul style="list-style-type: none"> व्यक्तिगत घटना दर्ता अभिलेख 	<ul style="list-style-type: none"> नवीनतम प्रविधिको आधारमा सम्पन्न योजना तथा सार्वजनिक सम्पत्तिको ढाँचागत रुपमा अभिलेख 	<ul style="list-style-type: none"> स्थानीय अभिलेखको लागि नीति र मापदण्डको तर्जुमा 	प्रणालीगत
जेष्ठ नागरिक, अपांगता भएका व्यक्तिको व्यवस्थापन	<ul style="list-style-type: none"> जेष्ठ नागरिक, अनाथ, असहाय लगायतका लागि सेवा र आश्रय केन्द्रको संचालन गर्ने 	<ul style="list-style-type: none"> 	<ul style="list-style-type: none"> जेष्ठ नागरिक, अनाथ, असहाय लगायतका लागि सेवा र आश्रय केन्द्रको संचालन नभएको 	<ul style="list-style-type: none"> जेष्ठ नागरिक अनाथ, असहाय लगायतको लागि आश्रय केन्द्रको स्थापना 	संस्थागत

२. संस्थागत विश्लेषण

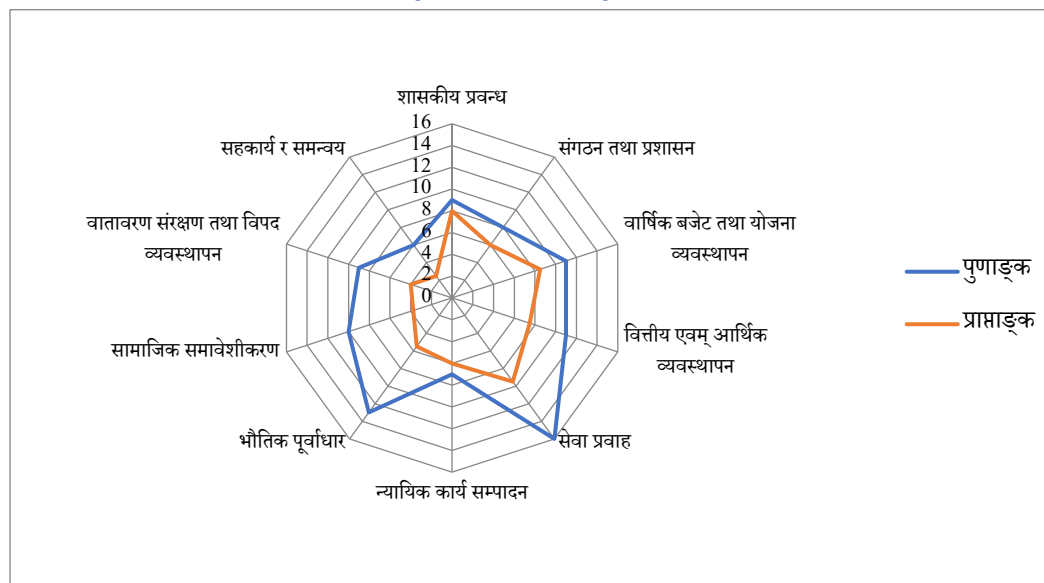
२.१. संस्थागत क्षमता स्वमूल्यांकनको आधारमा

१. गाउँपालिकाको संस्थागत क्षमता विकास योजना विश्लेषणको अवस्था

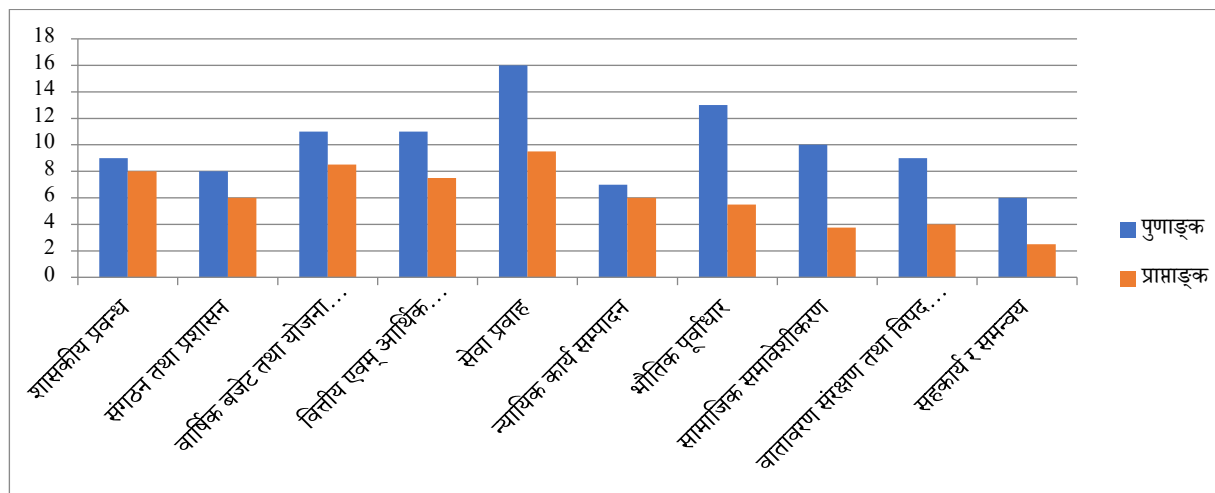
क्र.स.	विषयगत क्षेत्र	पुणाङ्क	प्राप्ताङ्क	प्राप्ताङ्क प्रतिशत	फरक	फरक प्रतिशत	समग्र नतिजा
--------	----------------	---------	-------------	---------------------	-----	-------------	-------------

1	शासकीय प्रवन्ध	9	8	88.89	1	11.11	उत्कृष्ट
2	संगठन तथा प्रशासन	8	6	75.00	2	25.00	राम्रो
3	वार्षिक बजेट तथा योजना व्यवस्थापन	11	8.5	77.27	2.5	22.73	राम्रो
4	वित्तीय एवम् आर्थिक व्यवस्थापन	11	7.5	68.18	3.5	31.82	राम्रो
5	सेवा प्रवाह	16	9.5	59.38	6.5	40.63	कमजोर
6	न्यायिक कार्य सम्पादन	7	6	85.71	1	14.29	उत्कृष्ट
7	भौतिक पूर्वाधार	13	5.5	42.31	7.5	57.69	कमजोर
8	सामाजिक समावेशीकरण	10	3.75	37.50	6.25	62.50	अति कमजोर
9	वातावरण संरक्षण तथा विपद व्यवस्थापन	9	4	44.44	5	55.56	कमजोर
10	सहकार्य र समन्वय	6	2.5	41.67	3.5	58.33	कमजोर
	जम्मा	100	61.25				राम्रो

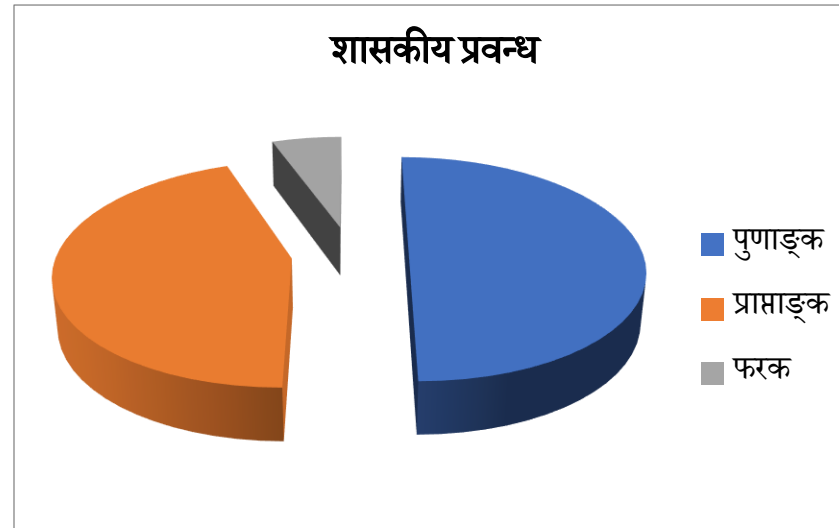
२.संस्थागत क्षमता स्वमुल्याङ्कनको माकुरी जालो विश्लेषण तालिका

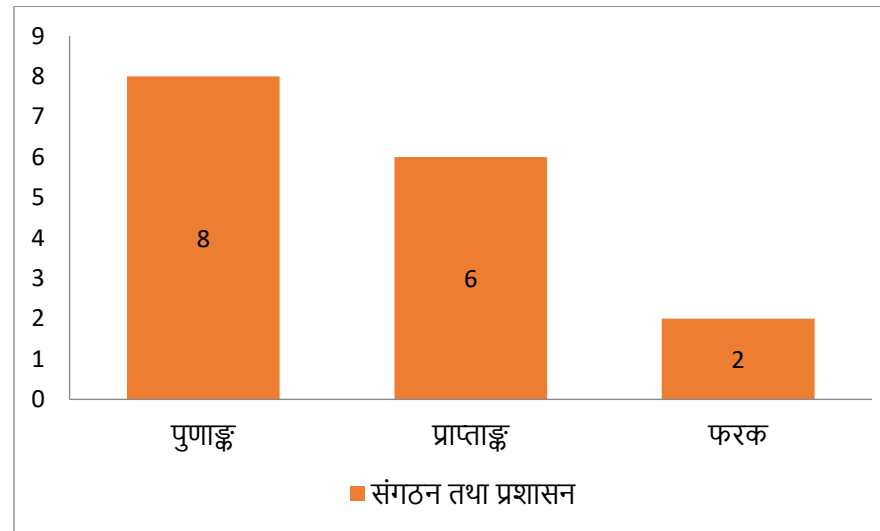
३.संस्थागत क्षमता स्वमुल्याङ्कनको विश्लेषण तालिका

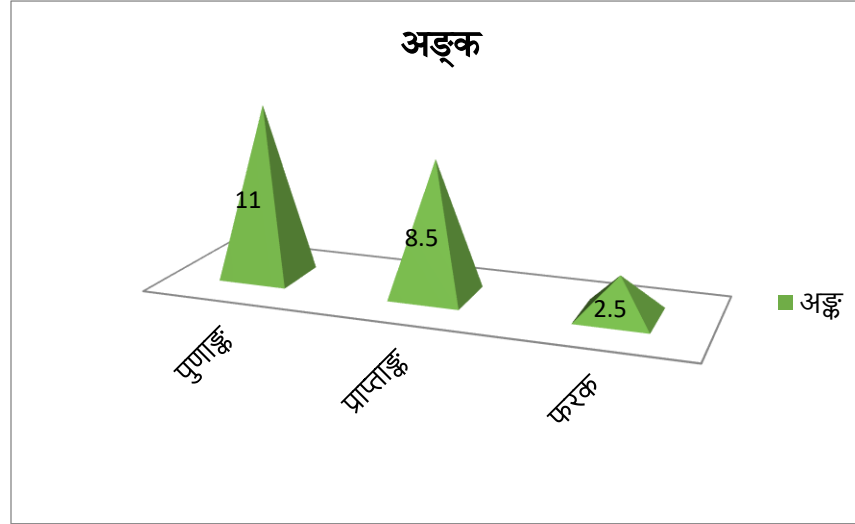
४.शासकीय प्रबन्ध

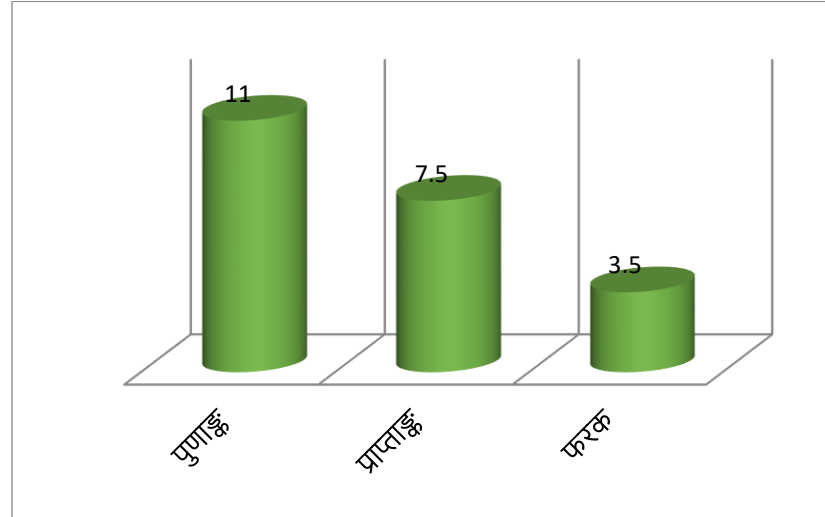
५.संगठन तथा प्रशासन

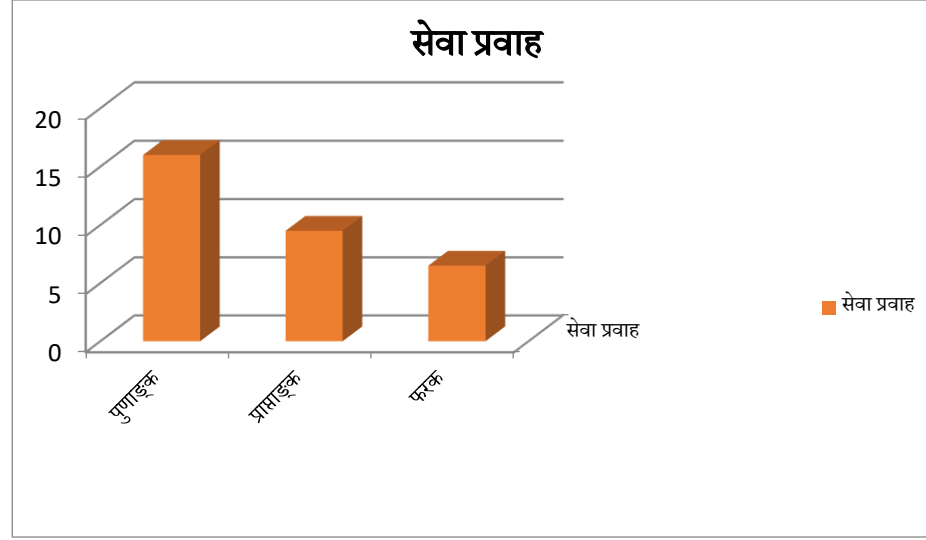
६. वार्षिक बजेट तथा योजना व्यवस्थापन

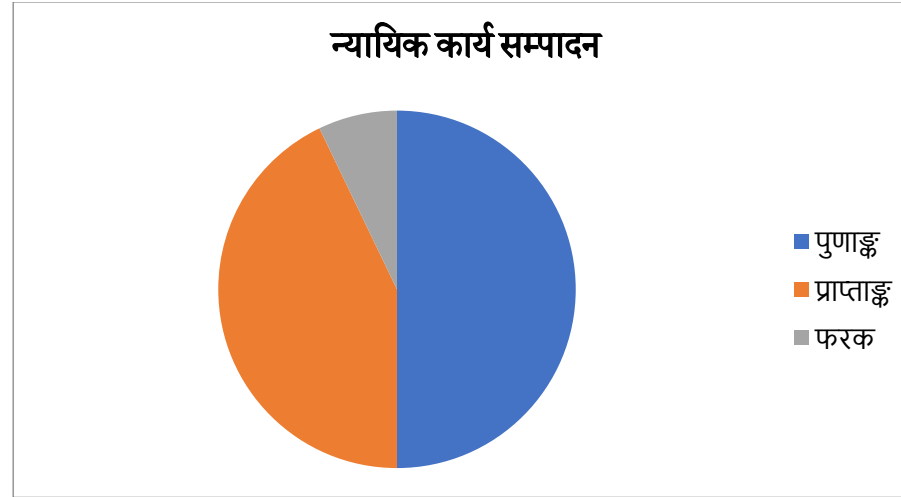
७. वित्तीय एवम् आर्थिक व्यवस्थापन

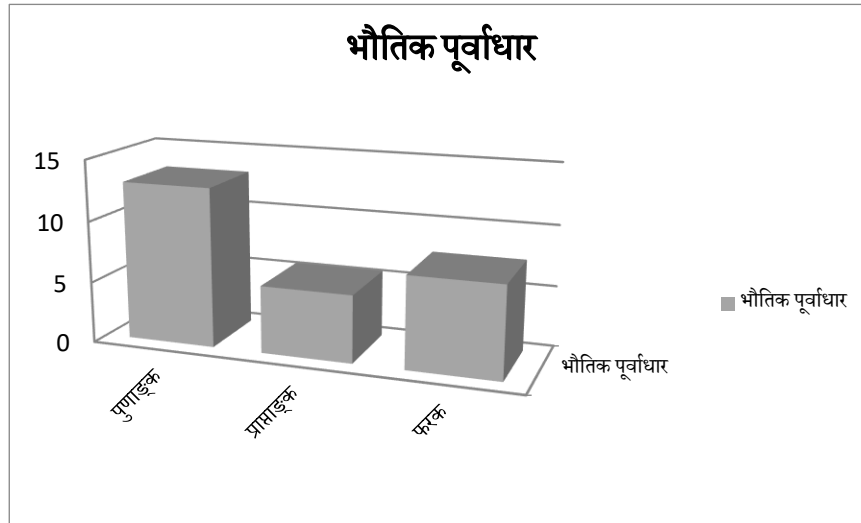
८.सेवा प्रवाह

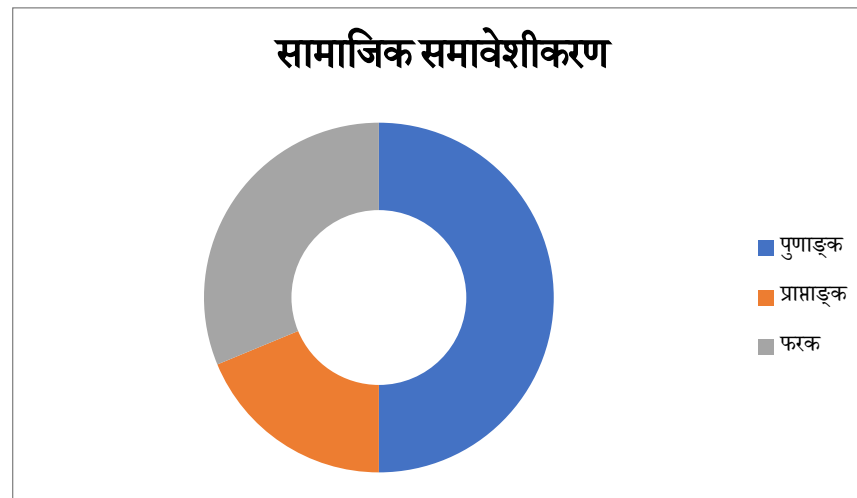
९.न्यायिक कार्य सम्पादन

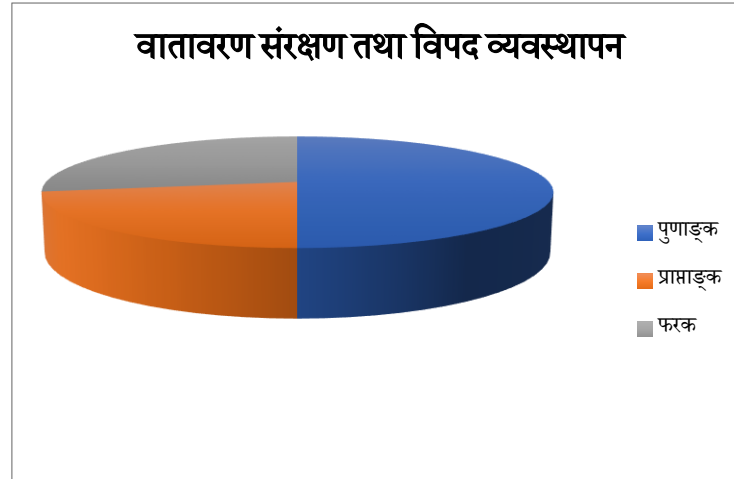
१०. भौतिक पूर्वाधार

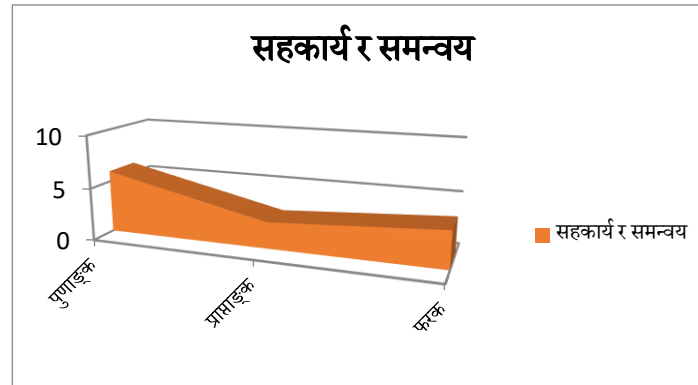
११. सामाजिक समावेशीकरण

१२. वातावरण संरक्षण तथा विपद व्यवस्थापन

१३. सहकार्य र समन्वय

३. पूर्वाधार विश्लेषण

पालिकाको पूर्वाधारको क्षेत्र	विद्यमान पूर्वाधारको अवस्था	अपेक्षित पूर्वाधार	गर्नुपर्ने कार्य वा सुधार
१. पालिकाको आफ्नै भवन भएको र २४ कोठे भवन निर्माणाधिन अवस्थामा रहेको।	<ul style="list-style-type: none"> पालिकाको आफ्नै भवन पर्याप्त नभएको, २४ कोठे भवन निर्माणाधिन अवस्थाको DPC level मा पुगेको । 	<ul style="list-style-type: none"> पालिकाको आफ्नै नयाँ भवन निर्माण सम्पन्न भएपछि सेवा प्रवाहमा सुधारको अपेक्षा गरिएको छ । 	<ul style="list-style-type: none"> सार्वजनिक खरिद प्रक्रिया र करार व्यवस्थापनसम्बन्धी प्रशिक्षण
२. फर्निचरको उपलब्धता	<ul style="list-style-type: none"> पालिकाको आफ्नै भवन भएको, तर बनि रहेको भवनमा आवश्यक पर्ने फर्निचरलगायतका अन्य भौतिक बस्तुको अनुमान गर्न नसकिएको 	<ul style="list-style-type: none"> निर्धारित समयमा नै पालिकाको आफ्नै भवन हुनुपर्ने , फर्निचरलगायतका अन्य भौतिक बस्तुको अनुमान गर्न नसकिएको । 	<ul style="list-style-type: none"> सार्वजनिक खरिद प्रक्रिया र करार व्यवस्थापनसम्बन्धी प्रशिक्षण जिन्सी तथा सम्पत्ति व्यवस्थापनसम्बन्धी सीप विकास प्रशिक्षण

४. समिति उपसमितिहरुको अवस्था विश्लेषण

संविधान तथा स्थानीय सरकार संचालन ऐनमा दिइएको कार्य जिम्मेवारी	कार्य सम्पादनको विद्यमान अवस्था	कार्य सम्पादनमा देखिएको अन्तराल (Gap)	क्षमता विकासका लागि प्रस्तावित कार्यक्रम	क्षमता विकासको क्षेत्र (मानव संशाधन वा संस्थागत वा प्रणालीगत)

<p>दफा २२. समितिको गठन</p> <ul style="list-style-type: none"> ● पालिकाको सभाले आफ्नो कार्य प्रणालीलाई व्यवस्थित गर्न कुनै एक सदस्यको संयोजकत्वमा लेखा समिति, विधायन समिति, सुशासन समिति लगायत अन्य समिति र विशेष समितिको गठन गर्न सक्नेछ । 	<ul style="list-style-type: none"> ● सबै समितिहरू नियमित बैठक बस्ने, र बैठकका निर्णयहरू सबै समयमा कार्यान्वयन हुन नसकेको ● समितिहरू एवं संयुक्त समितिहरू गठन भइ परिचालनमा आएका 	<ul style="list-style-type: none"> ● सबै समितिहरू नियमित बैठकको आवश्यकता देखिएको ● बैठक संचालन तथा व्यवस्थापन कार्यविधि तर्जुमा नभएको 	<ul style="list-style-type: none"> ● बैठकका एजेण्डाको विषयमा कानूनी प्रावधान तथा विषयगत अवधारणाको आधारमा प्रस्तुती गर्न सक्ने क्षमता विकाससम्बन्धी प्रशिक्षण ● बैठक संचालन तथा समितिहरूको क्रियाशीलतासम्बन्धी कार्यविधिको तर्जुमा 	<p>मानव संशाधन</p> <p>मानव संशाधन</p>
<p>दफा ६५. स्थानीय राजस्व परामर्श समिति</p> <ul style="list-style-type: none"> ● राजस्व सम्बन्धी नीति ऐन नियम र सो को परिपालना गर्ने, ● कर, गैरकर आम्दानी, सेवा शुल्क, दस्तुर, आदि बारे निर्णय लिने 	<ul style="list-style-type: none"> ● आ.व. ०७८।७९ मा राजस्व परामर्श समितिको बैठकको प्रतिवेदन पेश गरेको ● विभिन्न कर एवं दस्तुरहरू प्रस्तावित भन्दा कम संकलन भएको । 	<ul style="list-style-type: none"> ● आन्तरिक आय प्रक्षेपण अनुसार आय संकलन गर्न सक्ने दक्ष जनशक्तिको क्षमता कमी भएको 	<ul style="list-style-type: none"> ● आन्तरिक आयको वार्षिक प्रक्षेपण बमोजिम संकलन गर्न सक्ने क्षमताको विकास 	<p>मानव संशाधन</p>
<p>दफा ६६. स्रोत अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण समिति</p> <p>आन्तरिक आय, राजस्वको बाँडफाँडबाट प्राप्त हुने राजस्व,</p> <p>वित्तीय हस्तान्तरणबाट प्राप्त हुने र दफा ६६. स्रोत अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण समिति</p>	<p>स्रोत अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण समिति गठन भएको</p> <p>आन्तरिक आय, हस्तान्तरणबाट प्राप्त आय र अनुदानको रकमलाई सन्तुलित रूपमा वितरण</p>	<p>–स्रोत अनुमान तथा बजेट सिमा निर्धारण समिति, राजस्व परामर्श समिति, बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा समिति जस्ता संयन्त्रहरू क्रियासिल बनाएमा स्रोत अनुमान तथा बजेट सीमाको निर्धारण यथार्थपरक हुने ।</p>	<p>–स्रोत अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण समितिलगायत सम्बन्धित कर्मचारीको क्षमता अभिवृद्धि</p> <p>–आयोजना, कार्यक्रम र अनुमानित बजेट तर्जुमा गरी कार्यपालिकामा पेश गर्ने विधिको तर्जुमा</p>	<p>–मानव संशाधन –प्रणालीगत</p>

<p>आन्तरिक आय, राजस्वको बाँडफाँडबाट प्राप्त हुने राजस्व,</p> <p>वित्तीय हस्तान्तरणबाट प्राप्त हुने र</p>				
<ul style="list-style-type: none"> ● दफा ६७ बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा समिति ● बजेट सीमा भित्र रही बजेट र कार्यक्रमको प्राथमिकीकरण गर्ने ● योजना तथा कार्यक्रममा दोहोरो हुन नदिने ● स्थानीय आवश्यकतालाई हेरेर कार्यक्रमको तर्जुमा गन 	<ul style="list-style-type: none"> ● बजेट सीमा भित्र रही बजेट तथा कार्यक्रमको प्राथमिकीकरण र बजेट तथा कार्यक्रमको तर्जुमा गर्ने ● स्थानीय आवश्यकताको विचार गरी कार्यक्रमको तर्जुमा गन 	<ul style="list-style-type: none"> ● बजेट तथा कार्यक्रमको प्राथमिकीकरण विषय क्षेत्रगत रूपमा स्थानीय आवश्यकतालाई विचार गरी तर्जुमा गर्ने 	<ul style="list-style-type: none"> ● बजेट तथा कार्यक्रमको प्राथमिकीकरण गर्ने ● संरचना र सो को विधिको निर्माण 	

३.१२ गाउँपालिका क्षमता विकासका रणनीतिहरू

दुहुँ गाउँपालिकाको क्षमता विकास योजना निर्माण गर्दा गाउँ/नगरपालिकाको क्षमता विकास योजना तर्जुमाको अनुसूची २,३,५,८,९ का फारामहरूका आधारमा गाउँपालिकाको संस्थागत अवस्था विश्लेषण गरिएको थियो। त्यसैका आधारमा सामूहिक छलफल वाट यस योजना कार्यान्वयनका लागि देहाय बमोजिमका रणनीतिहरू अवलम्बन गरिने निर्णय गरिएको थियो ।

- कार्य विवरणका आधारमा कार्य सम्पादन गर्ने प्रणालीलाई प्रवर्द्धन गरि पद र क्षमता अनुसारको जिम्मेवारी सुम्पने पद्धतिलाई विकास गर्ने
- गाउँपालिका कार्यालय, वडा समिति कार्यालय , कर्मचारीहरू तथा सरोकारवालाहरूको संस्थागत विकास, मानव संसाधन, आर्थिक व्यवस्थापन, प्रविधि र कार्य सम्पादन सम्बन्धी कार्यहरू लाइ सुदृढ गर्ने ।
- लैंगिक तथा सामाजिक समावेशिकरण (ZESI)निति प्रतिको बुझाई र कार्यसम्पादनमा सुधार गरि लक्षित वर्गको क्षमता विकास हुने गरी योजना तर्जुमा र कार्यान्वयन गर्ने ।
- वित्तीय व्यवस्थापन, योजना तर्जुमा प्रक्रिया, कार्यान्वयन, समन्वय र अनुगमन तथा मूल्याङ्कन कार्यलाई प्रभावकारी बनाउने ।
- गाउँपालिकाले आफ्नो क्षेत्र भित्र पर्ने उपभोक्ता समिति, टोल विकास संस्था ,सामुदायमा आधारित संस्था जस्ता सेवा प्रदायकहरूको क्षमता विकास सम्बन्धी कार्यक्रमहरू संचालन र व्यवस्थापन गर्न गर्ने ।
- गाउँपालिकाको आन्तरिक स्रोतले सम्भव नहुने क्षमता विकास योजनाको प्रभावकारि कार्यान्वयनको लागि स्वन्धित पक्ष संग समन्वय तथा सहकार्य गर्ने ।
- क्षमता विकास योजना कार्यान्वयनको प्रगति प्रतिवेदन नियमित र तोकिएको समयमा सम्बन्धित निकायमा पठाउने
- आवश्यक भौतिक सुविधा तथा सूचना प्रविधिमा जोड दिने ।
- कर्मचारीको कार्य शैलीमा सुधार तथा अन्तरसम्बन्धलाई सुदृढ गरि कार्ययोजना सहित कर्मचारीलाई योजना कार्यान्वयनको जिम्मेवारी दिने ।

- क्षमता विकास योजना कार्यान्वय गर्न गाउँपालिका स्थित सरोकारवाला संस्था, नीजी क्षेत्र र अन्य निकायहरूसँगको समन्वय एवं साभेदारीलाई बढाइनेछ ।

भाग ४ : क्षमता विकास योजनाका क्रियाकलापहरु

सम्बन्धित दस्तावेजहरुको अध्ययन, स्थलगत अध्ययन, छलफल, अन्तरकृया, टेलिफोन, इमेल आदिको माध्यमबाट प्राप्त भएसम्मका तथ्यांक एवं सूचनाहरुका आधारमा दुहुँ गाउँपालिकाको क्षमता विश्लेषण गर्दा देखिएको अन्तराल पुरा गर्ने सिफारिसहरु, आगामी तीन वर्षका लागि अनुमानित लागत, क्रियाकलापहरुको प्राथमिकीकरण समेत गरिएको क्षमता विकास कार्ययोजना देहाय बमोजिम छ । त्यस गाउँपालिकामा विभिन्न पक्षमा आगामी तीन वर्षमा क्षमता विकास योजनासम्बन्धी उद्देश्य हासिल गर्न संचालन गरिने विभिन्न क्रियाकलापका लागि आर्थिक वर्षगत रुपमा आवश्यक पर्ने अनुमानित रकम निम्न अनुसार संक्षेपमा प्रस्तुत गरिएको छ

दुहुँ गाउँपालिकाको क्षमता विकास योजनाको कार्यान्वयन कार्यतालिका (२०८०/०८१-२०८२/८३)

सि.न.	क्षमता विकासका लागि प्रस्तावित क्रियाकलापहरु	कार्यान्वयनका लागि जिम्मेवार	सहयोगी	कार्यान्वयन वर्ष र आवश्यक बजेट रु हजारमा				सरोकारवालाहरु वा लाभान्वित वर्ग	स्रोत व्यक्तिका रुपमा गतिविधि संचालन गर्ने निकाय
				२०८०।०८१	२०८१।०८२	२०८२।०८३	जम्मा		
१	शासकीय प्रबन्ध								
१	स्थानीय शासन सम्बन्धी, नीति कानून कार्यविधि र विनियमको तर्जुमा र सार्वजनिक प्रशासन बारे प्रशिक्षण (३ दिने) तथा अभिमुखिकरण (१.५ दिने)	प्र.प्र.अ.	आर्थिक प्रशासन शाखा प्रमुख	२००	३००	३००	८००	जनप्रतिनिधि र शाखा प्रमुख	गाउँपालिका
२	सभाले पारित गरका सबै ऐन कार्यपालिकाले स्वीकृत गरेका सबै नियमावली निर्देशिका कार्यविधिहरु राजपत्रमा प्रकाशित गरी वेभसाइटमा राख्ने र सबै कर्मचारी तथा वडा अध्यक्ष र कार्यपालिका सदस्यलाई पारित भएका कानूनबारे अभिमुखिकरण	प्र.प्र.अ.	प्रशासन शाखा प्रमुख	०	२००	२००	४००	जनप्रतिनिधि र शाखा प्रमुख	गाउँपालिका

३	विकास व्यवस्थापन, वार्षिक योजना तर्जुमा प्रक्रिया जेसी अवधारणा र विकासका नविनतम अवधारणा बारे अभिमुखिकरण	योजना शाखा प्रमुख	महिला तथा बालबालिका शाखा	०	२००	२००	४००	जनप्रतिनिधि र शाखा प्रमुख	गाउँपालिका
४	भौतिक पूर्वाधारहरूका गुणस्तर सुनिश्चितता सम्बन्धि तालिम	प्राविधिक शाखा प्रमुख	योजना शाखा	३००	३००	३००	९००		
५	खरिद योजना निर्माण सम्बन्धि अभिमुखिकरण	लेखा शाखा प्रमुख	प्राविधिक शाखा प्रमुख	३००	३००	३००	९००	जनप्रतिनिधिहरू र शाखा प्रमुख	गाउँपालिका
६	व्यवस्थित फाइलिङ्ग प्रणालीबारे अभिमुखिकरण	प्रशासन शाखा प्रमुख	आई टि अधिकृत	१००	१००	१००	३००	सम्पूर्ण कर्मचारी	गाउँपालिका
७	जिन्स लेखा र राजश्व व्यवस्थापन सम्बन्धि तालिम	आर्थिक प्रशासन शाखा प्रमुख	प्रशासन शाखा प्रमुख	२००	३००	३००	८००	सम्पूर्ण कर्मचारी	गाउँपालिका
८	सबै कार्यक्रमहरूको वार्षिकरूपमा सार्वजनिक सुनुवाई गर्ने	योजना शाखा प्रमुख	प्रशासन शाखा प्रमुख	३००	३००	३००	९००	जनप्रतिनिधि र शाखा प्रमुख	परामर्शदाता
९	सूचना केन्द्रको स्थापना, संचालन तथा व्यवस्थापन गर्ने	सूचना शाखा प्रमुख	आई टि अधिकृत	१००	१००	१००	३००	जनप्रतिनिधि र शाखा प्रमुख	परामर्शदाता
				१५००	२१००	२१००	५७००		
२	संगठन तथा प्रशासन								
१	संगठनात्मक तथा व्यवस्थापन (O&M) सम्बन्धी अध्ययन, कार्यान्वयन तथा अद्यावधिक	प्रशासन शाखा प्रमुख	प्रशासन शाखाका कर्मचारी	०	०	५००	५००	सम्पूर्ण कर्मचारी	परामर्शदाता
२	सम्पूर्ण कर्मचारीलाई कार्यविवरण वितरण तथा अद्यावधिक	प्रशासन शाखा प्रमुख	प्रशासन शाखाका कर्मचारी	०	०	२५०	२५०	सम्पूर्ण कर्मचारी	परामर्शदाता
३	विषयगत शाखा राजनीतिक दल, स्थानीय गैसस संचार क्षेत्र निजी क्षेत्रका प्रतिनिधिहरूसँग पालिकाको सङ्गठनात्मक संस्थागत व्यवस्था कार्यप्रणाली र अनुगमन प्रकृया र सूचना	प्रशासन / योजना शाखा प्रमुख	प्रशासन शाखाका कर्मचारी	०	२००	२००	४००	सम्पूर्ण कर्मचारी	परामर्शदाता

	प्रवाहका सम्बन्धमा अभिमुखिकरण								
४	अभिलेख व्यवस्थापन सम्बन्धि तालिम	प्रशासन शाखा प्रमुख	प्रशासन शाखाका कर्मचारी	१००	२००	३००	६००	सम्पुर्ण कर्मचारी	गाउँपालिका
५	कर्मचारी तथा पदाधिकारीहरूको आचार संहिता तर्जुमा तथा लागु गर्नु	प्र.प्र.अ.	प्रशासन शाखा प्रमुख	०	१००	१००	२००	जनप्रतिनिधि र सम्पुर्ण कर्मचारी	गाउँपालिका
६	अध्ययन अवलोकन भ्रमण(कर्मचारी र जनप्रतिनिधि)	प्र.प्र.अ.	प्रशासन शाखा प्रमुख	०	५००	१०००	१५००	जनप्रतिनिधि र सम्पुर्ण कर्मचारी	गाउँपालिका
७	कर्मचारीको वृत्ति विकास योजना बनाई कार्यान्वयन गर्ने	प्र.प्र.अ.	प्रशासन शाखा प्रमुख	०	०	७५०	७५०	सम्पुर्ण कर्मचारी	गाउँपालिका
				१००	१०००	३१००	४२००		
३	वार्षिक बजेट तथा योजना ब्यवस्थापन								
१	७ चरणको सहभागातामूलक योजना तर्जुमाका चरणहरू बारेमा वडास्तरको जनप्रतिनिधि तथा वडा सचिवहरूलाई अभिमुखीकरण	योजना शाखा प्रमुख	सबै शाखा प्रमुखहरू	०	३००	३००	६००	जनप्रतिनिधि र सम्पुर्ण कर्मचारी	गाउँपालिका
२	यातायात गुर्योजनाको अभिमुखिकरण, तर्जुमा तथा अध्यावधिक	प्राविधिक शाखा प्रमुख	प्राविधिक शाखाका कर्मचारी	०	०	१५००	१५००	जनप्रतिनिधि र सम्पुर्ण कर्मचारी	परामर्शदाता
३	आवधिक योजनाको अभिमुखिकरण,तर्जुमा तथा अध्यावधिक	योजना शाखा प्रमुख	आर्थिक प्रशासन शाखा प्रमुख	०	०	२००	२००	जनप्रतिनिधि र सम्पुर्ण कर्मचारी	गाउँपालिका
४	मध्यकालिन खर्च संरचनाको अभिमुखिकरण,तयारी तथा अध्यावधिक	योजना शाखा प्रमुख	आर्थिक प्रशासन शाखा प्रमुख	०	०	१००	१००	जनप्रतिनिधि र सम्पुर्ण कर्मचारी	परामर्शदाता

५	उ.स. गठन, योजना कार्यान्वयन, अनुगमन र पारदर्शिता कायम राख्ने विधि एवं प्रक्रियाबारेमा अभिमुखिकरण	योजना शाखा प्रमुख	प्राविधिक तथा आर्थिक प्रशासन शाखा	२५०	२५०	२५०	७५०	जनप्रतिनिधि र सम्पूर्ण कर्मचारी	गाउँपालिका
६	क्षमता विकास योजनाको समिक्षा तथा अध्यावधिक	योजना शाखा प्रमुख	आर्थिक प्रशासन शाखा प्रमुख	०	०	५००	५००	जनप्रतिनिधि र सम्पूर्ण कर्मचारी	गाउँपालिका
७	राजस्व सुधार कार्ययोजना तर्जुमा तथा समिक्षा	राजस्व शाखा प्रमुख	आर्थिक प्रशासन शाखा प्रमुख	५००	०	०	५००	जनप्रतिनिधि र सम्पूर्ण कर्मचारी	परामर्शदाता
८	गौरवका योजनाहरूको पहिचान गरी प्राथमिकताका आधारमा बिस्तृत योजना प्रतिवेदन (DPR) तयार गर्दै जाने र सो को कार्यान्वयन गर्दै जाने	प्राविधिक शाखा प्रमुख	योजना शाखा	२०००	३०००	३५००	८५००	जनप्रतिनिधि र सम्पूर्ण कर्मचारी	परामर्शदाता
९	बेरोजगार, श्रमिक आदिको तथ्याक संकलनका साथै रोजगार सूचना केन्द्रको संचालन	रोजगार सेवा केन्द्र	प्रशासन शाखा	०	१०००	१०००	२०००		
				२७५०	४५५०	७३५०	१४६५०		
४	वित्तिय एवम् आर्थिक व्यवस्थापन								
१	पालिकाको राजस्व बृद्धिका लागि विद्यमान स्रोतहरूको पूर्ण उपयोग र नयाँ स्रोतहरूको पहिचान सम्बन्धी सिकाईका लागि अन्य पालिकाको अध्ययन भ्रमण	राजस्व शाखा प्रमुख	योजना शाखा	०	२५०	३००			
२	राजस्व परामर्श समितिलाई राजस्व सुधार कार्य योजनाको बारेमा अभिमुखिकरण	राजस्व शाखा प्रमुख	योजना शाखा	१००	१००	१००			
३	राजस्व सुधार कार्ययोजनाको कार्यान्वयन र सोको डिजिटलाईजेसन	राजस्व शाखा प्रमुख	आई टि अधिकृत	०	५००	०	५००	जनप्रतिनिधि, राजस्व शाखाका कर्मचारीहरु	परामर्शदाता

४	पालिकाको ह भोगमा रहेका जग्गाहरूको पहिचान, नापजाँच र अध्यावधिक तथा अभिलेखिकरण र पालिकाको स्वामित्वमा रहेका अभिलेख नभएका अचल सम्पत्तिहरू(भवन,मेशिनरी तथा सवारी साधनहरू)को मुल्याङ्कन तथा अध्यावधिक	जिन्सि शाखा प्रमुख	प्रशासन शाखा	०	२५०	०	२५०	जनप्रतिनिधि, प्रशासन शाखा र राजश्व शाखाका कर्मचारीहरू	गाउँपालिका
५	पालिका भित्र रहेका सार्वजनिक महत्वका क्षेत्रहरूको संरक्षण र उपयोगका लागि विस्तृत अध्ययन तथा कार्य योजना तयारी र कार्यान्वयन	राजश्व शाखा प्रमुख	जिन्सि शाखा	०	०	५००	५००	जनप्रतिनिधि, जिन्सि शाखा प्रशासन शाखा र राजश्व शाखाका कर्मचारीहरू	परामर्शदाता
६	जिन्सि सामानहरूको अध्यावधिक गर्ने र पेशिक,वेरुजु फछौट कार्यदल गठन	जिन्सि शाखा प्रमुख	आर्थिक प्रशासन शाखा प्रमुख	५०	५०	५०	१५०	आर्थिक प्रशासन शाखा र जिन्सि शाखा	गाउँपालिका
७	पर्यटन क्षेत्र विकास संभाव्यता पहिचान र सोको विकासका लागी कार्यदल गठन गर्ने र योजना बनाउने	योजना शाखा प्रमुख	प्रशासन शाखा	१०००	०	०	१०००	जनप्रतिनिधि र कर्मचारीहरू	परामर्शदाता
८	वडाहरूलाई पालिकाकाको स्रोत अभिवृद्धि गर्न अनुशिक्षण	राजश्व शाखा प्रमुख	प्रशासन शाखा	५०	५०	५०	१५०	वडाका जनप्रतिनिधि र वडा सचिवलाई	गाउँपालिका
९	पालिका क्षेत्रभित्र संचालनमा आएका व्यवसायहरूको दर्ता तथा नविकरणका लागि वडास्तरमा अभिमुखिकरण	राजश्व शाखा प्रमुख	प्रशासन शाखा	१००	१००	१००	३००	वडाका जनप्रतिनिधि र वडा सचिवलाई	गाउँपालिका
१०	करदाताको विवरण अद्यावधिक सहित कर तथा राजश्वका अभिलेखहरू व्यवस्थापन	राजश्व शाखा प्रमुख	आई टि अधिकृत	५०	१००	१००	२५०	जनप्रतिनिधि र कर्मचारीहरू	गाउँपालिका

११	राजश्व संकलनमा कम्प्युटर सफ्टवेयर संचालन विषयमा पालिकाका कर्मचारी एवं वडा समितिलाई प्रशिक्षण	राजश्व शाखा प्रमुख	आई टि अधिकृत	१००	१००	१००	३००	राजश्व शाखाका कर्मचारिहरु आईटि अधिकृत र वडाका जनप्रतिनिधहरु र सचिवहरु	गाउँपालिका
१२	निजी व्यवसायी र टोल वस्ती संगठनका प्रतिनिधिहरुलाई पालिकाबाट लगाइने कर, शुल्क, दस्तुर जरिवाना र सेवा शुल्कको विषयमा अभिमुखिकरण	राजश्व शाखा प्रमुख	योजना शाखा	१००	१००	१००	३००	निजी व्यवसायी र टोल वस्ती संगठनका प्रतिनिधि	गाउँपालिका
१३	बजेटिङ्ग र खर्च व्यवस्थापन र श्रेष्ठा प्रणाली सम्बन्धि तालिम	आर्थिक प्रशासन शाखा प्रमुख	योजना शाखा	१००	२००	३००	६००	सम्पुर्ण कर्मचारीहरु	परामर्शदाता
१४	मासिक आय व्यय विवरण तथा वित्तीय प्रगती प्रतिवेदन तयारी विधि	आर्थिक प्रशासन शाखा प्रमुख	योजना शाखा	१००	१००	१००	३००	सम्पुर्ण कर्मचारीहरु	गाउँपालिका
१५	कर्मचारी तथा पदाधिकारीहरुलाई LISA & FRA अभिमुखिकरण	आर्थिक प्रशासन शाखा प्रमुख	सुचना प्रविधि शाखा	१००	१००	१००	३००		
				१८५०	२०००	१९००	४९००		
५	न्यायिक कार्यसम्पादन								
१	ईजलास व्यवस्था	कानुन शाखा प्रमुख	प्रशासन शाखा	०	५००	०	५००	जनप्रतिनिधि र कर्मचारीहरु	गाउँपालिका
२	वडा मेलमिलापकेन्द्र र वडा अध्यक्षलाई न्यायिक कार्य सम्पादन बारेमा अभिमुखिकरण तथा वडा कार्यालयमा मेलमिला केन्द्र स्थापना	कानुन शाखा प्रमुख	प्रशासन शाखा	२५०	२५०	२५०	७५०	जनप्रतिनिधि ,मेलमिलापकर्ता र कर्मचारीहरु	गाउँपालिका
३	न्यायिक समितिले अर्धवार्षिक तथा वार्षिक प्रतिवेदन तयार गरि छलफलका लागि प्रमुख मार्फत सभामा नियमित रुपमा पेश गर्ने	कानुन शाखा प्रमुख	प्रशासन शाखा	१५०	१५०	१५०	४५०	जनप्रतिनिधि र कर्मचारीहरु	गाउँपालिका

				४००	९००	४००	१७००		
६	सेवा प्रवाह								
१	कार्यविवरण बनाई प्र.प्र.अले गाउँपालिका अध्यक्षसँग र अन्य शाखाहरूले प्र.प्र.अ. संग कार्यसम्पादन सम्झौता गर्ने	प्र.प्र.अ.	प्रशासन शाखा	१००	१५०	२००	४५०	जनप्रतिनिधि र कर्मचारीहरु	गाउँपालिका
२	लेखापरिक्षणको तयारी तथा प्रतिवेदन कार्यान्वयनका लागि समन्वय र भूमिकाका बारेमा अभिमुखिकरण	लेखा शाखा प्रमुख	प्रशासन शाखा	१००	१५०	२००	४५०	जनप्रतिनिधि र कर्मचारीहरु	गाउँपालिका
३	सार्वजनिक खरिदका बारेमा सम्पूर्ण कर्मचारीहरूलाई अभिमुखिकरण	लेखा शाखा प्रमुख	प्रशासन शाखा	१००	१५०	२००	४५०	जनप्रतिनिधि र कर्मचारीहरु	गाउँपालिका
४	सार्वजनिक जवाफदेहिताका औजारहरूको प्रयोगको आधार र विश्लेषण क्षमता विकास प्रशिक्षण	प्रशासन शाखा प्रमुख	योजना शाखा	५०	१५०	२००	४००	जनप्रतिनिधि र कर्मचारीहरु	गाउँपालिका
५	सेवा प्रवाहको गुणस्तरका बारेमा समिक्षा गर्न कार्यपालिका,शाखा प्रमुख तथा वडा सचिवहरूको चौमासिक समिक्षा बैठक संचालन गर्ने	प्रशासन शाखा प्रमुख	योजना शाखा	५०	१००	१००	२५०	सम्पूर्ण कर्मचारीहरु	गाउँपालिका
६	सिफारिस लगायतका पालिकाका सेवाप्रवाहको डिजिटिईजेसनको अभिमुखिकरण र कार्यान्वयन	आई टी अधिकृत	प्राविधिक शाखा	५०	५००	५००	१०५०	जनप्रतिनिधि र कर्मचारीहरु	परामर्शदाता
				४५०	१२००	१४००	३०५०		
७	भौतिक पूर्वाधार								
१	सुरक्षित भवन निर्माणका लागि मिस्त्रीहरूलाई सीप विकास तालिम	प्राविधि शाखा	विपद व्यवस्थापन शाखा	२००	२००	२००	६००	छनोट गरिएका मिस्त्रीहरु	गाउँपालिका
२	परियोजनाको सम्भाव्यता अध्ययनको तयारी सम्बन्धि तालिम	प्राविधि शाखा	योजना शाखा	१५०	१५०	१५०	४५०	प्राविधिक र योजना शाखाका कर्मचारी	परामर्शदाता

३	भवन निर्माण सम्बन्धि नियम, विनियम, कार्यविधि तथा मापदण्ड तयारी र सो सम्बन्धि विषयमा अभिमुखीकरण	प्राविधि शाखा	योजना शाखा	५००	५००	५००	१५००	जनप्रतिनिधि र कर्मचारीहरु	परामर्शदाता
				८५०	८५०	८५०	२५५०		
८	सामाजिक समावेशीकरण								
१	सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रमको अभिमुखीकरण	महिला/ समाजिक विकास शाखा प्रमुख	कानून शाखा	१००	१००	१००	३००	जनप्रतिनिधि र कर्मचारीहरु	गाउँपालिका
२	लैङ्गिक सामाजिक समावेशीकरण उत्तरदायी बजेट तर्जुमा तथा प्रशिक्षण कार्यविधि तयार गरी कार्यान्वयन गर्ने	महिला/ समाजिक विकास शाखा प्रमुख	कानून शाखा	१००	०	०	१००	जनप्रतिनिधि र कर्मचारीहरु	परामर्शदाता
३	घरेलु हिंसा अन्त्यका लागि बहस, पैरवी नीति तथा ऐनको तर्जुमा	महिला/ समाजिक विकास शाखा प्रमुख	कानून शाखा	३००	४००	५००			
				५००	५००	६००	४००		
९	वातावरण संरक्षण तथा विपद् व्यवस्थापन								
१	वातावरण संरक्षण तथा फोहरमैला व्यवस्थापन सम्बन्धी गोष्ठी	वातावरण शाखा	विपद् व्यवस्थापन शाखा	१००	१००	१००		जनप्रतिनिधि र कर्मचारीहरु	गाउँपालिका
२	फोहरमैला व्यवस्थापन कार्यविधि तयार गर्ने र सोहि अनुरूप वजार सफा र सुन्दर अभियान कार्यान्वयनमा ल्याउने	वातावरण शाखा	विपद् व्यवस्थापन शाखा	२००	२००	२००	६००	जनप्रतिनिधि र कर्मचारीहरु	गाउँपालिका
३	विपद् व्यवस्थापन तथा वातावरण सुधार सम्बन्धि नीति तथा कार्यविधि र गुरु योजना तर्जुमा	वातावरण शाखा	विपद् व्यवस्थापन शाखा	५०	५००	०	५५०	जनप्रतिनिधि र कर्मचारीहरु	परामर्शदाता
४	जोखिम न्यूनीकरण तथा विपद् व्यवस्थापन नीति तर्जुमा र जोखिम न्यूनीकरण तालिम	वातावरण शाखा	विपद् व्यवस्थापन शाखा	०	०	३००	३००	जनप्रतिनिधि र कर्मचारीहरु	परामर्शदाता

				३५०	८००	६००	१४५०		
१०	सहकार्य र समन्वय								
१	सार्वजनिक निजी साझेदारी कार्यक्रम संचालन कार्यविधि तयारी	योजना शाखा प्रमुख	सामाजिक विकास शाखा	१५०	०	०	१५०	जनप्रतिनिधि र कर्मचारीहरु	गाउँपालिका
२	लैङ्गिक तथा समाजिक समावेशिकरण तालिम	महिला तथा बालबालिका शाखा	सामाजिक विकास शाखा	१५०	१५०	१५०	४५०	समुदाय	गाउँपालिका
३	विभिन्न समितिहरुवीच अन्तर समिति समन्वय बैठक	प्र.प्र.अ.	प्रशासन शाखा	५०	१००	१५०	३००	जनप्रतिनिधि र कर्मचारीहरु	गाउँपालिका
४	संघ प्रदेश र स्थानीय तह तथा अन्य स्थानीय तहसँग कार्यगत सम्बन्ध स्थापना गरी विकास निर्माण तथा सेवा प्रवाहमा दोहोरो नपर्ने गरि तादम्यता	प्र.प्र.अ.	प्रशासन शाखा	१००	१५०	२००			
				४५०	४००	५००	९००		
	जम्मा			९२००	१४३००	१८८००	३९५००		

उपरोक्त कार्ययोजना कार्यान्वयन गर्दा अनुमानित प्रस्तवित बजेट रु. ३,९५,००,००० रुपैयाँ लाग्ने देखिन्छ । कार्यक्रम संचालनका लागि गाउँपालिकाको आन्तरिक स्रोतले मात्र पुग्न जाने देखिदैन । तसर्थ, नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार लगायत विकास साभेदारहरुको स्रोत, साधन र जनशक्ति समेत प्रयोग गरी प्रथम प्राथमिकता रहेका क्रियाकलापहरुलाई २०८० प्रथम चौमासिक देखि नै कार्यान्वयनमा ल्याउन पालिकाले विशेष प्रयास र पहल गर्नु पर्ने छ ।

भाग ५ : निचोड, अनुगमन तथा मुल्यांकन व्यवस्था

५.१. निचोड

गाउँपालिकाको हालसम्म क्षमता विकास योजना बनिनसकेको यसको संस्थागत स्मरण पुरानो छैन । तसर्थ, यो प्रस्तावित क्षमता विकास योजनाले समग्र पालिकाको विकासका लागि पहिलो योजना भएको छ । गाउँपालिकाको पञ्चवर्षिय योजना, यातायात गुरुयोजना, राजस्व सुदृढीकरण कार्ययोजना, फोहोरमैला व्यवस्थापन नीति, बस्ती विकास नीति, पञ्जिकरण व्यवस्थापन, आप्रवासन नीति लगायतका थुप्रै नीति तथा कार्यक्रमहरु तयार गर्नुपर्ने भएकोले यो क्षमता विकास योजना तत्काल तर्जुमा गर्नु परेको हो ।

५.२. अनुगमन

योजना निरन्तर रूपमा संचालन भईरहेको सन्दर्भमा अनुगमन, मुल्यांकन तथा सिकाईको व्यवस्थापन भए नभएको र कुनै नयाँ काम आई पर्दा सो सम्पादनको क्षमता वृद्धिका लागि गाउँपालिका अध्यक्ष ज्यूको संयोजकत्वमा उपाध्यक्ष र प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत भएको निर्देशक समिति बनाई सो समितिको निर्णय अनुसार कार्य संचालन गर्नु उपयुक्त देखिन्छ । क्षमता विकास योजनाको क्रियाकलापगत कार्ययोजना ३६ महिनाको प्रस्ताव गरिएको छ । बजेटमा समावेश भएपछि ती क्रियाकलापहरुको प्रत्येक चौमासिक अवधिमा अनुगमन तथा मुल्यांकन गर्ने गर्नु पर्दछ । यसका लागि गाउँपालिकाको कार्यपालिकाका प्रवक्ता (पालिकाद्वारा तोकिएको कुनै वडाध्यक्ष) को संयोजकत्वमा प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, योजना, कर्मचारी प्रशासन शाखाका प्रमुखहरु र लेखा शाखा प्रमुखहरु रहेको स्थायी प्रकृतिको संरचना निर्माण गर्नु पर्दछ । यो संरचनालाई क्षमता विकास कार्यान्वयन कार्यतालिकाको अनुगमन मुल्यांकन गर्ने मात्र नभई संघीय मामिला तथा स्थानीय विकास मन्त्रालयद्वारा जारी गरिएको स्थानीय तह संस्थागत क्षमता स्वमुल्यांकन कार्यविधि, २०७७ ले माग गरेका आवधिक विवरणहरु तयार गर्ने, संकलन गर्ने, वेभसाइडमा अपलोड गर्ने तथा पालिकाको क्षमताको स्वमुल्यांकन गरी अधिकतम अंक हासिल गर्ने समेत जिम्मेवारी सुम्पन सकिन्छ । गाउँपालिकाको क्षमता विकास योजनाको कार्यान्वयनसँगै यसको अनुगमन तथा मुल्यांकन गर्ने पक्ष पनि महत्वपूर्ण रहेको छ । यो परिच्छेदमा यस योजनाको कार्यान्वयन अनुगमन तथा मुल्यांकन व्यवस्था बारे उल्लेख गरिएको छ ।

अनुगमन तथा मुल्यांकनको उद्देश्य देहायबमोजिम रहेको छ :

- क्षमता विकास योजनाको कार्यान्वयनका सवल र कमजोर पक्षको आवधि लेखाजोखा गरी कार्यान्वयन पक्षलाई प्रभावकारी बनाउने ।
- पालिकाको समग्र सेवाप्रवाहलाई सवल बनाउन आवश्यक सहयोग पुर्याउने ।
- गाउँ सभाद्वारा पास गरिएको वार्षिक विकास कार्यक्रमलाई संचालन गर्न आवश्यक पृष्ठपोषण गर्ने ।

५.३ अनुगमन तथा मुल्यांकन संयन्त्र

क्षमता विकास योजनाको कार्यान्वयनको अनुगमन तथा मुल्यांकन गर्नु पर्दछ । यसका लागि गाउँपालिका अन्तर्गतको अनुगमन तथा मुल्यांकन गर्ने संयन्त्र देहायबमोजिम हुनेछ :

क्र.सं.	संयन्त्र	काम, कर्तव्य
१.	गाउँ कार्यपालिका	<ul style="list-style-type: none"> ● क्षमता विकास योजना लागु गर्ने ● वार्षिक विकास कार्यक्रमको चौमासिक प्रगति प्रतिवेदन तयार गर्दा क्षमता विकास योजना समेतको अनुगमन र मुल्यांकन गर्ने ।
२.	प्रशासन तथा योजना शाखा	<ul style="list-style-type: none"> ● प्रत्येक चौमासिक अवधि समाप्त भएको १५ दिन भित्र क्षमता विकास योजनाले अंगिकार गरेको क्रियाकलापहरुको कार्यान्वयन स्थिति (सुरु भएको, आधा सकिएको, सम्पन्न भएको र सुरु नै नभएको) उल्लेख गरी प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत समक्ष पेश गर्ने र निज मार्फत कार्यपालिका बैठकमा प्रस्तुत गर्ने ● कार्यपालिकाले उक्त प्रतिवेदन उपर आवश्यक निर्णय गरी कार्यान्वयनमा लैजाने
३.	राजस्व परामर्श समिति / योजना तर्जुमा समिति	<ul style="list-style-type: none"> ● क्षमता विकास योजना अनुरूप विभिन्न शाखाहरुबाट सम्पादन गरिने कामको आवधि मुल्यांकन गर्ने र खास गरी राजस्वका स्रोत, दायरा र दर समेतको विश्लेषण गर्ने ● राजस्वका दर, क्षेत्र लगायतका आधारमा राजस्व आयको विश्लेषण गरी क्षमता विकास योजनाका क्रियाकलापहरु परिमार्जन तथा संशोधन गर्ने

दृष्टव्य : क्षमता विकासको लागि राजस्व वृद्धि पनि दर्बिलो सुचक भएकोले क्षमता विकास योजनासँगै राजस्व सुधार कार्ययोजना पनि तयार गर्नु राम्रो हुनेछ । क्षमता विकास योजनाको कार्यान्वयनको मुल्यांकन तथा अनुगमन कार्यलाई व्यवस्थित बनाउन अनुगमन तथा मुल्यांकन योजना आवश्यक पर्दछ । त्यसैले, देहाय बमोजिमको अनुगमन तथा मुल्यांकन योजना तयार गरिएको छ :

के गर्ने (कार्य विवरण)	कहिले गर्ने (समय)	कसले गर्ने (जिम्मेवार शाखा/ समिति /व्यक्ति)	कसरी गर्ने (प्रकृया)
ज्ञान, सीप र अवधारणामा सकारात्मक परिवर्तन मापन गर्न सूचना संकलन गर्ने	निरन्तर	योजना शाखा र प्रशासन शाखा	सरोकारवाला, पालिकाको आर्थिक प्रशासन शाखा र वडा कार्यालयहरूसँग समन्वय गरेर
सेवा प्रवाह सम्बन्धी समस्या सम्बन्धी गुनासो व्यवस्थापन	निरन्तर	योजना शाखा, प्रशासन शाखा, प्राविधिक शाखा	सम्बन्धित पक्षसँग छलफल र समन्वय गरेर
क्षमता विकास योजनाको कार्यान्वयन सम्बन्धि प्रगति प्रतिवेदन तयार गर्ने	चौमासिक र वार्षिक	योजना शाखा र प्रशासन शाखा	<ul style="list-style-type: none"> विनियोजन, प्रशासन, राजस्व शाखाको प्रतिवेदन उपर कार्यपालिकाको बैठकमा छलफल गरेर क्षमता विकास योजनाको कार्यान्वयन हुन बाँकी क्रियाकलापहरुको सान्दर्भिकता अध्ययन गरी आवश्यक क्रियाकलापहरु पुरा गर्न आगामी आर्थिक वर्षको वार्षिक विकास कार्यक्रममा राख्ने निर्णय गरेर

भाग ६ : दुहुँ गाउँपालिकाको सवल र कमजोर पक्षको विश्लेषण

पालिकाको यो क्षमता विकास कार्ययोजना सफल र उदाहरणीय बन्न सकोस् भन्ने अभिप्रायले पालिकाका निर्वाचित पदाधिकारी, कर्मचारी तथा अन्य सरोकारवालाहरूसंग छलफल गरी जुटन सक्ने श्रोतको अनुमान तथ्यपरक रूपमा प्रस्तुत गरिएकोले यसको अपनत्व वृद्धि हुन गई सफलताको विश्वास लिन सकिने अपेक्षा राखिएको छ । साथै स्थलगत भ्रमण र अन्तरक्रियाको क्रममा अबलोकन, सोधनी, छलफल, प्रश्नावली, प्रतिक्रियाको आधारमा निम्न अनुसार SWOT विश्लेषण गरिएको छ

दोगडाकेदार गाउँपालिकाको सवल र कमजोर पक्षको विश्लेषण (SWOT Analysis)

(क) सवल पक्ष (Strength)

- १.संघबाट तयार भएका निर्देशिकाहरु दुहुँ गाउँपालिकाले आफुले कार्यान्वयनमा ल्याउनुलाई सवल पक्षलाई मान्न सकिन्छ,
- २.महिला विरुद्ध हुने हिंसामा कमी आएको ।
- ३.लैङ्गिक उत्तरदायी बजेटको परीक्षणको ब्यवस्था भएको ।
- ४.विभिन्न समितिको गठन गरी नियमित रूपमा बैठक बस्नु पर्ने ब्यवस्था भएको ।
- ५.आय-व्ययको विवरण कानुनी ब्यवस्था बमोजिम सार्वजनिक भएको ।
- ६.सेवा प्रवाहको कार्यदक्षता र प्रभावकारिता बारे अध्ययन गर्ने व्यवस्था हुनु ।
- ७.सामाजिक सुरक्षा भत्ताको बितरण बैकिङ्ग प्रणाली मार्फत हुनु ।
९. तुलनात्मक लाभ भएको कृषि योग्य जमिनको प्रचुरता,
- ११.वन, जंगल लगायत प्राकृतिक स्रोतको

१२. राजस्व सुधार कार्ययोजनामा सम्पत्ति कर संकलन र व्यवस्थापनसम्बन्धी अध्ययन संकलन गरी मन्त्रालयबाट अन्तिम प्रतिवेदन तयार भई पालिकामा आउने

१३. गाउँपालिकाको आफ्नै प्रशासकीय भवन भएको

(ख) कमजोर पक्ष (Weakness)

१. कुनै पनि विषयको छात्रवृत्तिमा यस पालिकाबाट नेपालका कुनै पनि विश्वविद्यालयमा पढ्न नपठाउनु ।

२. लागत न्युनिकरण गरी प्रभावकारी सेवा प्रवाह हुन नसकेको ।

३. गाउँपालिकामा हालसम्म उचित स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्ने संस्था नहुनु

४. आवधिक प्रतिवेदन र वित्तीय विवरणको प्रेषण हुन नसकेको

५. अधिकांश कर्मचारीहरूमा सूचना प्रविधि सम्बन्धी ज्ञान, सीप र अभ्यासमा कमी हुनु ।

६. स्थानीय उत्पादनको प्रबर्द्धन र बजारीकरणको ब्यवस्था नहुनु ।

७. पालिका भित्र गरिनु पर्ने धेरै खोलानालाहरूको IEE नगरेको

८. दरबन्दी अनुसारको जनशक्ति पूर्ति नहुनु तथा दरबन्दी बाहिर जनशक्ति पूर्ति गरिनु,

९. आन्तरिक स्रोतको परिचालन हुन नसक्नु,

१०. आवधिक योजना तर्जुमा हुन नसकेकोले वार्षिक योजनाकोलागि आधार नहुनु ।

११. मध्यमकालीन खर्च संरचना तयार नहुनु, प्रचुरता

१२. विभिन्न समितीको बैठक बस्ने सम्बन्धी कार्यविधि नभएको ।

१३. राजस्व सुधार कार्ययोजना सम्बन्धी दिग्दर्शन, २०७६ अनुरूपको राजस्व सुधार कार्ययोजना तयार नभएको

१४.स्थानीय तहको व्यवसाय कर सम्बन्धी कार्यविधि, २०७६ अनुरूपका कार्यक्रमहरु संचालन नभएको

१५.गाउँपालिकाको संस्थागत प्रबन्ध, सेवा प्रवाह र वार्षिक विकास कार्यक्रम कार्यान्वयनको अनुगमन सम्बन्धी सफ्टवेयर तयार नभएको

१६.जिल्ला समन्वय समितिले गर्नुपर्ने अनुगमन तथा मुल्यांकनका प्रतिवेदनहरु पालिकाले प्राप्त गरी सो उपर आफ्नो प्रतिक्रिया नदिएको

१७.राष्ट्रिय सामाजिक समावेशीकरण नीति, २०७७ लाई आन्तरिकीकरण नगरेको

(ग) अवसर(Opportunity)

१.जनप्रतिनिधिहरुमा नविन रक्तसंचार हुनु ।

२.राजस्वको दायरा फराकिलो हुदै जानु ।

३.अन्तरसरकारी समन्वय र सहजीकरणको व्यवस्था भएको ।

४.अधिकांश भुक्तानीहरु इ-पेमेन्ट माफर्त हुदै जानु ।

५.वडा-वडामा घुम्ती सेवा संचालन गरिने

६.उपभोक्ता समितिको गठन र सम्झौताको लागि शिविर खडा गर्न सकिने ।

७.यातायात गुरु योजना तर्जुमा गर्ने व्यवस्था भएको ।

८.दुहुँ गाउँपालिकामा रहेका हाइड्रोपावरहरु र अन्य रमणियस्थललाई पर्यटकीय गन्तव्य स्थान बनाउन सकिने,

९.कृषिमा व्यवसायीकरण गरी 'एक वडा, एक उत्पादन' को अवधारणा लागु गरी जनताको आयस्तर बढाउन सकिने,

१०. पर्यटन क्षेत्रमा हस्पिटालिटी र गाइडको तालिमको व्यवस्था आदिको सम्भावना रहेको छ

११. उच्च शिक्षा प्रदान गर्ने संस्थाको स्थापनाका लागि पहल गर्नुपर्ने ।

(घ) चुनौती(Threats)

१. प्रत्येक तीन वर्षमा कम्तीमा १ हप्ताको तालिम लिनुपर्ने भएतापनि क्षमता विकास प्रशिक्षणमा सहभागी हुन नपाएका

२. जनशक्तीको क्षमता विकासमा चालु खर्चको १.५ % भन्दा पनि कम खर्च भएको ।

३. शाखा प्रमुखसंग कार्यसम्पादन सम्झौता नभएको ।

४. गैरसरकारी संस्थासंगको नगद लागत साभेदारी कार्यक्रममा ५ % सम्म पुग्न नसक्नु ।

५. पर्यटकीय गन्तव्यको तुलनात्मक लाभ लिन पर्याप्त व्यवस्था हुन नसक्नु,

६. सार्वजनिक खरिदसम्बन्धी ऐन नियमको जानकारी हुन नसक्नु ।

७. वातावरण मैत्री पुर्वाधारको निर्माण हुन नसक्नु ।

८. परम्परागत आधारमा खेती गर्ने हुँदा कृषिमा आधुनिकीकरण भई नसक्नु,

९. राजस्व संकलन कार्य अनुमानको २५ % भन्दा कम हुनु ।

१०. हरेक वर्ष बेरुजुको रकम बढ्दै जानु ।

११. दिगो विकासका अन्तराष्ट्रिय लक्ष्यलाई स्थानीयकरण गर्न कठिनाई हुनु ।

१२. गैर-सरकारी संस्थाका कार्यक्रमलाई पालिकाको कार्यक्रममा समन्वय गर्न नसक्नु ।

सन्दर्भ सामग्री

- दुहुँ गाउँपालिकाको नीति तथा कार्यक्रम र बजेट २०७८।७९
- दुहुँ गाउँपालिकाको नीति तथा कार्यक्रम र बजेट २०७९।८०
- दुहुँ गाउँपालिकाको आर्थिक वर्ष २०७८।७९ को बजेट तथा कार्यक्रमको वार्षिक प्रगति समिक्षा
- दुहुँ गाउँपालिका कार्यालयको आ.व. २०७८।७९ को आयव्ययको विवरण
- अन्तर-सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४,
- आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व ऐन, २०७६,
- संघीय मामिला तथा स्थानीय विकास मन्त्रालय, काठमाडौं ।
- नेपालको संविधान २०७२
- पन्ध्रौ योजना, राष्ट्रिय योजना आयोग,
- २०७९ बजेट वक्तव्य, आ.व. २०७९-८०
- राष्ट्रिय जनगणना, २०७८, केन्द्रीय तथ्यांक विभाग,
- काठमाडौं राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोग ऐन, २०७४,
- वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन, स्थानीय तह संस्थागत क्षमता स्वमुल्यांकन कार्यविधि, २०७७,
- स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४,
- स्थलगत भ्रमण अन्तर क्रियात्मक कार्यक्रमको टिपोट , २०८० जेठ

अनुसूचि १ सस्थागत क्षमता स्वमुल्याङ्कनबाट गाउँपालिकाले प्राप्त गरेको प्राप्ताङ्क

क्र.स.	विषय	पुणाङ्क	प्राप्ताङ्क	कैफियत
१	शासकीय प्रवन्ध	९.	८.	
१	सभाको सञ्चालन प्रक्रिया (स्थानीय ससरकार सञ्चालन ऐनको दफा १९)	१.	१.	
२	कार्यपालिकाको निर्णय प्रक्रिया (स्थाससंऐ दफा १७)	१.	१.	
३	सभा। कार्यपालिकाले बनाएका स्थानीय कानून (ऐन, नियम, निर्देशिका, कार्याविधि र मापदण्ड) तथा निर्णयहरुको सार्वजनिकीकरण (स्थाससंऐ दफा १०को ३, नेपालको संविधानको धारा २७, सूचनाको हक)	१.	१.	

४	सभा र कार्यपालिकाका समिति/उप-समिति सञ्चालन सम्बन्धी कार्यविधि (स्थाससंए दफा १४, ४६, ६५, ६६, ६७)	१.	१.	
५	कार्यपालिकाको बैठक सञ्चालन (बैठक बोलाउने, मिति स्थान तोक्ने, कार्यसूची उपलब्ध गराउने, गणपूरक संख्या, निर्णय पुस्तिकामा हस्ताक्षर, निर्णयमा असहमति आदि) (स्थाससंए दफा १७)	१.	१.	
६	आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली (स्थाससंए दफा ७८)	१.	०.५	
७	स्थानीय तहका पदाधिकारी हरूको सम्पत्ती विवरण (स्थाससंए दफा ११०)	१.	१.	
८	मूल्याङ्कन अवधिमा बसेको कार्यपालिकाको बैठक संख्या (स्थाससंए दफा १७, बैठककार्य सञ्चालन नियमावली)	१.	०.५	
९	लेखा प्रणालीमा SUTRA को प्रयोग (स्थाससंए दफा ७२)	१.	१.	
२	संगठन तथा प्रशासन	८.	६.	
१	गाउँ/नगरपालिकाको क्षमता विकास । (स्थाससंए को दफा १०२)	१.	०.	
२	प्रतिवेदन तथा विवरण प्रेषण। (स्थाससंए दफा ७६ (५) र अन्तर-सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, दफा ३(३))	१.	१.	
३	विषयगत विभागमहाशाखा शाखा/ उपशाखा/एकाइहरू एवं जनशक्तिको काम, कर्तव्य, अधिकार र जिम्मेवारीको कार्यविवरण । (स्थाससंए दफा ८अनुसार)	१.	०.	
४	स्थायी पदपूर्ती नगर्ने भनिएका पदहरूमा करारबाट मात्र पदपूर्ती। (ऐनको दफा ८को उपदफा ८,९)	१.	१.	
५	कर्मचारीहरूको कार्य सम्पादन सम्झौता । (स्थाससंए दफा १०कोअनुसार)	१.	१.	
६	जनशक्ति क्षमता विकासमा लगानी (स्थाससंए दफा १०कोअनुसार वनेको कार्यविधि)	१.	१.	
७	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतको उपस्थिति दिन (आफ्नो क्षेत्रभित्र काजमा रहेको अवधी समेत) (स्थाससंए दफा ८अनुसार को कार्य सम्पादन प्रभावकारिता)	१.	१.	
८	क्षमता विकास कार्यक्रममा पदाधिकारी र कर्मचारीहरूको सहभागिता। (स्थाससंए को दफा १०कोअनुसार वनेको कार्यविधि) (यस दफामा पदाधिकारी भन्नाले गाउँनगर सभाका सदस्यहरूलाई बुझाउनेछ । गणना गर्दा पदाधिकारी र कर्मचारीहरूको छुट्टाछुट्टै गणना गर्नुपर्नेछ।)	१.	१.	

३	वार्षिक बजेट तथा योजना व्यवस्थापन	११.	८.५	
१	वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रम र आवधिक योजना तर्जुमा। (स्थाससंए को दफा २अनुसार)	१.	०.	
२	बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा र पारित गर्ने कार्यमा संबद्ध समिति र समन्वय (स्थाससंए को दफा ६५, ६६ र ६७)	१.	१.	
३	दीगो विकासका लक्ष्यहरूको स्थानीयकरण (स्थाससंए को दफा २अनुसार)	१.	०.	
४	विषयक्षेत्रगत रूपमा बजेट सिलिङ्ग निर्धारण (स्थाससंए को दफा ६६ को अनुसार)	१.	१.	
५	बजेट प्रस्तुती तथा स्वीकृति (स्थाससंए को दफा ७अनुसार)	१.	१.	
६	गैरसरकारी सङ्घ संस्थाहरूले गाउँ/नगर सभाबाट पारित गरी योजना कार्यान्वयन (स्थाससंएन दफा २५)	१.	१.	
७	कूल वार्षिक बजेटमा आन्तरिक आयको हिस्सा। (असविव्येदफा ८ अनुसार राजस्वको क्षमता)	१.	१.	
८	पाँच लाख भन्दा कम लागतका योजनाले कूल पूँजीगत बजेटको ओगटेको हिस्सा (वजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमाको मार्गदर्शन)	१.	१.	
९	वार्षिक आन्तरिक आय बृद्धि गत वर्षको तुलनामा (असविव्ये दफा ८ अनुसार राजस्वको क्षमता)	१.	१.	
१०	गैसस मार्फत योजना कार्यान्वयन गरेको अवस्थामा गै	१.	१.	
११	समपुरक अनुदानबाट सञ्चालन हुने आयोजनाहरूमा लागत साझेदारीका लागि बिनियोजित बजेट (असविव्येदफा १०)	१.	०.५	
४	वित्तीय एवम् आर्थिक व्यवस्थापन	११.	७.५	
१	आन्तरिक स्रोत (स्थाससंएन दफा ६५)	१.	१.	
२	वित्तिय अनुशासन (असविव्येपरिच्छेद ८, दफा २५ देखि ३२)	१.	०.५	
३	आय व्ययको वर्गीकरण तथा लेखाङ्कनका लागि नेपाल सरकार द्वारा निर्धारित पद्धति र ढाँचाको प्रयोग (असविव्ये, दफा ३२)	१.	१.	
४	आय र व्ययको विवरण सार्वजनिकीकरण (असविव्येदफा ३०)	१.	१.	
५	प्रचलित कानुन अनुसार खरिद गुर्योजना र वार्षिक खरिद योजना तयारी र कार्यान्वयन (सा	१.	०.	
६	वार्षिक बजेट कार्यान्वयनको प्रगति समीक्षा (स्थाससंएन दफा ७को ६)	१.	०.	

७	रकमान्तर (स्थाससंऐन दफा ७९)	१.	१.	
८	प्रशासनिक खर्च (स्थाससंऐन दफा ७अनुसारको आय व्यय अनुमान अनुसार)	१.	१.	
९	पूँजीगत खर्च (स्थाससंऐन दफा ७अनुसारको आय व्यय अनुमान अनुसार)	१.	१.	
१०	राजस्व सङ्कलन (स्थाससंऐन दफा ७१)	१.	०.	
११	५ खर्च गर्ने अख्तियारी (स्थाससंऐन दफा ७३)	१.	१.	
५	सेवा प्रवाह	१६.	९.५	
१	सेवा प्रवाह (स्थाससंऐनदफा११)	१.	०.	
२	वडाले उपलब्ध गराउने सेवा (स्थाससंऐनदफा१२)	१.	१.	
३	सेवा प्रतिको सन्तुष्टी (स्थाससंऐनदफा ११,१को काम)	१.	१.	
४	सेवा प्रवाहमा प्रविधिमा आधारित टोकन, अनलाइन रजिष्ट्रेसन वा कम्प्युटर विलिड प्रविधिको प्रयोग (स्थाससंऐनदफा१को उपदफाको ड १)	१.	१.	
५	सेवा प्रवाहको मापदण्ड (SOP) (स्थाससं ऐन दफा १को उपदफाको ड १)	१.	०.	
६	बैंकिंग प्रणालीबाट भुक्तानी (स्थाससं ऐन दफा१को उपदफाको ड ७)	१.	१.	
७	वडामा सेवा प्रवाहको वैकल्पिक व्यवस्था (स्थाससंऐन१६को उपदफा को ग को ६ र दफा१८ को उपदफा ३)	१.	१.	
८	गुनासो फछ्यौट (स्थाससं ऐन दफा १को उपदफाको ड ७)	१.	०.	
९	सामाजिक सुरक्षा भत्ता बैङ्क खाता मार्फत भुक्तानी (स्थाससंऐन दफा१को उपदफाको त २)	१.	१.	
१०	जन्मेको मितिले ३५ दिनभित्र भएको कूल जन्मदर्ता संख्या (स्थाससंऐन दफा १को उपदफा ४)	१.	१.	
११	सार्वजनिक सुनुवाइ (स्थाससंऐन दफा ७८ को उपदफा ५)	१.	१.	
१२	५ सेवा प्रवाहमा घुम्ती सेवाको प्रयोग (स्थाससंऐन दफा१को उपदफाको ड ७)	१.	०.	
१३	६ शिक्षामा सबै बालबालिको पहुँच (स्थाससंऐन दफा१को उपदफाको ज)	१.	१.	
१४	७ स्वास्थ्य सेवामा नागरिकको पहुँच (स्थाससंऐन दफा१को उपदफाको झ)	१.	०.	
१५	८ कृषि र पशु सेवा (स्थाससंऐन दफा १को उपदफाको ण र द)	१.	०.५	
१६	९ स्थानीय उत्पादनको प्रवर्धन र बजारीकरण (स्थाससंऐन दफा१को	१.	०.	

	उपदफाको ण ७)			
६	न्यायिक कार्य सम्पादन	७.	६.	
१	न्याय सम्पादन (स्थाससंऐन दफा ४६ को उपदफा १, दफा ४९ को उपदफा १२)	१.	१.	
२	मेलमिलाप कर्ताको व्यवस्था (स्थाससंऐन दफा ४९ को उपदफा ३)	१.	१.	
३	न्यायिक समितिको निर्णय प्रकृया (स्थाससंऐन दफा ४९)	१.	१.	
४	न्यायिक समितिको प्रतिवेदन प्रणाली (स्थाससंऐन दफा ५को उपदफा २)	१.	०.	
५	उजूरी फर्छ्यौटा (स्थाससंऐन दफा ४९ को उपदफा ४)	१.	१.	
६	न्यायिक समितिको निर्णय उपर पुनरावेदन (स्थाससंऐन दफा ५१)	१.	१.	
७	मेलमिलाप केन्द्र गठन (स्थाससंऐन दफा ४९ को उपदफा १०)	१.	१.	
७	भौतिक पूर्वाधार	१३.	५.५	
१	सडक यातायात गुरुयोजना अनुसार सडक पूर्वाधार निर्माण	१.	०.५	
२	जोखिम संवेदनशील भूउपयोग योजना (स्थाससंऐन, २०७को दफा २७)	१.	०.५	
३	भौतिक पूर्वाधार विकासमा सार्वजनिक- निजी साझेदारी नीति (स्थाससंऐन, २०७को दफा २४)	१.	०.५	
४	बालमैत्री तथा अपाङ्गमैत्री पूर्वाधार (स्थाससंऐन, २०७४ को दफा २४ को उपदफा २)	१.	०.	
५	निर्मित पूर्वाधारको उपयोग र दिगो व्यवस्थापन (स्थाससंऐन, २०७को दफा २को उपदफा ३)	१.	१.	
६	आयोजनाको वातावरणीय अध्ययन- संक्षिप्त, प्रारम्भिक वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन (IEE) र वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन (EIA) (स्थाससंऐन, २०७को दफा २को उपदफा २)	१.	०.५	
७	राष्ट्रिय भवनसंहिता र मापदण्ड (स्थाससंऐन, २०७४ को दफा ४३ को उपदफा १)	१.	०.	
८	सडकको विस्तार (स्थाससंऐन, २०७४ को दफा ११ को उपदफा ट १,५)	१.	०.५	
९	सडकको स्तर उन्नति (स्थाससंऐन, २०७को दफा १को उपदफाको ट १,५)	१.	०.५	
१०	खानेपानी सेवा विस्तार (स्थाससंऐन, २०७४ को दफा ११ को उपदफा २ को ध १, सोही दफाको उपदफा ४ को ग २, दफा १२ को उपदफा २ को ग १०)	१.	१.	

११	वार्षिक योजनाको कार्यान्वयन स्थिति (स्थाससंऐन २०७४ को दफा ७१ को उपदफा २ विवरणमा चालु आ.व. को प्रगतिको अनुमान समेत पेश गर्नु पर्ने)	१.	०.५	
१२	फोहोर मैला व्यवस्थापन (स्थाससंऐन, २०७को दफा १को उपदफाको ग ११)	१.	०.	
१३	औद्योगिक पूर्वाधार (स्थाससंऐन, २०७को दफा ११)	१.	०.	
८	सामाजिक समावेशीकरण	१०.	३.७५	
१	सामाजिक विभेदको न्यूनीकरण (संविधानको धारा १८, समानताको हक)	१.	०.७५	
२	समानुपातिक सहभागिता (स्थाससंऐन, २०७को दफा १११)	१.	०.५	
३	सामाजिक सुरक्षा तथा संरक्षण (स्थाससंऐन, २०७को दफा १उपदफात)	१.	०.५	
४	घरेलु हिंसा अन्त्यका लागि बहस, पैरवी तथा चेतनामूलक अभियान (स्थाससंऐन, २०७को दफा १उपदफाको ग ३०)	१.	०.५	
५	बालश्रम, बाल विवाह, बहुविवाह, दाइजो/दहेज, बोक्सी, छाउपडी जस्ता प्रथासँग सम्बन्धित कार्यहरु (स्थाससंऐन, २०७को दफा १उपदफाको ग ३०)	१.	०.५	
६	लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण उत्तरदायी बजेट परीक्षण (GESI Audit) (स्थाससंऐन, २०७को दफा २उपदफा को छ)	१.	०.	
७	महिला विरुद्ध हुने घरेलु हिंसाको घटनामा कमी (अघिल्लो आ	१.	०.५	
८	बालश्रम, बालविवाह, बहुविवाह, दाइजो/दहेज, बोक्सी, छाउपडी जस्ता प्रथा रोकथामका लागि तर्जुमा गरिएका कार्यक्रममा लगानी (सशर्त अनुदान बाहेक बाँकी वजेटको)	१.	०.५	
९	महिला/दलित/अपाङ्गता भएका व्यक्ति संयोजक/ अध्यक्ष भएको उपभोक्ता समितिहरुको सङ्ख्या (कूल गठीत उपभोक्ता समितिको)	१.	०.	
१०	आर्थिक तथा सामाजिक रूपमा पछि परेका महिला, बालबालिका, दलित, अपाङ्गता भएका व्यक्ति, ज्येष्ठ नागरिक, अल्पसङ्ख्यक, सीमान्तकृत समुदायको सामाजिक र आर्थिक उत्थानमा गरिने लगानी (सशर्त अनुदान बाहेक बाँकी वजेटको)	१.	०.	
९	वातावरण संरक्षण तथा विपद व्यवस्थापन	९.	४.	
१	विपद् व्यवस्थापन (स्थाससंऐन, २०७को दफा १उपदफाको न)	१.	०.५	

२	वातावरणीय प्रदूषण नियन्त्रण (जल, भूमि, ध्वनी, वायु र खाद्य) (स्थाससंऐन, २०७को दफा १उपदफा को ड १, २र २६)	१.	०.५	
३	वातावरणमैत्री पूर्वाधार	१.	०.५	
४	विपद् जोखिम क्षेत्रको पहिचान र नक्साङ्कन (स्थाससंऐन, २०७को दफा १उपदफाको न ४)	१.	०.	
५	वातावरणीय क्षेत्र प्रवर्द्धनमा बजेट विनियोजन	१.	०.	
६	वातावरण संरक्षणमा टोल विकास संस्था, नागरिक तथा निजी क्षेत्र र गै	१.	०.५	
७	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन कोषमा बजेट विनियोजन र खर्च (वार्षिक रूपमा)	१.	१.	
८	टोल विकास संस्था/ स्थानीय तहमा सामुदायिक संस्था गठन तथा सञ्चालन	१.	०.५	
९	एम्बुलेन्स, अग्नी नियन्त्रण जस्ता आकस्मिक सेवाहरुको उपलब्धता	१.	०.५	
१०	सहकार्य र समन्वय	६.	२.५	
१	संघ, प्रदेश र स्थानीय तह बीचको सहकार्य र समन्वय (नेपालको संविधानको धारा २३५)	१.	०.७५	
२	अन्तर स्थानीय तह सहकार्य र समन्वय (प्राकृतिक श्रोतको संरक्षण र उपयोग, पूर्वाधार निर्माण, वातावरण संरक्षण तथा फौहोरमैला व्यवस्थापन, आपतकालीन सेवा व्यवस्थापन, राजश्व सङ्कलन आदि) (स्थाससंऐन, २०७को दफा २६) (सहलगानीका योजनाहरू : ल्याण्डफिल साईट, अग्नी नियन्त्रण, सडक हरियाली, प्लाष्टिक नियन्त्रण, स्वास्थ्य शिक्षा, रंगशाला, खेलकुद, पर्यटन, बोटानिकल गार्डेन, नदी नियन्त्रण, सिंचाई, खानेपानी आदी)	१.	०.७५	
३	दुई वा सो भन्दा बढी स्थानीय तहको सरोकारको विषयमा बन्ने समितिहरुको गठन र सञ्चालन (स्थाससंऐन, २०७४ को दफा २६ अन्तर्गत)	१.	०.	
४	अन्तर सरकारी समन्वय तथा सहजीकरण	१.	१.	
५	अन्तर स्थानीय तह साझेदारी	१.	०.	
६	जिल्ला समन्वय समिति सँगको समन्वय	१.	०.	
	जम्मा	१००.	६१.२५	

अनुसूची २ ढुँह गाउँपालिकाका नक्साहरु

